

Gemeente
Amsterdam

Programma van Eisen

Ecologisch beheer
AI 2024-0210

1. Inleiding	5
2. Product-eisen	12
3. Proces-eisen	20
Bijlage 1 : Kaart kerngebieden en verbindingzones	33
Bijlage 2 : Beheerplan bosplantsoen 2026-2033	34
Bijlage 3 : Doelen en resultaten per natuurbeheertype	35
Bijlage 4 : Beheergrenzen Ecologisch Beheer	71
Bijlage 5 : Kaarten ecologische structuur per perceel	72
Bijlage 6 : GIS bestanden	73
Bijlage 7 : Hoeveelheden per perceel	74
Bijlage 8 : Definities	75
Bijlage 9 : Natuurbeheertypen en GISIB typologie	81
Bijlage 10 : Datamodel invasieve exoten	86
Bijlage 11 : Protocol en beslisboom Japanse duizendknoop	87
Bijlage 12 : Kaart invasieve exoten (flora)	88
Bijlage 13 : Mutatiebeheer	89
Bijlage 14 : Format voor Kwartaalrapportage en Presentaties	92
Bijlage 15 : Format voor Plan van Aanpak	93
Bijlage 16 : Concept-agenda Toolbox meeting	94
Bijlage 17 : Gegevens ter informatie	95
Bijlage 18 : Kerngebieden en verbindingzones	96
Bijlage 19 : Soorten en aanplantmaten bomen en struikvormers	105
Bijlage 20 : Werkprotocol vellen iepen	107
Bijlage 21 : Overzicht aan inspecties op de faunavoorzieningen	108
Bijlage 22 : Klimopnotitie	109

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Gemeente Amsterdam wil de biodiversiteit in Amsterdam beschermen en vergroten. Een van de manieren waarop de biodiversiteit vergroot kan worden, is door het uitvoeren van ecologisch beheer. De huidige S.L.A. Ecologisch Beheer loopt af op 1 januari 2026 en dient daarom opnieuw aanbesteed te worden.

Het areaal ecologisch beheerd groen zal jaarlijks toenemen zodat in 2030 het ecologisch beheer de norm is (Groenvisie, 2020).

1.2. Doelstelling

Onder ecologisch beheer verstaan we het uitvoeren van onderhoudsmaatregelen aan groen en water waarbij het vergroten van de biodiversiteit het primaire doel is. Wat de beoogde kwaliteit moet zijn van de ecologisch beheerde kerngebieden en verbindingszones is omschreven in Plan Biodiversiteit 2025-2030: parken en natuurgebieden. Dat vormt vooralsnog ook de basis voor het ecologisch beheer buiten deze gebieden.

1.2.1. Resultaatdoelen

De ecologische kwaliteit van het areaal dient minimaal in stand gehouden te worden en waar mogelijk verbeterd.

De ecologische kwaliteit van kerngebieden en verbindingszones (zie "Bijlage 1: Kaart kerngebieden en verbindingszones") wordt gemonitord via de raamovereenkomst M&I Ecologie (Al2024-0023). Hierbij wordt jaarlijks ca. ¼ van het areaal gemonitord op de volgende onderdelen:

- Gerichte soortenkartering (flora en fauna)
- Vegetatiekartering (ontwikkeling/successie van soorten)
- Kartering structuurelementen (ruimtelijke ecologische kwaliteiten)
- Ecologische inspecties (technische staat faunapassages, faunavoorzieningen, oeverconstructies en poelen).

De resultaten bieden sturing voor het beheer.

De streefbeelden voor bosplantsoenen staan per vak beschreven in de beheerplannen bosplantsoen 2026-2033. Ten tijde van schrijven van dit programma van eisen zijn deze beheerplannen nog in ontwikkeling. Zie "Bijlage 2: Beheerplan bosplantsoen 2026-2033" voor een conceptversie.

De resultaatdoelen van de relevante natuurbeheertypen zijn opgenomen in "Bijlage 3: Doelen en resultaten per natuurbeheertype".

1.2.2. Beleidsdoelen

Amsterdam staat voor een gezonde leefomgeving die ook in de toekomst leefbaar is. Hierbij zijn robuuste ecosystemen en een hoge biodiversiteit essentiële schakels. De ambitie om te komen tot een natuur inclusieve stad is opgenomen in de [Groenvisie \(2020\)](#), de [Omgevingsvisie \(2021\)](#) en het [coalitieakkoord \(2022-2026\)](#). Het gemeentebestuur wil daarbij de biodiversiteit beschermen én vergroten (Coalitieakkoord 2022-2026).

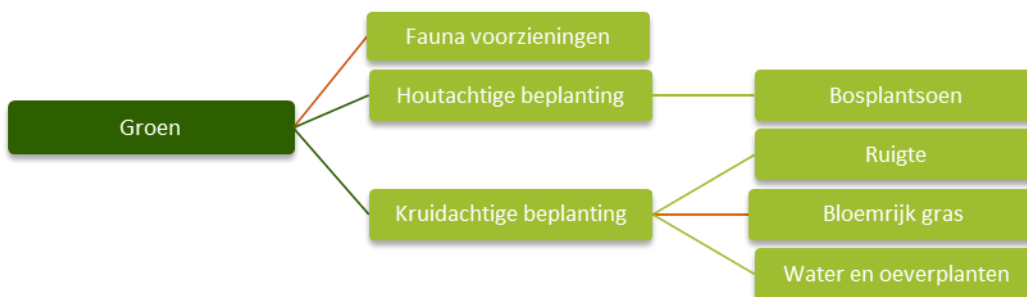
[Plan biodiversiteit 2025-2030: parken en natuurgebieden](#) vormt de basis voor het vergroten van de biodiversiteit in de ecologische kerngebieden en verbindingszones van Amsterdam. Een vervolgplan, dat naar

verwachting tijdens de looptijd van deze overeenkomst ontwikkeld wordt, biedt richtlijnen voor het vergroten van de biodiversiteit in de wijken, buurten en bij gebiedsontwikkelingen.

1.3. Scope

1.3.1. Werkzaamheden

In onderstaand figuur is het toepassingsgebied van het contract schematisch weergegeven, op basis van de "horizontale asset boom", van de asset groen.

Let op: oevervegetaties bestaan ook uit bloemrijkgras en ruigte, maar de exacte opknipping (decompositie) van water- en oeverplanten in verdere vegetatie(sub)types zal de komende jaren nog verder vorm krijgen.

1. Onderhoud van de asset 'Groen'

Deze aanbesteding heeft betrekking op ecologisch beheer van:

- **Houtachtige beplanting**
(inclusief bosplantsoen, ruigte, loofbos en struweel)
- **Kruidachtige beplanting**
(maaïen en afvoeren van gras, ruigtekruiden, bloemrijk gras en water-/oevervegetatie)

Het doel is de toename van soortenrijkdom te stimuleren. De scope bevat zowel regulier onderhoud als groot onderhoud of omvormingswerkzaamheden. Door omvormingen kunnen bestaande groenarealen worden opgewaardeerd naar een hoogwaardig ecologisch niveau.

2. Faunavoorzieningen

Binnen de scope valt tevens het toegankelijk houden en klein onderhoud van diverse faunafaciliteiten (meubilair), zoals:

- **Faunavoorzieningen**
- **Faunapassages en geleiding** (bijvoorbeeld voor amfibieën en kleine zoogdieren)

De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het onderhouden, controleren en – indien noodzakelijk – herstellen of vervangen van deze voorzieningen.

3. Groot onderhoud en omvormingswerkzaamheden

Naast dagelijks onderhoud aan houtachtige en kruidachtige beplanting omvat deze aanbesteding:

- **Omvormen** van bestaande arealen naar een (hoogwaardiger) ecologisch niveau door aangepast beheer.
- **Onderhouden en schonen van watergangen** en natuurlijke oevers of poelen, met het afvoeren van vrijkomend materiaal.

Incidenteel groot onderhoud of vervanging van faunavoorzieningen en groenareaal.

1.3.2. Areaal

De Gemeente heeft de Opdracht in de volgende 8 geografische percelen ingedeeld, overeenkomend met de grenzen van de stadsdelen en het stadsgebied Weesp:

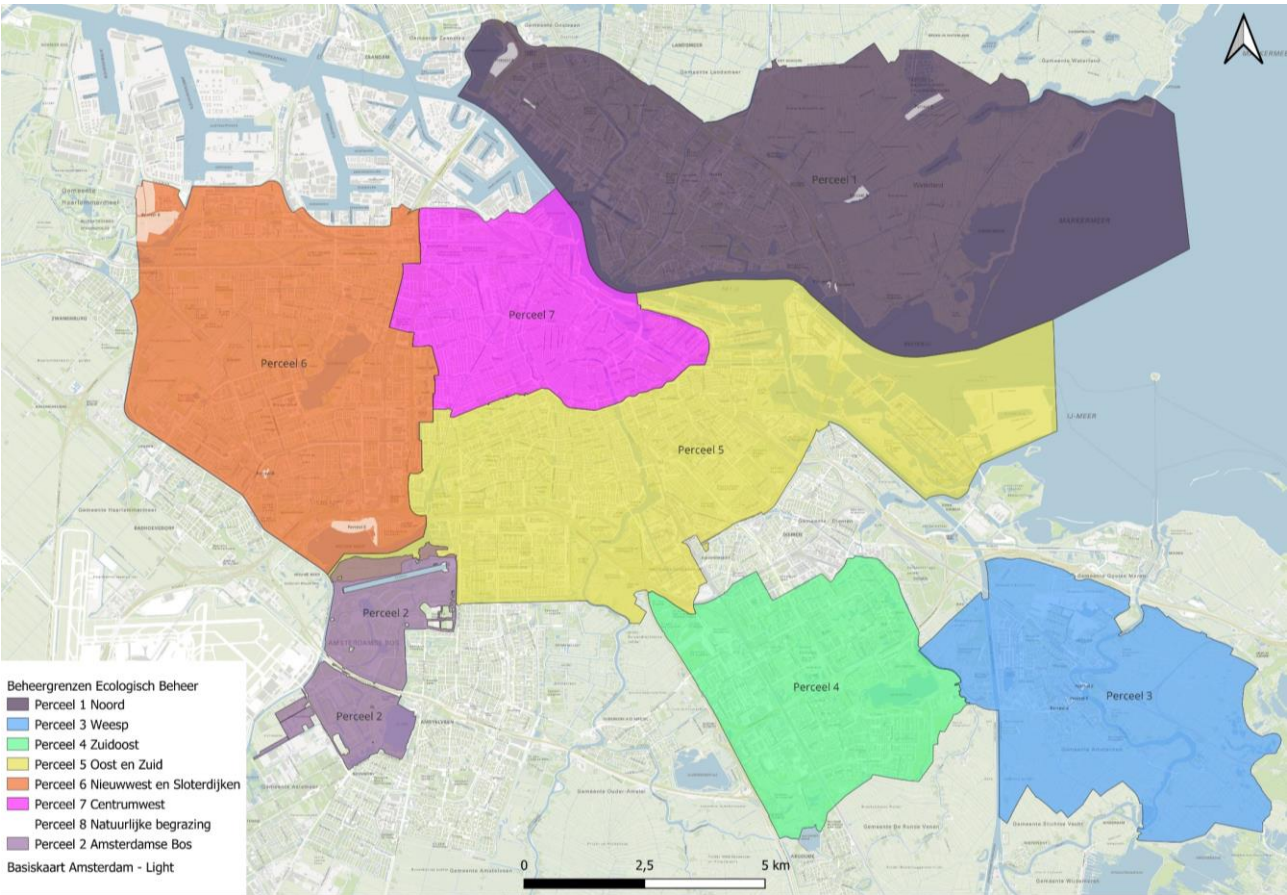
1. Perceel 1: Noord
 2. Perceel 2: Amsterdamse Bos
 3. Perceel 3: Weesp en Driemond
 4. Perceel 4: Zuidoost
 5. Perceel 5: Oost en Zuid
 6. Perceel 6: Nieuw-West (inclusief Oeverlanden)
 7. Perceel 7: West en Centrum
 8. Perceel 8: Inzet en verzorging van dieren ten behoeve van begrazing voor ecologisch beheer
-
1. De ligging van de percelen is weergegeven in onderstaande kaart. Perceel 8 is stadsbreed. Deze kaart is tevens opgenomen in "22Opdrachtnemer maakt per gebied een Plan van Aanpak met daarin in ieder geval
 - a. Specificatie van de resultaatsdoelen in overleg met Opdrachtgever
 - b. De aanpak om de resultaatsdoelen en de gestelde eisen te behalen
 - c. De aanpak om resultaatsdoelen te meten in tijd en kwaliteit
 - d. Contactgegevens toezichthouder Opdrachtnemer en vervanger
 - e. Contactgegevens van de door Opdrachtnemer aangewezen dierenarts en veterinaire spoedhulp
 - f. Een calamiteitenplan met daarin aandacht voor
 - Ontsnapping
 - Natuurbrand of andere natuurrampen
 - Ziekte-uitbraken
 - Andere noodsituaties
 - Eventuele inzet van vrijwilligers
 - g. Hoeveelheden dieren, soort, geslacht en leeftijd
 2. Opdrachtnemer dient bij ingang van deze SLA de dieren over te nemen van de onderneming van het aflopende contract, voor zover niet reeds in eigendom van de Gemeente Amsterdam.
 3. Opdrachtnemer gebruikt voor eigen risico en rekening de terreinen.
 4. De dieren worden alleen ingezet ten behoeve van het op een ecologische wijze onderhouden van het areaal (zie bijlage 18).
 5. Opdrachtnemer beschikt te allen tijde over een actuele 'stallijst' en maakt deze online toegankelijk voor Opdrachtgever.
 6. Opdrachtnemer is ervoor verantwoordelijk dat de dieren voldoen aan de I&R verplichtingen.
 7. Opdrachtnemer draagt zorg voor een deugdelijke afzetting van het terrein en voor een deugdelijke vangkraal in ieder begrazingsgebied.
 8. Opdrachtnemer draagt zorg voor het vrijhouden van vegetatie in een strook van 50 cm aan weerszijden van de afzetting.
 9. Opdrachtnemer zorgt voor bebording met omgangsregels voor het publiek (25 meter afstand houden, niet voeren, kuddes niet doorkruisen, honden aan de lijn) en contactinformatie in geval van calamiteiten.
 10. Opdrachtnemer is aansprakelijk voor schade welke is veroorzaakt door de dieren, waarvoor gebruiker Wettelijk Aansprakelijk kan worden gesteld, voor zover dit niet voortkomt uit nalatigheid van Opdrachtgever. Opdrachtnemer is hiervoor verzekerd.

11. De kosten voor het zorgen voor en onderhouden van de kudde zijn voor rekening van Opdrachtnemer. Hieronder wordt verstaan:
 - a. Eventuele aan- of afvoerkosten van een hele kudde uit het terrein. Uitzondering op dit artikel vormt de overmachtssituatie wanneer door een diergezondheids crisis buiten schuld van de gebruiker vanuit veterinaire noodzaak de gehele kudde dient te worden afgevoerd. In dat geval gaan partijen in overleg over de verdeling van kosten voor afvoer van de kudde;
 - b. Eventuele aan- of afvoerkosten van vervoer van individuele dieren en de kosten van de veterinaire controle en behandeling van de dieren;
 - c. De kosten van eventueel bijvoeren van de dieren;
 - d. De kosten van kleine herstelwerkzaamheden aan afzetting van het terrein en de vangkraal.
12. Indien dieren komen te overlijden zonder dat dat aantoonbaar veroorzaakt is door handelingen van Opdrachtgever is dit voor risico en rekening van Opdrachtnemer.
13. Opdrachtnemer zorgt ervoor dat een eventueel dood dier direct gemeld wordt aan Opdrachtgever. Opdrachtnemer is primair verantwoordelijk voor de tijdige afvoer van het kadaver naar RENDAC, en er voor te zorgen dat kadavers tijdig op de daarvoor bestemde afvoerplek liggen.
14. Opdrachtnemer vervangt in overleg met Opdrachtgever zieke of dode dieren, of dieren die bijvoorbeeld vanwege het gedrag niet in het terrein te handhaven zijn. De kosten van het vervangen van dieren komen voor rekening van Opdrachtnemer.
15. Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het dagelijks toezicht, dat houdt onder andere in:
 - a. Algeheel toezicht op het welzijn van de kudden en de leefomgeving
 - b. Een wekelijkse telling van de dieren, afwijkingen en oorzaak daarvan worden gemeld aan Opdrachtgever.
 - c. Een conditionele controle van de dieren
 - d. Een visuele controle op schade aan afrastering en de aanwezigheid van schadelijke objecten voor de dieren.
 - e. Borging van voldoende natuurlijk aanwezig voedsel en drinkwater en draagt waar nodig zorg voor bijvoeren.
 - f. Melden van eventuele afwijkingen die ter zake van de dieren worden geconstateerd aan Opdrachtgever, via een tekstbericht dan wel telefonisch in geval van spoed.
16. Bij ziekte, verwondingen en/of afwijkend gedrag van een of meerdere dieren, of een melding daarvan via Opdrachtgever, treft Opdrachtnemer zo spoedig mogelijk de eerste noodzakelijke maatregelen en brengt Opdrachtgever hiervan op de hoogte.
17. Indien nodig zorgt Opdrachtnemer dat er binnen een periode van maximaal 60 minuten na constatering van ziekte, verwondingen en/of afwijkend gedrag van een of meerdere dieren, of een melding daarvan via Opdrachtgever, een dierenarts ter plaatse is.
18. Indien — om wat voor reden dan ook — Opdrachtnemer niet bereikbaar is, dan is Opdrachtgever ook zelfstandig gerechtigd veterinaire spoedhulp in te schakelen via de door Opdrachtnemer aangegeven contacten. De kosten hiervoor zijn voor rekening van Opdrachtnemer.
19. Opdrachtnemer borgt 2 x per jaar in maart en oktober inspectie van de dieren, het oormerken van kalveren en de afvoer van overtollige dieren.
20. Opdrachtnemer mag de dieren niet vervoeren of doen vervoeren zonder schriftelijke toestemming van gebruiker.
21. Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de levering van diervoeder voor de kinderboerderij Amstelpark.

Lijst Begrazingobjecten

Noorder IJplas	7 Schotse Hooglanders	Jaarrond
Westertocht	7 Blackbelly schapen	Jaarrond
Landschap element Zwarte gouw	5 oude koeien of 7 kleine koeien	Seizoen
Ecozone Schellingwoude Dugerdammerdijk	10 heide schapen	Jaarrond
Ecozone Liergouw	7 heide schapen	Jaarrond
Volgermeerpolder	6 koeien	Jaarrond
Oeverlanden	3 Schotse Hooglanders	Jaarrond
Vrije geer	5 schapen	Seizoen
Geuzenbos	10 konikpaarden	Jaarrond
	14 Schotse hooglanders	Jaarrond
Hoedbrug	5 Schotse hooglanders	Jaarrond
Schinkelbos	10 Schotse hooglanders	Jaarrond
	5 Exmoor pony's	Jaarrond
Weesp, schansen	40 schapen en 10 landgeiten	Seizoen

: Beheergrenzen Ecologisch Beheer”.

Het areaal wordt gevormd door:

- Alle kerngebieden en verbindingzones.

- Alle delen die behoren tot de Amsterdamse Ecologische Structuur (AES) en/of NNN en/of concept/vastgestelde Natuurpark, Stadsnatuur gebied/verbinding uit de Hoofdgroenstructuur 2.0 en buiten de kerngebieden en verbindingzones vallen.
- Alle beheerelementen die al ecologisch beheerd worden, inclusief de faunavoorzieningen en poelen.
- Niet-ecologische beheerde groen- en waterbeheerelementen die omgevormd moeten worden naar ecologisch beheerde beheertypen.

De ligging en begrenzingen hiervan zijn opgenomen in "Bijlage 1: Kaart kerngebieden en verbindingzones" en **"Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.Fout! Verwijzingsbron niet gevonden."**.

De bij deze overeenkomst betrokken GIS gegevens zijn opgenomen in **"Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.Fout! Verwijzingsbron niet gevonden."**.

1.3.3. Scope hoeveelheden

De hoeveelheden binnen de scope voor percelen 1 t/m 7 zijn opgenomen in onderstaande tabel. Uitgebreidere gegevens, inclusief de hoeveelheden voor perceel 8, zijn opgenomen als **"Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.Fout! Verwijzingsbron niet gevonden."**.

1.3.4. Wijzigingen in hoeveelheden (scope)

1. Een wijziging van areaal betekent een aanpassing ten opzichte van de beheertekening uit "Bijlage 7: Hoeveelheden per perceel". De opdrachtgever meldt dit minimaal tien werkdagen vóór de in de planning aangegeven periode waarin de opdrachtnemer werkzaamheden voor deze arealen of onderhoudsconcepten heeft gepland. Zie voor verdere informatie art 4. WIJZIGINGSBEHEER SERVICE LEVEL AGREEMENT van de overeenkomst. Het kan dus voorkomen dat delen van de scope worden ondergebracht bij de eigen dienst of Pantar, of vice versa.
2. Wanneer wijzigingen in het areaal zijn overeengekomen, dan worden deze verrekend op basis van de prijzen uit de staat van verrekenprijzen.
3. Bij de uitvoering van wijzigingen in het areaal kan de opdrachtnemer nimmer aanspraak maken op een vergoeding voor vertraging van en/of schade aan de andere werken, hoe ook genaamd.
4. Mutaties doorvoeren conform Bijlage 13 Mutatiebeheer.

Zie tevens paragraaf 2.1.2.5 Omvormingen lid 2.b.

1.3.5. Buiten scope

Werkzaamheden die vallen onder

- Service Level Agreement Beheer Wijkgroen (Al2024-0044)
- Raamovereenkomst Monitoring en Inspectie Ecologie (Al2024-0023)
- Boomverzorging (Al2023-0056)
- Werkzaamheden Eigendienst

1.4. Definities

De gehanteerde definities zijn opgenomen in "Bijlage 8: Definities".

2. Product-eisen

De opdrachtnemer moet bijdragen aan of voldoen aan de in dit hoofdstuk benoemde doelstellingen en eisen.

2.1. Eisen stadsbreed

De doelstellingen en eisen die van toepassing zijn op het gehele areaal.

2.1.1. Doelstelling

2.1.1.1. Algemeen

1. De volledige oppervlakte van de kerngebieden en verbindingzones, NNN en Stadsnatuurverbindingen/gebieden uit de Hoofdgroenstructuur 2.0 worden ecologisch beheerd.
2. Functionele kerngebieden en verbindingzones voor de natuur-inclusieve stad:
Alle doelen voor de ecologische natuurbeheertypen zijn helder omschreven in "Bijlage 3: Doelen en resultaten per natuurbeheertype" en volgen de typering en demarceringen zoals ze opgenomen zijn in het centrale beheersysteem Gisib (opgenomen in "Bijlage 9: Natuurbeheertypen en GISB typologie").
3. Behoud natuurwaarden: (onderhouds)maatregelen in de openbare ruimte worden zodanig uitgevoerd dat natuurwaarden behouden blijven en waar mogelijk worden bevorderd. Verstoring van flora, fauna en bodem door werkzaamheden wordt vermeden.
4. Handhaven functionaliteiten: de bestaande functionaliteiten van de openbare ruimte blijven minimaal gehandhaafd. De vitaliteit van het groen inclusief de bodem van de openbare ruimte moet in stand blijven door gepaste handelingen.
5. Bereiken en behouden van een minimaal acceptabele staat van onderhoud: de openbare ruimte moet minimaal heel, schoon en veilig blijven.
6. Handhaven acceptabel onderhoudsniveau: de openbare ruimte wordt zodanig onderhouden dat de veiligheid voor mens en omgeving zijn gewaarborgd.
7. Minimale verkeershinder: onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte worden op zodanig wijze uitgevoerd dat zo min mogelijk verkeershinder ontstaat en de doorstroming van het verkeer zo veel mogelijk gegarandeerd blijft.
8. Publieksgericht handelen: bij het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte wordt rekening gehouden met het belanghebbende zoals omwonenden of vrijwilligersorganisaties en de weggebruikers.
9. Duurzaamheid: onderhoudsmaatregelen in de openbare ruimte vinden op een zodanige wijze plaats dat het milieu niet – of als dit onontkoombaar is zo min mogelijk – wordt belast.
10. Van de opdrachtnemer wordt een constante proactieve houding verwacht. Zodra blijkt dat de resultaten niet behaald kunnen worden op de ingeslagen weg dient er een plan gepresenteerd te worden. Daarmee dient inzichtelijk gemaakt te worden hoe de resultaten wel behaald kunnen worden. Ook wordt verwacht dat de opdrachtnemer vragen stelt als zaken onduidelijk zijn (hier niet mee wachten) en dat de opdrachtnemer onvolkomenheden oplost in het contract door erop te wijzen en met verbetervoorstellen te komen.
11. De gestelde kwaliteitsbeschrijvingen met kwaliteitsnormen en de verlangde resultaten uit "Bijlage 3: Doelen en resultaten per natuurbeheertype" zijn per object van toepassing op de bij dit contract in "Bijlage 1: Kaart kerngebieden en verbindingzones" en "**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**" aangegeven arealen.

2.1.1.2. Kerngebieden

Een kerngebied wordt gevormd door verschillende (grote) aaneengesloten functionele leefgebieden (biotopen) voor gidssoorten. Een leefgebied is opgebouwd uit één of meerdere natuurbeheertypen.

Beoogd resultaat kerngebieden

De kerngebieden sluiten goed aan op de verbindingzones. Bestaan uit de juiste combinatie en hoeveelheid van aaneengesloten natuurbeheertypen voor de gidssoorten. De natuurbeheertypen binnen de kerngebieden lopen geleidelijk in elkaar over en zijn van een goede kwaliteit (zie onderstaande tabel voor kwaliteitsindicatoren).

Kwaliteit kerngebieden

Meten	Gewenste kwaliteit
Aansluiting op verbindingzones	Zie eisen faunapassages en geleiding
Kwaliteit natuurbeheertypen	Zie individuele eisen natuurbeheertypen
Kwantiteit natuurbeheertypen	Voldoet voor de (doel)soorten
Compleetheid natuurbeheertypen	Voldoet voor de (doel)soorten
Overgang tussen natuurbeheertypen	Geleidelijk en golvend

2.1.1.3. Verbindingszones

Verbindingszones zijn lijnvormige structuren die kerngebieden met elkaar verbinden. Verbindingszones maken verplaatsing van gidssoorten van het ene naar het andere kerngebied mogelijk. Meestal zijn het aaneengesloten structuren maar het kunnen ook een serie van losse vlakvormige elementen zijn: Stepping Stones. Verbindingszones kunnen ook zelfstandige leefgebieden (biotopen) vormen voor bepaalde gidssoorten. Verbindingszones zijn opgebouwd uit meerdere natuurbeheertypen. Er worden droge, natte en boomkroon verbindingen onderscheiden. Deze kunnen binnen eenzelfde lijnvormige structuur liggen.

Beoogd resultaat verbindingszones

De verbindingszones sluiten goed aan op de kerngebieden en bestaan uit de juiste combinatie van aaneengesloten natuurbeheertypen voor de gidssoorten. De natuurbeheertypen binnen de verbindingszones lopen geleidelijk in elkaar over, hebben voldoende afmeting en een goede kwaliteit (zie onderstaande tabel voor kwaliteitsindicatoren).

Kwaliteit verbindingszones

Meten	Gewenste kwaliteit
Aansluiting op kerngebieden	Zie eisen faunapassages en geleiding
Kwaliteit natuurbeheertypen	Zie individuele eisen natuurbeheertypen
Kwantiteit natuurbeheertypen	Voldoet voor (doel)soorten
Compleetheid natuurbeheertypen	Voldoet voor (doel)soorten
Overgang tussen natuurbeheertypen	Geleidelijk en golvend
Afstand tussen Stepping Stones	Functioneel/Overbrugbaar

2.1.1.4. Ecoprofielen

Bij ecoprofielen wordt op basis van de gidssoorten en kwalificerende soorten bepaald of kerngebieden en verbindingzones van de juiste kwaliteit en kwantiteit zijn.

Gidssoort: Een soort die model staat voor een hele groep van soorten die vergelijkbare eisen stelt aan zijn leefomgeving. De gidssoort is van de groep een kritische en meestal meest veeleisende soort.

Kwalificerende soorten: Inheemse planten- en diersoorten, waarbij aanwezigheid van de soort een indicatie geeft dat de kwaliteit van het natuurbeheertype/gebied goed is. Bij het beheer en de inrichting van een gebied wordt gekeken of de habitateisen van de gidssoort aanwezig zijn.

1. Gedurende de looptijd van de overeenkomst gaat opdrachtgever gebruik maken van ecoprofielen. Opdrachtnemer dient dit mee te nemen in de jaarlijkse beheerplannen. Opdrachtgever schat in dat dit weinig gevolgen zal hebben voor werkzaamheden van de opdrachtnemer.

2.1.2. Eisen

2.1.2.1. Algemeen

1. Het plan van aanpak is de basis van het contract. Zonder goedgekeurd plan van aanpak en kwartaalplanning mag de opdrachtnemer niet starten of verder gaan met de uitvoer van dit contract. Eisen hieromtrent zijn opgenomen in hoofdstuk "3 Proces-eisen".
2. Ten overvloede wordt gemeld dat de opdrachtnemer verantwoordelijk is voor het naleven van de wetgeving. Boetes en sancties als gevolg van het niet naleven van de wetgeving door de opdrachtnemer of zijn onder-opdrachtnemers en leveranciers, worden onverminderd verhaald op de opdrachtnemer.
3. Machinisten voor maai- en schoonwerk en personeel/inhuur voor het beheer van bos(plantsoenen) dienen nauw betrokken te worden bij de uitvoer van dit contract door aanwezig te zijn bij de start van het contract en elk jaar in april. Doel hiervan is: het vergroten van gebiedskennis, delen van kennis over de te behalen resultaten en de inhoud van het contract.
4. In te zetten personeel moet herkenbaar zijn door uniforme werkkleding. Ook het wagenpark moet herkenbaar zijn.
5. Eventuele gevolgschaden zoals schadeclaims en kortingen (boetes) ten gevolge van het te laat aanleveren van revisiegegevens worden bij de opdrachtnemer in rekening gebracht.
6. Het gebruik van chemische middelen is niet toegestaan.
7. Brandkranen, peilbuizen, sifonafsluiters, putafdekkingen van riolen, gemalen en andere door de opdrachtgever aan te wijzen delen moeten steeds bereikbaar en bedienbaar blijven.
8. De opdrachtnemer stemt zelf de werkzaamheden af met de aangrenzende of overlappende werkzaamheden van of in opdracht van derde partijen zoals woningcorporaties, provincie of waterschap. Tijdens het startoverleg wordt dit door Directie en Toezicht overlegd.
9. De veiligheid voor gebruikers van de openbare ruimte mag nooit in gevaar komen door gebreken aan groenobjecten die vallen binnen het onderhoud van deze dienst.

Voorbeeld: Beplanting en hagen mogen geen belemmering zijn in zichthoeken of voor bebording en mogen niet hinderlijk overhangen over verharding. (Natuurlijk) vuil mag niet leiden tot gladheid, obstakel of gezondheidsrisico's.

Als zich gevaarlijke situaties voordoen door objecten die niet direct weg te nemen zijn of die buiten de scope van dit contract vallen, moet de opdrachtnemer deze veilig stellen met borden en linten. De gevaarlijke situaties moeten direct worden doorgegeven aan de directie of toezichthouder en worden ingevoerd in het klachten- en meldingssysteem. Als gevaarlijke situaties voorkomen uit achterstallig onderhoud dan is het voor rekening van de opdrachtnemer. Als het komt door externe factoren zoals storm of vandalisme is dit meerwerk.

10. Reactietijden (uitgevoerd/ gereed gekomen) nadat opdrachtnemer een melding heeft gekregen, zijn afhankelijk van het betreffende onderhoudsniveau.

Soort melding	Reactietijd
Direct gevaar, zoals glasscherven, gevaarlijke stoffen (chemicaliën, asbest) in het groen	1 kalenderdag
Onveilige situaties: alle overige situaties die tot schade of lichamelijk letsel kunnen leiden.	Binnen twee uur
Niet voldoen aan (prestatie)eisen.	3 kalenderdagen
Vervuild en beeldverstorend	7 kalenderdagen
Overige meldingen	7 kalenderdagen

11. Alle niet ter plekke herbruikbare vrijkomende materialen worden nog dezelfde dag afgevoerd naar een erkend verwerkingsbedrijf. De acceptatiekosten hiervan zijn voor rekening van de opdrachtnemer.
12. De in te zetten medewerkers moeten in het bezit te zijn van het Certificaat omgevingswet met specifieke toepassing op rode lijstsoorten niveau 1 (uitvoerend medewerkers), 2 (voormannen) of 3 (voorbereiders).
13. De in te zetten medewerkers dienen de e-learning "Japanse duizendknoop voor aannemers" (Gemeente Amsterdam)¹ te volgen. Dit geldt ook voor nieuwe medewerkers die starten als onderdeel van het ecologisch beheerteam. De aannemer dient voorafgaand aan de eerste werkdag van de medewerker in Amsterdam de gegevens van deze medewerker aan te leveren bij de toezichthouder van Stadswerken.
14. Opdrachtnemer moet de werkzaamheden inplannen en uitvoeren volgens de toegestane beheerperiodes, zoals opgenomen in de Amsterdamse gedragscode flora & fauna.

2.1.2.2. Algemene ecologische eisen

Onderstaande eisen gemarkeerd met "(*)" zijn van toepassing op de percelen 1 t/m 8. De overige eisen zijn van toepassing op de percelen 1 t/m 7.

1. Uitvoer van de beheermaatregelen uit bijlage 2 van Plan Biodiversiteit en de aanbevelingen naar aanleiding van de resultaten M&I Ecologie. (*)
2. Bij beheer wordt maximaal ingezet om kwetsbare groepen zoals grondbroeders en orchideeën te beschermen. (*)
3. Het volledige (binnen en buiten de ecologische structuur) areaal van grasveld en ruw gras is maximaal in oppervlakte omgevormd naar ecologische beheertypen. Tijdens de looptijd van het contract wordt een kanskaart aangeleverd.
4. Overgangen tussen de beheerelementen zijn geleidelijk en golvend. (*)
5. Het aandeel overstaande kruidachtige vegetatie is blijvend vergroot. (*)

¹ <https://www.amsterdam.nl/leefomgeving/dieren-groen/learning-japanse-duizendknoop-aannemers/>

6. Begroeiingen met bramen zijn op de juiste plek en van de juiste afmeting (passend bij de eisen van de kerngebieden en verbindingzones). (*)
7. Er is geen sprake meer van ongewenste houtige begroeiing in de natuurbeheertypen. (*)
8. Verspreiding en bedekking Invasieve exoten (plantensoorten) is geminimaliseerd en beheerst (zie paragraaf 2.1.2.3). (*)
9. Natuurlijke schuilmogelijkheden voor fauna zijn drastisch toegenomen en kwalitatief voldoende, de richtlijnen staan in bijlage 1 van Plan Biodiversiteit. (*)

2.1.2.3. Invasieve exoten (flora)

1. Onder invasieve exoten wordt de verstaan de plantensoorten op de meest recente lijst van EU richtlijn 1143/2014, aangevuld met de Noord-Hollandse exotenlijst², de soorten op <https://www.floron.nl/meedoen/exoten-melden> en alle uitheemse guldenroedesoorten (Solidago).
2. De doelstelling voor invasieve exoten betreft:
 - o **Reuzenberenklauw:** Uitzaaïngen en kleine groepen zijn 100% verwijderd. Haarden zijn geïsoleerd en komen niet meer in bloei (moet voor zaadzetting worden gemaaid). Minimaal 50 % van planten in de haarden zijn verwijderd.
 - o **Aziatische duizendknopen:** Verspreiding voorkomen en handelen volgens protocollen.
 - o **Uitheemse guldenroeden:** Minimaal 75 % is verwijderd en nieuwe uitzaaiingen zijn verwijderd.
 - o **Reuzenspringbalsemien:** 100% blijvend verwijderd en nieuwe uitzaaiingen zijn verwijderd.
 - o **Aquatische soorten (flora):** 100% blijvend verwijderd en nieuwe vestigingen zijn verwijderd.
 - o **Overige invasieve (planten)soorten:** 100% blijvend verwijderd en nieuwe vestigingen zijn verwijderd.
3. Invasieve (aquatische) exoten dienen in kaart gebracht te worden en aantoonbaar ingevoerd op waarneming.nl.
4. De aanwezige invasieve exoten worden per kerngebied en verbindingzone beschreven in het Plan van Aanpak opgesteld door de opdrachtnemer.
De aanwezige en nieuwe (locaties van) invasieve exoten worden in GIS data aangeleverd volgens "Bijlage 10: Datamodel invasieve exoten"
De wijze van beheersing/verwijdering wordt vermeld met tijdspad naar eindresultaat. Eindresultaat is gehele verwijdering en als dat (onderbouwd) niet (geheel) mogelijk is beheersing. Beheersing is een niet verdere uitbreiding. Beheersing wordt als uitzondering toegestaan. Van de opdrachtnemer wordt een grote inspanning verwacht om tot verwijdering als resultaat te komen.
5. Invasieve exoten worden altijd in een gescheiden werkgang beheerd en het vrijkomende materiaal wordt altijd gescheiden afgevoerd. Machines waarmee is gewerkt worden altijd schoon gemaakt van plantenresten en zaden voordat deze weer ingezet worden voor ander werk.
6. De Japanse en andere uitheemse duizendknoopsoorten (Aziatische duizendknopen) worden tot nader order beheerst volgens het protocol, beheerinstructie en beslisboom Aziatische duizendknopen van de gemeente Amsterdam (opgenomen in "Bijlage 11: Protocol en beslisboom Japanse duizendknoop"). Deze soorten vallen buiten het voorliggende contract en dienen wel vermeld te worden in het Plan van Aanpak. Bij deze vermelding dient beschreven te worden hoe verdere verspreiding door het gevoerde aangrenzende beheer van de beheerelementen voorkomen wordt.

Een momentopname van de huidige ligging van invasieve exoten is opgenomen als "Bijlage 12: Kaart invasieve exoten (flora)".

² Zoals opgenomen in bijlage 4 van "Programma Invasieve Exoten" van Provincie Noord-Holland ([https://www.noord-holland.nl/bestanden/pdf/Natuur/Programma Invasieve Exoten.pdf](https://www.noord-holland.nl/bestanden/pdf/Natuur/Programma%20Invasieve%20Exoten.pdf))

2.1.2.4. Ongewenste houtige begroeiing

1. Ongewenste houtige begroeiing komt in alle natuurbeheertypen voor. Per natuurbeheertype is in de kwaliteitstabellen in "Bijlage 3: Doelen en resultaten per natuurbeheertype" weergegeven wanneer een houtige begroeiing ongewenst is.
2. In het Plan van Aanpak moet de opdrachtnemer duidelijk maken hoeveel ongewenste houtige begroeiing er is en hoe dit verwijderd gaat worden en met welk tijdsplan.
3. Ongewenste zaailingen dienen jaarlijks verwijderd te worden, en met nadruk op de natuurvriendelijke oevers

2.1.2.5. Omvormingen

1. De Ecologische Visie 2012 stelt dat de Amsterdams ecologische structuur (AES) inclusief de provinciale ecologische structuur (NNN) waar mogelijk 100% ecologisch beheerd dient te worden. Deze eis moet gezien worden als onderdeel van de norm voor het ecologische beheer uit de Groenvisie. Met het verschil dat dit in 2026 volledig gerealiseerd moet zijn.
2. Niet-ecologisch beheerde groen- en water beheerelementen dienen omgevormd te worden naar ecologisch beheerde beheerelementen. Door ander beheer en/of een eenmalige inrichtingsingreep. De gewenste omvormingen vallen in twee delen uiteen:
 - a. Het gehele oppervlak binnen de ecologische structuur (bestaande uit de Amsterdamse Ecologische Structuur [AES] en/of NNN [provinciaal] en/of concept/vastgestelde Natuurpark, Stadsnatuur kerngebieden en verbindingzones) dient waar mogelijk ecologisch beheerd (en ingericht) te zijn. Deels is dat nu niet het geval en is een omvorming vereist.
 - b. Het andere deel van de opgave ligt buiten de ecologische structuur en is deels nog onderdeel van het wijkgroen. De omvormingsopgave bestaat uit:
 - het ecologisch beheer van 35% tot 70% van de grasvelden naar bloemrijk grasveld,
 - minimaal 75% van het bos(plantsoen). Het bos(plantsoen) moet voor 100% ecologisch beheerd worden binnen en buiten de AES
 - 100% van het Ruw gras. Bij het Ruw gras kan maximaal 80% ecologisch beheerd worden. Resterende 20% moet met maai-zuigen beheerd worden. Maai-zuigen wordt als niet ecologisch gezien en is wel onderdeel van dit contract specifiek voor de genoemde (omvorming ruw gras) situatie toegestaan.
3. In beide delen wordt maximaal en waar mogelijk ecologische beheerd. De snelheid van omvorming is in overleg met en goedkeuring de opdrachtgever.

2.1.2.6. Verwerking vrijkomend materiaal van houtachtige natuurbeheertypen in kerngebieden en verbindingzones

1. Opdrachtnemer verwerkt minimaal 50% en bij voorkeur 100% van het vrijkomende materiaal van houtachtige natuurbeheertypen op een verantwoorde manier binnen de kerngebieden en verbindingzones.

Verantwoord is het als het materiaal en de verwerking de (ecologische) doelstellingen en de te behalen resultaten niet negatief beïnvloedt. Verder is (brand)veiligheid en de visuele beleving van het verwerkte materiaal door de menselijke gebruiker van de ecologisch beheerde kerngebieden (inclusief verbindingzones) van groot belang.
2. In het Plan van Aanpak maakt de opdrachtnemer duidelijk hoeveel en op welke wijze vrijkomend materiaal verwerkt kan worden.
3. Per natuurbeheertype is in de kwaliteitstabellen in "Bijlage 3: Doelen en resultaten per natuurbeheertype" weergegeven waar en hoe materiaal verwerkt mag worden in de ecologisch beheerde gebieden

2.1.2.7. Materieel

1. Het te gebruiken materieel voor werkzaamheden moet worden aangepast aan de specifieke randvoorwaarden om gestelde (ecologische) doelen en wensbeelden te behalen. Uitgangspunt is dat bij slappere bodem en of natte/drassige bodem lichter materieel moet worden ingezet om beschadiging van bodem en vegetatie te voorkomen.
2. Machines dienen afgestemd te zijn op terreineigenschappen om bodemstructuur te behouden. Schatting is dat 35% van het (maai)werk gedaan moet worden met lichte machines. Een van de te behalen resultaten in dit contract is het behouden en verbeteren van de bodemkwaliteit. Deze hangt mede 1 op 1 samen met de gebruikte machines voor beheer- en inrichtingsactiviteiten.
3. De opdrachtnemer geeft in het Plan van aanpak en de kwartaalplanning aan welk materieel op welke locatie wordt ingezet. Dit wordt afgestemd met de opdrachtgever.
4. Uitvoeringswerkzaamheden mogen alleen starten na goedkeuring van het plan van aanpak door de opdrachtgever.
5. Voorkomen van beschadigen/platrijden vegetatie die niet beheerd hoeft te worden door integraal (samenhangend) naar een terrein te kijken en het dusdanig te beheren. Blik van opdrachtnemer en -gever moet gericht zijn op het te beheren terrein als een samenhangend geheel van beheerelementen.
6. Opdrachtnemer moet insporing en ongewenste verdichting te allen tijde voorkomen. Opdrachtnemer blijft hier zelf verantwoordelijk voor, onafhankelijk van hetgeen opgenomen in een goedgekeurd plan van aanpak.
7. Veroorzaakte beschadigingen of dierenletsel van welke aard dan ook moeten altijd direct gemeld worden aan de opdrachtgever en de werkzaamheden moeten direct gestaakt worden om verdere beschadiging(en) of letsel te voorkomen. In overleg met de directie en na aanpassen materieel en /of tijdstip is verder werken pas mogelijk.

2.1.2.8. Transitieperiode

1. Bij aanvang van de overeenkomst vindt een transitieperiode plaats van 3 maanden. Hierin moet opdrachtnemer een nulmeting uitvoeren van het areaal. Opdrachtnemer moet aan het einde van de transitieperiode eventuele constatering doorgeven en aangeven waar achterstallig onderhoud zich bevindt en waar groot onderhoud nodig is.
2. Na deze transitieperiode is opdrachtnemer verantwoordelijk om de kwaliteit van het areaal minimaal op de kwaliteit bij aanvang van de overeenkomst te houden.
3. De opdrachtnemer verleent tijdens de transitieperiode aan het einde overeenkomst volledige medewerking aan de overdracht aan de onderneming die na oplevering het areaal of onderdelen daarvan gaat onderhouden en beheren. Voorafgaand daaraan verleent de opdrachtnemer volledige medewerking aan de opdrachtgever bij de voorbereiding van de aanbesteding. Het gaat daarbij om areaalkennis (opleveren data, oplevering gemaakte en lopende afspraken, garanties) om de continuïteit van het functioneren en presteren van het areaal te waarborgen.

2.1.2.9. Beschermde flora en fauna

1. Alle aangetroffen plantensoorten op de Rode Lijst vaatplanten 2012, flora en fauna die onder de Omgevingswet 2024 vallen en alle ratelaar- en orchideeënsoorten moeten jaarlijks in Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) worden ingevoerd. Na het eerste jaar gaat het alleen om nieuwe of veranderde waarnemingen. De invoer is op 1 december van elk kalenderjaar bewijsbaar en succesvol (geen afwijzingen) voltooid.
2. Bij technische of capaciteitsproblemen van de NDFF-organisatie worden de gegevens op Waarneming.nl ingevoerd.
3. Het in kaart brengen van aanwezige natuurwaarden door een bureaustudie is onvoldoende. Er moet altijd een quick scan/veldinventarisatie plaatsvinden door een medewerker die minimaal in het bezit is van certificaat Natuurbescherming binnen de Omgevingswet niveau 1.

4. De opdrachtnemer voldoet binnen de werkzaamheden aan de procedures zoals vermeld in de Gedragscode soortbescherming gemeenten Stadswerk 2025, of recentere publicatie. Aangevuld met Amsterdamse gedragscode flora & fauna (T.Springer 2023).

2.1.3. Van toepassing zijnde normen en publicaties

Op de werkzaamheden zijn onderstaande normen en publicaties van toepassing als waren zij letterlijk in de werkbeschrijving opgenomen en zoals zij vigerende voor de datum van aanbesteding luiden.

- Vigerende [Gedragscode Soortenbescherming Gemeenten](#) van vereniging Stadswerk Nederland
- Vigerende [Gedragscode flora en fauna Amsterdam](#)
- Plan Biodiversiteit 2025-2030: Parken en Natuurgebieden
- Beheerplan Bosplantsoen 2026-2033 per stadsdeel m.u.v. Stadsdeel Centrum ("Bijlage 2: Beheerplan bosplantsoen 2026-2033")
- Protocol werkwijze vellen iepen ("Bijlage 200: Werkprotocol vellen iepen")
- Protocol Japanse duizendknoop ("Bijlage 11: Protocol en beslisboom Japanse duizendknoop")
- De Nederlandse normen van de stichting Nederlands Normalisatie Instituut, zoals vermeld in het Normenoverzicht GWW
- Vigerende publicatie Werk in Uitvoering Pakket 96b van CROW
- De circulaire Boombescherming op bouwlocaties van de vereniging Stadswerk Nederland (070 - 3738612)
- Hoofdstuk 51 en 64 van de Standaard 2015, CROW

De eisen uit de SLA en dit Programma van Eisen prefereren boven de van toepassing zijde normen en publicaties. De werkzaamheden en maatregelen die dit met zich mee brengt moeten zijn meegenomen in de inschrijvingssom. Bovenstaande rangorde is leidend als eisen tegenstrijdig zijn.

2.2. Eisen per natuurbeheertype

De doelstellingen en eisen per natuurbeheertype zijn onderdeel van "Bijlage 3: Doelen en resultaten per natuurbeheertype".

De specifieke doelstellingen en eisen voor de enkel in perceel 8 voorkomende begrazingsobjecten zijn hierin opgenomen als "B3.13 Begrazingsobjecten".

3. Proces-eisen

3.1. Projectmanagement

Opdrachtnemer:

1. Levert bij aanvang een concept kwaliteitsplan voor de algehele werkwijze en interpretatie van de opdracht. Het kwaliteitsplan dient niet minder dan tien en niet meer dan twintig pagina's te bevatten. In het kwaliteitsplan beschrijft Opdrachtnemer:
 - a. Hoe het Programma van Eisen procesmatig en kwalitatief goed beheerst wordt
 - b. Communicatie en samenwerking met de Opdrachtgever
 - c. In te zetten medewerkers + contactgegevens Risico-inventarisatie inclusief kans en impact en beheersmaatregelen
 - d. Benodigde vergunningen, toestemmingen, meldingen en ontheffingen en de werkwijze hoe deze te verkrijgen.
 - e. Als bijlage een SMART geformuleerde opsomming van beloften uit het Plan van Aanpak (zie Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 4)
2. Bespreekt het concept kwaliteitsplan tijdens het Startoverleg met Opdrachtgever waarna eventuele detaillering kan worden verwerkt in een definitieve versie.
3. Levert binnen 2 weken (10 werkdagen) na het startoverleg het definitieve kwaliteitsplan.
4. Verricht al het nodige onderzoek en werk om te komen tot het opstellen van de gevraagde producten en planning.
5. Volgt zo veel als mogelijk het kwaliteitsplan tijdens de looptijd van de Overeenkomst. Opdrachtgever dient geïnformeerd te worden bij (significante/relevante) afwijkingen van het plan.

3.1.1. Kwaliteitsborging

1. De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de kwaliteitsbeheersing van alle te verrichten uitvoering en te leveren producten. Hierbij horen ook de werkzaamheden en producten van door hem ingeschakelde aannemers en leveranciers. Voor de implementatie en het beheer van de kwaliteit wijst de opdrachtnemer een bevoegde voor de opdrachtgever aanspreekbare en beschikbare persoon aan.
2. De opdrachtnemer stelt een projectkwaliteitsplan op met alle werkzaamheden van de SLA en dient dit bij de opdrachtgever ter acceptatie in. Hierin geeft de opdrachtnemer aan hoe zijn kwaliteitssysteem wordt toegepast binnen de SLA. In het plan staat wie waarvoor verantwoordelijk is binnen de PDCA-cyclus (plan do check act) en voor het verifiëren en valideren van producten en processen volgens de binnen de BRL Groenkeur van toepassing zijnde ISO 9001 methodiek. Tevens wordt specifiek uitgewerkt hoe de opdrachtnemer werkt op basis van streefdoelen en hoe KPI's worden geborgd. Het betreft de KPI's uit de SLA plus de extra KPI's die de opdrachtnemer aanbiedt.

3.1.2. Naleving kwaliteitsborging

1. De opdrachtnemer moet het geaccepteerde kwaliteitsplan naleven in overeenstemming met de in het contract gestelde eisen. Wanneer sprake is van contractwijzigingen kan de opdrachtgever eisen dat de opdrachtnemer een aanvullend plan opstelt en toepast.

3.1.3. Organisatie

Opdrachtgever:

- 1. Heeft een contractmanagementplan opgesteld. Dit gaat uit van een projectteam dat bestaat uit:
 - o Opdrachtgever Afdelingsmanager Groen, Flora en Fauna van Stadswerken;
 - o Teammanager directievoering en toezicht van de afdeling Groen, Flora en Fauna van Stadswerken;
 - o Contractmanager afdeling Logistiek van Stadswerken;
 - o Directievoerder afdeling Groen, Flora en Fauna van Stadswerken per contract;
 - o Toezichthouder afdeling Groen, Flora en Fauna van Stadswerken per perceel;
 - o Werkvoorbereider afdeling Groen, Flora en Fauna van Stadswerken per perceel;
 - o Dataspecialist afdeling Geo van V&OR;
 - o Adviseur ecologisch beheer Stadswerken afdeling Groen, Flora en Fauna;
 - o Stadsecoloog RvE Ruimte en Duurzaamheid.

Opdrachtnemer:

- 1. Voor een goede kwaliteitsborging en samenwerking richt de opdrachtnemer een team op dat minimaal bestaat uit:
 - o contractmanager;
 - o projectleider;
 - o ecooloog;
 - o werkvoorbereider/planner;
 - o voormannen;
 - o groenmedewerkers.
 - o Data-analist/data-beheerder
- 2. De opdrachtnemer stemt de werkzaamheden af met vrijwilligersgroepen. Deze dienen voor minimaal 80 % tevreden te zijn. Vanaf 2027 moeten de vrijwilligersgroepen 100 % tevreden zijn over de samenwerking met de opdrachtnemer binnen het ecologisch beheer.
- 3. De opdrachtnemer borgt dat het gehele jaar (incl. Vakantieperiodes) voldoende capaciteit beschikbaar is voor het verwerken van aanschrijvingen en calamiteiten. Dit is specifiek een aandachtspunt voor de periode rond de najaarsschouw door de waterschappen eind ieder jaar.

Tabel 1: Vrijwilligersgroepen per perceel

Alle percelen		Werkgroep Ringslangen, Werkgroep IJsvogels
Perceel 1	Noord	Natuurwerkdagen Volgermeer, Volgermeer, Werkgroep Handen in het groen
Perceel 2	Amsterdamse Bos	
Perceel 3	Weesp/ Driemond	Stichting Flora en Fauna Bescherming
Perceel 4	Zuidoost	Natuurvereniging Ruige Hof, Klarenbeek (De Hoge Dijk) en Riethoek (Gaasperpark) Werkgroep Bijlmerweide, Bijlmerweide
Perceel 5	Zuid/ Oost	Oost: Werkgroep Diemerpark, Diemerpark Zuid: Koe en Schapenweide Vondelpark, Heemtuin Amstelpark, Vrienden van Vondelpark, VvAmstelpark, VvBeatrixpark
Perceel 6	Nieuw-West (inclusief Oeverlanden)	Beheergroep Natuurpark Vrije Geer, Vrije Geer Vereniging de Oeverlanden Blijven, Noordelijke Oeverlanden

Perceel 7	West/ Centrum/ Port of Amsterdam	Natuurwerkdagen Waternatuurtuin, Westerpark
Perceel 8	Begrazing	

Na gunning de contactgegevens op te vragen bij de opdrachtgever.

3.2. Contractmanagement

3.2.1. VISI, Communicatie en vastlegging documenten

VISI staat voor: Voorwaarden scheppen voor Invoeren van Standaardisatie ICT.

VISI is het digitale gereedschap om met contractpartijen formeel te kunnen communiceren tijdens de looptijd van de overeenkomst. VISI is een zogenaamde 'Open (ICT/communicatie) Standaard' en staat daarom op de 'pas toe of leg uit' lijst van het forum standaardisatie van de overheid.

1. Opdrachtnemer is verplicht gebruik te maken van VISI en alle (concept)documenten, documenten t.b.v. overleggen, termijntaten, verslagen etc. via VISI aan te leveren.
2. Opdrachtnemer is verplicht om het softwarepakket VISI bij een van de aanbieders van VISI aan te schaffen. Hierbij geldt het volgende:
 - a. Opdrachtgever stelt het toe te passen VISI-raamwerk, waarin de procedures en de communicatieafspraken tussen opdrachtgever en aannemer zijn beschreven, uiterlijk 1 week (5 werkdagen) na gunning kosteloos ter beschikking aan Opdrachtnemer.
 - b. Opdrachtnemer stelt zijns inziens noodzakelijke wijzigingen in het VISI-raamwerk binnen 2 weken (10 werkdagen) nadat Opdrachtgever dit raamwerk ter beschikking heeft gesteld, voor aan Opdrachtgever. Opdrachtgever beslist zo spoedig mogelijk over de acceptatie van de voorgestelde wijzigingen en deelt haar beslissing uiterlijk 1 week (5 werkdagen) na ontvangst van de voorgestelde wijzigingen gemotiveerd mee aan Opdrachtnemer.
 - c. De communicatie op basis van het VISI-raamwerk vindt plaats door middel van VISI-berichten waaraan documenten (bijlagen) kunnen zijn bijgevoegd.
 - d. Het standaardformaat voor documenten die als bijlage bij VISI-berichten zijn gevoegd, is het pdf-formaat, tenzij anders is overeengekomen of in dit Programma van Eisen is geformuleerd.
3. Opdrachtnemer zorgt zelf voor zijn VISI-gebruikerssoftware. De VISI-gebruikerssoftware moet gebaseerd zijn op de recentste versie van de VISI-systematiek en moet het door CROW verstrekte keurmerk 'VISI-compatible software' dragen.

3.2.2. Start-, voortgangs- en evaluatie overleg

1. Een maand na opdrachtverstrekking organiseert Opdrachtgever een startoverleg met Opdrachtnemer om het volgende te bespreken:
 - o Nadere kennismaking tussen vaste contactpersonen
 - o Het kwaliteitsplan, zoals beschreven in paragraaf 3.1
 - o Praktische afspraken
 - o Eventuele (contractuele) onduidelijkheden
2. Opdrachtnemer maakt een verslag met actiepunten van het startoverleg en deelt deze met opdrachtgever.

3. Opdrachtnemer organiseert 4x per jaar van ieder contractjaar een voortgangsoverleg. Doel van dit overleg is om de voortgang en eventuele knelpunten en/of bijzonderheden te bespreken. Indien nodig kan in overleg de frequentie worden aangepast.
4. Vaste agendapunten van de overleggen zijn in ieder geval:
 - o Actiepunten en vaststelling verslag voorgaand overleg
 - o Wederzijdse prestatiemeting (zie paragraaf 3.2.2).
 - o Kwartaalrapportage (zie paragraaf 1).
 - o Status uitwerking Gunningscriteria (zie gunningsleidraad).
 - o Status KPI's.
5. Opdrachtnemer verzorgt verslaglegging en een actielijst. Het (concept)verslag en actielijst wordt binnen 7 werkdagen na het gehouden overleg via VISI verstrekt.
6. Daarnaast wordt op initiatief van Opdrachtgever 1x per jaar een gezamenlijk evaluatie overleg gepland met alle Opdrachtnemers ten behoeve van kennisuitwisseling, inhoudelijke evaluatie contractstukken en gunningscriterium.

3.2.3. Kwartaalrapportage

1. Opdrachtnemer maakt ieder kwartaal een rapportage van het afgelopen kwartaal. Deze kwartaalrapportage dient uiterlijk 2 weken (10 werkdagen) voorafgaand aan het voortgangsoverleg te worden ingediend via VISI. De onderwerpen van de kwartaalrapportage zijn ten minste:
 - a. Status en planning scope-onderdelen
 - b. Status afstemming met beheerders
 - c. Financieel overzicht (incl. offertebedrag en factuurbedrag)
 - d. Status uitwerking Gunningscriteria
 - e. Status KPI's
2. Vier keer per jaar levert de opdrachtnemer een kwartaalrapportage in VISI. Hierin staan de prestaties (prestatieverklaring) van de afgelopen 3 maand en de voorgenomen acties voor de betreffende maand. Dit bestaat minimaal uit:
 - o Conform format (zie bijlage 5 kaarten ecologische structuur per perceel > KPI natuurbeheertypen) Per beheergroep Wat is waar uitgevoerd volgens planning, wat is er bij gekomen. Welke kant gaat het op. Stand van zaken losse projecten in uitvoering binnen deze SLA. Verbeterpunten uit M&I ecologie voorstellen.
 - o Stand van zaken van aangeboden meerwaarde volgens plan van aanpak van aanbidding. Zoals uitgewerkt in hoofdstuk 4 Beoordeling van de SLA.
 - o Inleveren laatste week van een kwartaal (laatste week maart, juni, september, 2e week december). Een week later wordt deze gepresenteerd in de bouwvergadering
 - o Stand van zaken (scores) van alle KPI's inclusief de follow-up per KPI in het kader van werken aan continue verbetering.
 - o Bevindingen inspectie flora en fauna.
 - o Areaalmutaties en een totaaloverzicht van hoeveelheden op het niveau van de objectentabel.
 - o Wijzigingsvoorstellen.
 - o De financiële termijntaak van de afgelopen 3 maanden inclusief extra kosten van opgeleverde optimalisatievoorstellen.
 - o Planning voor de komende 12 weken
 - o Planning en plannen voor verkeersmaatregelen.
 - o Overlegverslagen.

- Klachten
 - Verbeterpunten
3. De kwartaalrapportage dient ingedeeld te zijn conform "Bijlage 14: Format voor Kwartaalrapportage en Presentaties".

3.2.4. Wederzijdse prestatiemeting

1. Uiterlijk twee weken (tien werkdagen) voorafgaand aan voortgangsoverleggen wordt door zowel Opdrachtgever als Opdrachtnemer een korte vragenlijst, de prestatiemeting, ingevuld. Naar aanleiding van deze ingevulde prestatiemeting gaan Opdrachtgever en Opdrachtnemer met elkaar in gesprek over de uitkomsten en stellen samen doelen vast om eventuele aandachtspunten te verbeteren. Dit gesprek vindt plaats tijdens voortgangsoverleggen.
2. De gemeente Amsterdam wil op deze wijze de samenwerking met haar opdrachtnemers continu verbeteren met als doel een goede verhouding tussen opdrachtgever en opdrachtnemer waarin het gezamenlijk belang van een mooi resultaat voorop staat. Een verhouding waarbij de markt de ruimte krijgt om haar kennis en ervaring ten volle in te zetten en de gemeente waar krijgt voor haar geld maar ook een goede opdrachtgever is. Daarmee worden de bewoners, bedrijven en bezoekers van de gemeente Amsterdam het beste gediend.
3. Het is belangrijk om elkaar te vertrouwen en aan te spreken op de wijze waarop de samenwerking plaatsvindt. Prestatiemeten is een instrument dat daarbij kan helpen. Het biedt handvatten voor gesprekken over de wijze waarop wordt samengewerkt, zodat van elkaar wordt geleerd en afspraken gemaakt kunnen worden over de aanpak van geconstateerde aandachtspunten. Prestatiemeten draagt ook bij aan de verbetering van de prestatie en aan de gemeente Amsterdam als lerende organisatie.

3.2.5. Evaluatie

1. Tijdens de uitvoering houden opdrachtnemer en opdrachtgever elk kwartaal een samenwerkingsevaluatie op basis van prestatimeten (mondeling en schriftelijk). Elke halfjaar evalueren zij de behaalde resultaten van de servicelevels. De tussentijdse evaluaties duren een halve dag per evaluatie.

Prestatiemeten is het meten van de houding en het gedrag in de samenwerking tussen de aanbesteder en de samenwerkingspartner en adviseur tijdens de uitvoering van de opdracht(en). Gemeente Amsterdam heeft met een aantal andere opdrachtgevers in de publieke sector een gemeenschappelijke vragenlijst ontwikkeld in het kader van een uniform landelijk systeem voor prestatimeten. Het doel van deze vragenlijst is de houding en het gedrag van opdrachtgever, opdrachtnemer en adviseur op een transparante en eenduidige wijze te meten. De algemene spelregels rondom prestatimeten zijn na te lezen op <https://www.amsterdam.nl/ondernemen/inkoop-aanbesteden/groslijst/prestatimetingen/>

De gemeente zal bij de uitvoering van deze opdracht de resultaten en de overige prestaties van opdrachtnemer evalueren.

2. Aan het einde van de termijn voor de uitvoering zal een eindevaluatie gehouden worden met de opdrachtgever en de opdrachtnemer. Dit gebeurt op basis van Prestatiemeten.

Voor de eindevaluatie dient de opdrachtnemer rekening te houden met een tijdsduur van een halve dag.

3. De opdrachtnemer is verplicht de evaluaties bij te wonen, mits deze ten minste drie dagen van tevoren zijn aangekondigd in VISI.
4. Input voor de evaluaties zijn onder andere het werken volgens het ingediend plan van aanpak, de KPI's, wijze van samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en de kwartaalrapportages.

3.3. Projectbeheersing

3.3.1. Beheersing van afwijkingen

1. Onder een afwijking wordt verstaan: het niet voldoen aan een gespecificeerde eis, niet voldoen aan de BRL Groenkeur-werkwijze of door opdrachtnemer gegeven uitwerking van de eis zoals vermeld in:
 - a. deze SLA (inclusief de overeengekomen wijzigingen op de SLA);
 - b. van deze SLA afgeleide, geaccepteerde documenten;
 - c. van deze SLA afgeleide, ter informatie toegezonden documenten;
 - d. op deze SLA van toepassing zijnde wet- en regelgeving.
2. Als de opdrachtnemer moet afwijken of afwijkingen constateert, meldt hij dit terstond aan de opdrachtgever. Deze melding moet binnen zeven dagen, of een nadere met de opdrachtgever overeengekomen termijn, schriftelijk worden bevestigd, vergezeld van een voorstel voor de uit te voeren correcties en alle daaraan verbonden consequenties.
3. Als de opdrachtgever geconstateerde afwijkingen schriftelijk aan de opdrachtnemer rapporteert, moet de opdrachtnemer deze binnen zeven dagen, of een nadere met de opdrachtgever overeengekomen termijn, schriftelijk bevestigen, vergezeld van een voorstel voor de uit te voeren correcties en alle daaraan verbonden consequenties.
4. De opdrachtgever beslist zo spoedig mogelijk over acceptatie van de in de afwijkingsrapportage voorgestelde maatregelen en meldt deze beslissing schriftelijk aan de opdrachtnemer. Tot het moment van acceptatie mogen geen werkzaamheden worden verricht die een correctie van de geconstateerde afwijkingen in de weg kunnen staan.

3.3.2. V&G Algemeen

1. De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de veiligheid en gezondheid (V&G) binnen de dienstverlening. De opdrachtnemer zorgt voor orde en V&G op de bouwlocatie. Daarbij is de opdrachtnemer verantwoordelijk voor de V&G van alle personen die de bouwlocatie bezoeken of daar werkzaamheden verrichten. De opdrachtnemer organiseert derhalve de nodige maatregelen en een relevante V&G-instructie.

3.3.2.1. Veiligheids- en gezondheidscoördinatie

1. De opdrachtnemer verricht de werkzaamheden met betrekking tot (integrale) V&G zodanig dat de werkzaamheden en de resultaten van werkzaamheden op een veilige en gezonde wijze verricht en gerealiseerd worden en de werkzaamheden veilig en gezond gebruikt en onderhouden kan worden.
2. De opdrachtnemer treedt op als enig zaakwaarnemer en als enig vertegenwoordiger voor de opdrachtgever waar het gaat om het zekeren van alle maatregelen en verplichtingen die vereist zijn op basis van de Arbeidsomstandighedenwet en overige regelgeving.

3. De opdrachtnemer draagt zorg voor de coördinatie op het gebied van veiligheid en gezondheid en stelt hiertoe een overall coördinator aan.

3.3.2.2. Opstellen V&G-plan en -dossier

1. De opdrachtnemer maakt een V&G-plan en -dossier voor de ontwerp- en uitvoeringsfase en zal dat blijvend actualiseren, waarbij ten minste aan de verplichtingen voortvloeiende uit artikel 2.28 (V&G-plan) en 2.30 sub c (V&G-dossier) van het Arbeidsomstandighedenbesluit wordt voldaan.
2. Het V&G-plan en -dossier wordt ter kennis van de opdrachtgever te worden gebracht.
3. In het V&G-plan worden minimaal de volgende punten uitgewerkt:
 - gegevens van de opdrachtnemer;
 - naam en functie V&G-coördinator;
 - overzicht van onderaannemers;
 - contactgegevens van de arbeidsinspectie;
 - belangrijkste telefoonnummers (dichtstbijzijnde ziekenhuis, huisarts e.d.);
 - de vermoedelijke aanvangsdatum en het vermoedelijke aantal bouwdagen;
 - geschat aantal medewerkers op locatie;
 - geschat aantal werkgevers/zelfstandigen op de locatie;
 - omschrijving hoe de melding, rapportage en afhandeling bij incidenten en (bijna)ongevallen plaatsvindt;
 - overzicht hoe vaak en op welke wijze werkplekinspecties worden uitgevoerd en door wie;
 - alarmkaart (altijd aanwezig op werkplek) waarop staat hoe te handelen bij incidenten (projectgegevens, aanwezige BHV'ers, dichtstbijzijnde ziekenhuis, huisarts e.d.);
 - ontwerpkeuzes ten aanzien van veiligheid;
 - vastgestelde risico's;
 - beheersmaatregelen;
 - overblijvende veiligheidsrisico's voor beheer en onderhoud;

3.3.3. Bijkomende werkzaamheden

1. Onder bijkomende werkzaamheden wordt naast Art. 22 & 23 van Deel 2 van de Overeenkomst verstaan: de werkzaamheden die volgens de bepalingen van de Service Level Agreement niet reeds tot de verplichtingen van de opdrachtnemer horen, maar op schriftelijke mededeling van de opdrachtgever moeten worden uitgevoerd onder dezelfde voorwaarden en bepalingen als voor soortgelijke werken in de Service Level Agreement is gesteld.
2. Het uitvoeren van bijkomende werkzaamheden, zoals inboet, zal worden verrekend tegen de vastgestelde tarieven die staan vermeld in de overeenkomst.
3. De ter beschikking te stellen werknemers zijn volgens de van toepassing zijnde CAO geschikt voor de hun op te dragen werkzaamheden en voorzien van het hiervoor nodige gereedschap en de persoonlijke beschermingsmiddelen.
4. De kosten voor reizen, reiskosten, sociale lasten, arbeidsvoorwaarden, gereedschap, materieel, renteverlies, algemene kosten en winst worden geacht te zijn begrepen in de prijs. In de prijs voor materieel zijn de kosten inbegrepen van bediening, brandstof, smeermiddel, algemene kosten en winst en de kosten van aan- en afvoer van het materieel.
5. Bij de uitvoering van het bijkomende werkzaamheden kan de opdrachtnemer nimmer aanspraak maken op een vergoeding voor vertraging van en/of schade aan de andere werken, hoe ook genaamd.

3.3.4. Datamanagement

1. De opdrachtgever levert op een afgesproken tijdstip, voorafgaande aan de aanvang van de overeenkomst, de geactualiseerde areaalgegevens (geometrieën/oppervlakten/eenheden) aan. De ecologische beheerde arealen, zoals vooraf vastgesteld en inzichtelijk gemaakt in een typologieën-lijst, worden vanuit het centrale beheersysteem ontsloten. Per jaar wordt, vanuit Gegevensbeheer, delen van het groen-areaal opgeschoond.
2. De opdrachtnemer geeft binnen zes maanden na ondertekenen van de overeenkomst afwijkingen ten opzichte van de aangeleverde data aan. Deze wijzigingen worden verrekend als het een afwijking (uitkomst van toename of afname per onderdeel) ten opzichte van het aangegeven areaal in bijlage 7 betreft. Het gaat hierbij om gemeentelijke objecten binnen de areaalgrens die niet aangeleverd zijn tijdens de aanbestedingsprocedure en of niet zijn weergegeven op de areaaltekening.
3. Alle areaalmutaties van de objecten (vervanging, nieuwe plaatsing, verwijdering) moeten door de opdrachtnemer per kwartaal worden ingediend volgens "Bijlage 13: Mutatiebeheer".
4. De opdrachtnemer is verplicht gegevens aan te leveren van objecten waarvan geen informatie beschikbaar was bij aanvang van het werk (zie objectentabel 1.3.1). Het beheer en onderhoud van dit areaal valt wel binnen het werk.
5. De beheersystemen en bestandstypen kunnen gedurende de contractduur wijzigen. De opdrachtnemer sluit met de wijze van uitleveren van bestanden aan op de betreffende systemen en typen.
6. Locaties van zelfbeheer door bewoners of instellingen moeten door de opdrachtnemer inzichtelijk gemaakt te worden. Vrijwilligersgroepen kunnen in aantal gaan toenemen. OG levert in nieuwe groepen aan in derde kwartaal. ON neemt deze op in het plan van aanpak van het komende jaar. De ON dient er van uit te gaan dat u het gehele areaal zelf moet beheren. Per perceel zijn de vrijwilligersgroepen bekend die aan zelfbeheer doen. De meeste groepen werken in samenwerking met de aannemer. Waarbij de aannemer los of gezamenlijk met de vrijwilligers werkzaamheden uitvoert. Het is aan de ON om de vrijwilligers enthousiast te maken voor het beheer, dat bespaart de opdrachtnemer uitvoeringskosten.

3.3.5. Plan van Aanpak

1. Plan van aanpak, planning, rapportage en presentatie.
Het Plan van Aanpak (PvA) wordt jaarlijks door de opdrachtnemer opgesteld en is de kern van het uitvoeren van dit contract en cruciaal voor het behalen van de gestelde resultaten. De behaalde resultaten uit het PvA worden elk kwartaal gerapporteerd en gepresenteerd. Voor elk kwartaal wordt een werkplanning opgesteld door de opdrachtnemer. PvA en werkplanning moeten goedgekeurd zijn door opdrachtgever voordat opdrachtnemer verder kan met de uitvoer van het contract. Formats voor Plan van Aanpak, Kwartaalwerkplanning, rapportage en presentatie.
2. De opdrachtnemer levert binnen 90 dagen na start van dit contract een door de opdrachtgever goedgekeurd Plan van Aanpak en Kwartaalplanning aan voor het uit te voeren werk. Gebruikmakend van de formats in dit contract. Zie bijlage 14 en 15 Opdrachtnemer dient wijze van uitvoering SMART te beschrijven in het Plan van Aanpak.
3. Het plan van aanpak bevat ten minste de volgende onderdelen:
 - a. Een planning waarin de verschillende stappen voor de onderhoudstypen en onderhoudsgangen aan de tijd worden gerelateerd en waarin de tijdsafhankelijkheid van de onderlinge relaties van de deelprocessen tot uiting komen.
 - a. In de planning staat op welke kalenderdagen het werk zal stil liggen als gevolg van vakanties en feestdagen. Daarbij wordt rekening gehouden met ingeplande roostervrije dagen.

- b. De planning bevat een overzicht wanneer een of meerdere wegvakken, kruispunten of delen hiervan gestremd zijn als gevolg van werkzaamheden.
 - c. Een jaarplan met een tijdschaal gebaseerd op periodes van twee weken.
 - d. Een planning voor aan te leveren plannen en rapportages.
 - e. Een uitvoeringsplanning eens per vier weken voor de komende zes weken.
 - b. Een format voor het uitvoeringsdossier waarin alle werkgerelateerde informatie wordt opgenomen. Dit format geldt als voorbeeld voor het op te stellen digitale onderhoudsdossier.
 - c. Een verkeersmaatregelenplan waarin alle noodzakelijke omleidingsroutes en verkeersafzettingen worden opgenomen. De opdrachtnemer stelt hiervoor een verkeersafwikkelingsplan op en geeft deze ter toetsing aan de opdrachtgever (zie bijlage 2). De opdrachtnemer coördineert verkeersafzettingen en omleidingsroutes. Deze worden verzorgd door het materiaalbureau, op kosten van de opdrachtgever.
 - d. Specifieke plannen voor omgang met beschermde plant- en diersoorten, snoeien van houtachtige gewassen, maaien kruidachtige gewassen en vrijkomende materialen. Gebaseerd op de nulmeting (zie het format in bijlage 6) en geactualiseerd op basis van inventarisaties.
4. De opdrachtnemer geeft de opdrachtgever desgevraagd inzage in alle relevante documenten waarnaar in het plan van aanpak wordt verwezen.
 5. Het plan van aanpak dient ingedeeld te zijn conform "Bijlage 15: Format voor Plan van Aanpak".
 6. De kwartaalplanning dient opgebouwd te zijn conform "**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**4: Format voor Kwartaalrapportage en Presentaties".

3.3.6. Ecologische monitoring en inspectie

Jaarlijks wordt een circa een kwart van de kerngebieden en verbindingzones gemonitord en geïnspecteerd (M&I Ecologie, organisatieonderdeel Verkeer en Openbare ruimte) op de aanwezigheid van gids- en kwalificerende soorten, de (vegetatie)kwaliteit en kwantiteit en de technische staat van faunapassages. De monitoring is een sturingsmechanisme voor het beheer en de inrichting van de kerngebieden en verbindingzones waarbij Plan Biodiversiteit de gewenste kwaliteit, kwantiteit en gids- en kwalificerende soorten aangeeft.

1. Jaarlijks vindt er een bijeenkomst plaats waarbij de resultaten, de analyse en de aanbevelingen van M&I Ecologie worden besproken met de beheerders en de opdrachtnemers van dit contract. Deze resultaten en aanbevelingen dienen gebruikt worden voor het opstellen van de jaarlijkse plannen van aanpak.

3.3.7. Uitvoeringsdossier

1. De opdrachtnemer stelt gedurende de werkzaamheden een uitvoeringsdossier op en zet dit in VISI. Dit dossier moet minimaal het volgende bevatten:
 - o Verslaglegging uitvoeringsvergaderingen Opdrachtnemer - Opdrachtgever en vergaderingen / overleggen met derden.
 - o Besluitenlijst
 - o Planning werkzaamheden.
 - o Verkeersafwikkelingsplan.
 - o V&G-plan- en -dossier.
 - o Vergunningen (aanvraag en verlening).
 - o Kwartaalrapportage.

- De stortbonnen.
- Keuringen en beproeving.

3.3.8. Werktijden/Hinder

1. Op hoofdwegen zijn alleen uitvoeringswerkzaamheden toegestaan tussen 09:00 en 16:00 uur.
2. Het verrichten van werkzaamheden langs, aan en op hoofdwegen en spoorwegen is uitsluitend toegestaan na overleg met en goedkeuring door de betreffende (spoor)wegbeheerder.
3. Bij weggedeeltes die geheel of gedeeltelijk voor doorgaand verkeer worden afgesloten, moeten de woningen, bedrijven en percelen op plaatsen waar geen werkzaamheden plaatsvinden altijd bereikbaar zijn voor aanwonenden, hulpdiensten en bedrijven.
4. Tijdens de uitvoeringswerkzaamheden moet hinder voor de omgeving zo veel mogelijk worden beperkt. Hieronder wordt onder andere begrepen:
 - Vervuiling van de openbare weg.
 - Hinder door werkzaamheden.
 - Geluidsoverlast: In aanvulling op het bepaalde in de circulaire "Bouwlawaaï" van de Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne van 2 maart 1981, nr. 208399 DGMH/G, aan o.m. de gemeentebesturen, wordt het volgende bepaald: De te gebruiken graafmachines, aggregaten, trilplaten, compressoren maaimachines, veegmachines, borstelmachines, tractoren, knip en snoeimachines, houtversnipperaars, motorkettingzagen, bladblazers enz. moeten op ruime afstand van de bestaande bebouwing worden opgesteld en zodanig zijn afgeschermd, dat de geluidsterkte tussen 07.00 uur en 19.00 uur niet meer is dan 50dB(A), tussen 19.00 en 23.00 uur niet meer is dan 40 dB(A) en tussen 23.00 uur en 07.00 uur niet meer is dan 35 dB(A), gemeten aan de gevel op 15 m1 hoogte.

3.3.9. Vrijkomende materialen

Betreft zowel de vrijkomende materialen na het benoemde in paragraaf 2.1.2.6, als de overige vrijkomende materialen.

1. Opdrachtnemer houdt vrijgekomen materialen van verschillende aard van elkaar gescheiden. Hierbij treft de opdrachtnemer maatregelen ter voorkoming van vermenging.
2. Vrijgekomen materialen die niet herbruikbaar zijn, worden door opdrachtnemer vervoerd naar een inrichting met door bevoegd gezag verleende omgevingsvergunning. Daarbij volgt opdrachtnemer de procedure die door het bevoegd gezag in de desbetreffende provincie is voorgeschreven.
3. Tot het vervoeren van niet herbruikbare vrijgekomen materialen naar een (eind)verwerkingsinrichting behoort tevens het afleveren van deze materialen aan de desbetreffende inrichting. De volledige administratie zoals PMV-formulieren en facturering ligt bij de opdrachtnemer.
4. Als een verwerkingsinrichting kosten in rekening brengt voor het accepteren van deze materialen, zijn deze kosten voor rekening van de opdrachtnemer.
5. Voor het gebruik van tussenlocaties is toestemming nodig van de opdrachtgever. Een eventueel toegezegde locatie moet na afvoer van laatste bulk binnen tien dagen schoon en vlak worden afgewerkt.

3.3.10. Gevonden voorwerpen

1. Wanneer bij de uitvoering van het werk voorwerpen of stoffen worden aangetroffen waarvan redelijkerwijs geacht kan worden dat deze gevaar op kunnen leveren voor de omgeving, brengt de opdrachtnemer dit onmiddellijk ter kennis van de opdrachtgever. Hij neemt terstond, zo mogelijk in overleg met de opdrachtgever, de voor de omstandigheden vereiste veiligheidsmaatregelen.
2. De opdrachtgever heeft het recht de werkzaamheden in de onmiddellijke omgeving van het voorwerp stop te zetten.
3. Opdrachtnemer doet een melding van gevonden voorwerpen op het telefoonnummer 14 020 van de gemeente Amsterdam.
4. Spullen van waarde worden door opdrachtnemer afgeven bij de opdrachtgever.

3.4. Kwaliteitsmanagement

Opdrachtnemer:

1. Volgt in de eerste week na opdrachtverstrekking een door Opdrachtgever verzorgde toolboxmeeting van een dag. Doel van deze meeting is kennisoverdracht ten aanzien van beleid, werkwijze, ervaringen en het databeheersysteem. Bijwonen van deze bijeenkomst is voor in te zetten medewerkers van Opdrachtnemer verplicht. Met deze bijeenkomst levert Opdrachtgever een bijdrage aan het professionele kennisniveau van Opdrachtnemer. Opdrachtnemer kan zodoende een inhoudelijk goed kwaliteitsplan (zie paragraaf 3.1) opstellen. Om deze reden worden eventuele kosten voor deelname niet vergoed.

Een concept agenda is opgenomen in "Bijlage 166: Concept-agenda Toolbox meeting".

2. Volgt voor de start van het veldwerk in het eerste contractjaar een training voor het databeheersysteem van gemeente Amsterdam, GISIB Online. Bijwonen van deze bijeenkomst is voor in te zetten medewerkers van Opdrachtnemer verplicht.
3. Borgt kwaliteit, projectkennis en voldoende capaciteit voor de gevraagde producten tijdens de verschillende fasen van de werkzaamheden.
4. Is verantwoordelijk voor de kwaliteitsbeheersing van alle te verrichten werkzaamheden. Voor de implementatie en het beheer van de kwaliteit wijst de Opdrachtnemer een bevoegd persoon aan welke voor de Opdrachtgever aanspreekbaar en beschikbaar is en vermeldt deze in het kwaliteitsplan zoals beschreven in paragraaf 3.1.

3.5. Informatiemanagement

Bij ingang van deze SLA is er nog geen structurele oplossing waarmee mutaties in het areaal rechtstreeks en in realtime via een applicatie kunnen worden doorgegeven. Bij ingang van deze SLA wordt een tijdelijke werkwijze toegepast (zie "Bijlage 13: Mutatiebeheer"). Gedurende deze SLA zullen kijk en bewerk rechten voor Gisib beschikbaar worden gesteld aan de opdrachtnemer.

Opdrachtgever:

1. Verstrekt na gunning inloggegevens, een handleiding en instructie in het veld voor het gemeentelijk databeheersysteem GISIB Online.

Opdrachtnemer:

1. Maakt voor het registreren van de monitoring en inspectie gebruik van het gemeentelijk databeheersysteem GISIB Online (zie bijlage 7).

2. Registreert relevante waarnemingen van soorten m.u.v. broedvogels in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), in het account van de gemeente Amsterdam. Waarnemingen van broedvogels worden geregistreerd in Avimap.
3. Registreert de relevante gegevens van de veldonderzoeken ter plaatse in GISIB Online of de NDFF en Avimap.
4. Dient per jaaropdracht de meest actuele areaal gegevens in databeheersysteem GISIB Online te gebruiken. Jaarlijks worden areaal gegevens gemuteerd.
5. Dient omissies in de realiteit in het veld ten opzichte van de digitale areaalgegevens aan te leveren in GISIB Online of voor vegetatie kartering conform het datamodel:
 - a. Duiding op welk object onjuiste gegevens zijn geregistreerd (bv geometrie fout/objecttype fout).
 - b. Een veldwerker registreert correctie-voorstel.
6. Gemeente Amsterdam valideert het voorstel d.m.v. een afwegingskader. Gegevensbeheer verwerkt vervolgens deze verbeteringen. Dient zelf voor hardware inclusief netwerkverbinding, gps en camera te zorgen en dient ervoor te zorgen dat dit naar behoren functioneert (zie bijlage 6).
7. Voldoet bij het verwerken van persoonsgegevens aan AVG en aan de gemeentelijke informatiebeveiligingsnorm ([Baseline Informatiebeveiliging Overheid](#)).

Op moment van aanbesteden wordt het stadsbrede assetmanagementsysteem GISIB Online ingericht voor deze opdracht. In 2025 is GISIB Online voor monitoring en inspectie ecologie voor het eerst operationeel. Het risico is groot dat er nog wat 'kinderziektes' zijn. De opdrachtnemer kan gevraagd worden om in het eerste jaar mee te werken aan verbetering en optimalisatie van het registratiesysteem. Hiervoor dient voldoende tijd/capaciteit te gereserveerd te worden.

3.6. Omgevingsmanagement

Opdrachtnemer:

1. Dient diens werkzaamheden zodanig te managen dat minimale hinder voor de omgeving ontstaat. Onder hinder wordt verstaan: een negatieve beïnvloeding van de bereikbaarheid, leefbaarheid en/of veiligheid voor de omgeving.
2. Wordt geacht met alle wet- en regelgeving, inclusief lokaal van toepassing zijnde regelgeving bekend te zijn, daarnaar te handelen en naar beste kunnen en vermogen, alles in het werk stelt om de noodzakelijke vergunningen en/of ontheffingen tijdig te verkrijgen, inclusief het produceren en indienen van de daartoe noodzakelijke vergunningsbescheiden.
3. Dient zelf voor eventuele vergunningen of ontheffingen te zorgen en dient ervoor te zorgen dat dit geen vertraging van de werkzaamheden oplevert.
4. Dient adequaat verzekerd te zijn. De Opdrachtgever voorziet op geen manier in een polis waarvan de Opdrachtnemer gebruik kan maken.
5. Dient alle benodigde veiligheidsmaatregelen te treffen om het werk veilig te kunnen uitvoeren, op basis van de specifieke risico's omgeving en werkzaamheden. De omgevingsrisico's dienen per gebied voorafgaand met de beheerder te worden afgestemd.
6. Dient klachten en schade bij Opdrachtgever te melden zodat per geval naar een passende oplossing gezocht kan worden.
7. Regelt, tenzij anders overeengekomen, de communicatie naar bewoners. Het gaat daarbij om het beantwoorden van eventuele vragen van bewoners ter plaatse en het opstellen van een standaardbrief met de opdrachtbevestiging van Opdrachtgever, die ter plaatse getoond kan worden.

3.7. Werkwijze veldwerk

Opdrachtnemer:

1. De Opdrachtnemer regelt de toegang tot het terrein (contactgegevens worden op verzoek door de Opdrachtgever verstrekt). Opdrachtnemer dient voorafgaand aan de veldbezoeken bij de beheerders de toegankelijkheid na te vragen.
2. Voorafgaand aan veldwerkseizoen afstemming door Opdrachtnemer met beheerders (directievoerders, toezichthouders en derden) over:
 - a. Controle areaalgegevens onderzoeksgebied
 - b. Controle op aanwezigheid faunavoorzieningen en –passages
 - c. Mogelijke locaties tracés, fuiken, cameravallen e.d.
 - d. Maaifrequenties: planning en verzoek om wijziging in maaifrequentie door te geven
 - e. Overige bijzonderheden m.b.t. beheer, zoals locatie van 'pareltjes'
 - f. Overige bijzonderheden die voor opdrachtnemers van belang zijn, zoals toegang afgesloten gebieden of (on)geplande werkzaamheden waardoor veldwerk niet of minder gedaan kan worden.
 - g. Algemene planning veldinventarisatie
3. Gedurende veldwerkseizoen afstemming met beheerders over
 - a. Definitieve locaties van cameravallen, fuiken e.d.
 - b. Acute meldingen vanuit het veld, zoals een afvaldumpplek, een kapot faunaraster dat snel gerepareerd moet worden, maaien door invasieve exoten zoals Japanse duizendknoop en gevaarlijke zaken.
 - c. Acute aanbevelingen voor beheer, bijvoorbeeld "laat dit hoekje staan met maaien i.v.m. broedvogel"
4. Na afloop veldwerkseizoen presentatie aan beheerders over
 - a. Resultaten veldwerk
 - b. Discussie advies dagelijks beheer
 - c. Inzicht in onderhoudsstaat faunavoorzieningen en –passages
 - d. Robuustheid ecologische structuur m.b.t. onderzochte gebied.

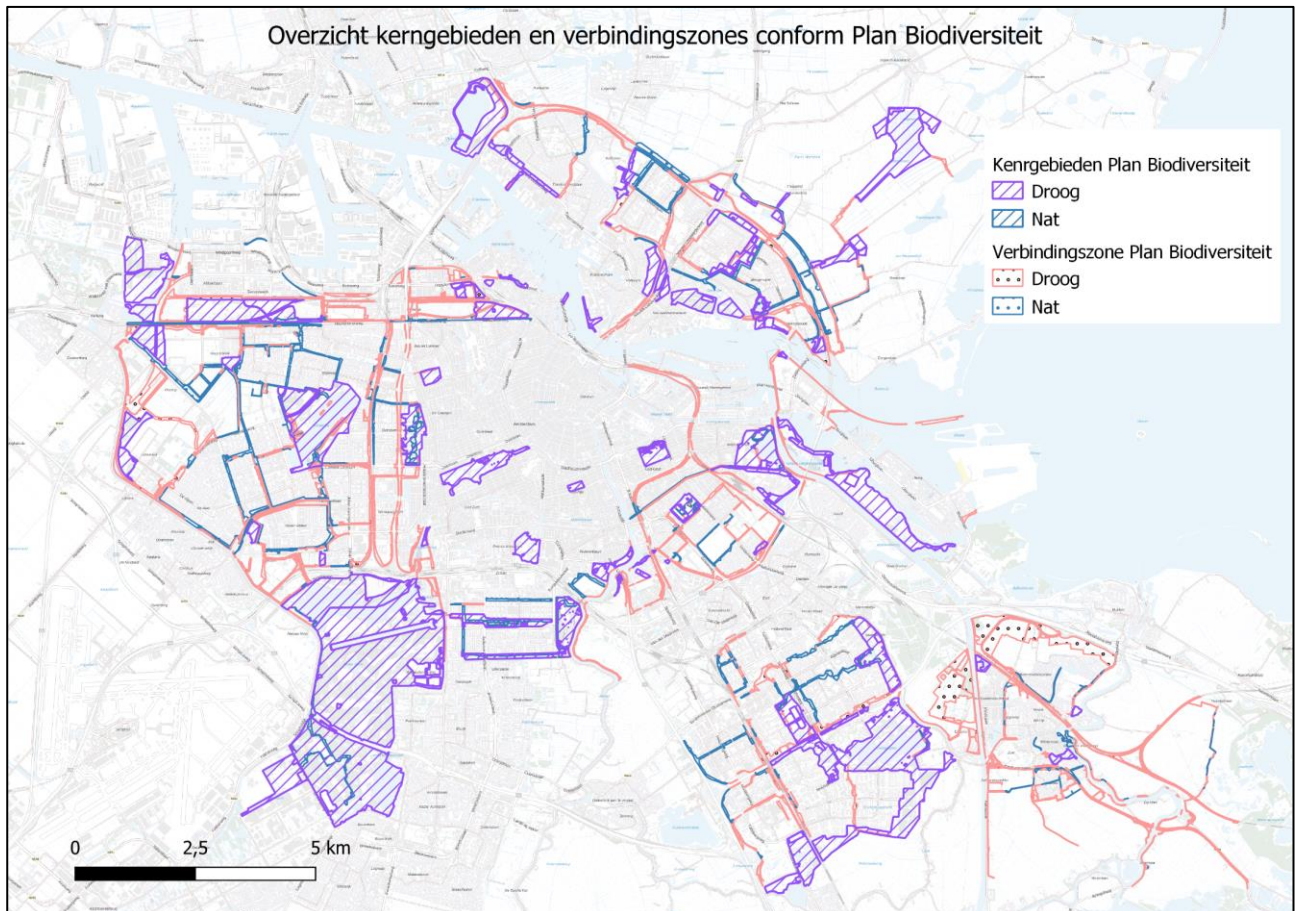
Voorafgaand bij projectteam en directievoerder opvragen of er nog aanvullend mensen uitgenodigd moeten worden, zoals een stadsecoloog, opdrachtnemer S.L.A. Beheer Ecologie, gebiedsbeheerder of projectleider ruimtelijke ingreep.

Opdrachtgever:

1. Wenst een open en transparante wijze van communiceren met Opdrachtnemer.
2. Lijst van contactpersonen zowel beheerders als directievoerders beschikbaar te stellen aan Opdrachtnemer voor de start van de veldwerkzaamheden

Bijlage 1: Kaart kerngebieden en verbindingzones

Bijlagen tevens als zip met Geopackage en afbeelding meegeleverd.

De lijst met codes en namen van de kerngebieden en verbindingzones per stadsgebied is opgenomen in "Bijlage 18: Kerngebieden en verbindingzones".

Bijlage 2: Beheerplan bosplantsoen 2026-2033

Bijlagen als pdf.

De definitieve versie wordt naar verwachting januari 2026 vastgesteld. Bij beschikbaarheid wordt de definitieve versie gedeeld en vervangt zij dit concept.

Bijlage 3: Doelen en resultaten per natuurbeheertype

B3.1 Ruw gras

Voor dit natuurbeheertype gelden de volgende eisen:

1. **Klepelen van randen**

Te klepelen (weg)randen zijn maximaal 0,5 meter breed of, indien de vegetatie hoger is dan 0,5 meter, even breed als de gemiddelde hoogte van de vegetatie. Uitzonderingen zijn wegkruisingen, waar de vegetatie laag gehouden moet worden voor verkeersveiligheid. Langs hondenuitlaatstroken wordt 1 meter gemaaid.

2. **Moment van klepelen**

Te klepelen stukken worden pas na de hoofdbloei van de bloemplanten (niet de grassen) geklepeld. De hoofdbloei wordt geacht voorbij te zijn zodra minimaal 50% van de bloemplanten is uitgebloeid. Uitgezonderd hiervan zijn de wegranden (0,5 meter).

3. **Inboet**

Bij ruw gras geldt dat 'inboet' (SKAL-gecertificeerd) betrekking heeft op het opvullen van sporen en het opnieuw bijzaaien van kale plekken.

B3.2 Bos en bosplantsoen

Bestaat uit GISIB onderdelen

Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Groenobject	Bosplantsoen	Bomen en struikvormers	
Groenobject	Bosplantsoen	Boomvormers	Natuurbos
Groenobject	Bosplantsoen	Boomvormers	
Groenobject	Bosplantsoen		
Terreindeel	Houtwal		
Terreindeel	Loofbos	Broekbos	
Terreindeel	Loofbos		
Terreindeel	Naaldbos		

Omschrijving

Een begroeiingstype gevormd door drie bouwstenen. Een kern gedomineerd door een vegetatie van boomvormers. De kern kan variëren in oppervlakte van honderd vierkante meter tot vele hectaren. De randen van de kern worden gevormd door een zoom-mantel vegetatie. Hierbij grenst de mantel aan de kern die bestaat uit struiken. De mantel wordt opgevolgd door de zoom bestaande uit ruigtekruiden. Houtachtige beplantingen met struikvormers en boomvormers, die extensief worden beheerd” (definitie OTL beplanting).

Resultaat

Structuurrijke (bos)plantsoenen met verschillende leeftijdsopbouw boomvormers, rijk aan staand en liggend dood hout. Veilige routes voor de menselijke gebruiker en goed beheerbare aangrenzende beheerelementen.

Bos(plantsoenen) worden conform de streefbeelden in de beheerplannen voor bosplantsoen beheerd en ontwikkeld. Hierbij wordt tevens gehandeld conform het Werkprotocol vellen iepen (Bijlage 20: Iepenprotocol).

Alle ontbrekende zoom-mantel vegetaties zijn gerealiseerd waar dat in de Beheerplannen Bosplantsoen 2026-2033 als streefbeeld is aangegeven.

Kwaliteit bos en bosplantsoen Kern

Meten	Gewenste kwaliteit
Ontwikkelingsfasen	Pionier (door jonge aanplant/spontaan), Stakenfase (door achterstallig beheer of natuurlijk proces), Volwassen bos(plantsoen), Aftakelingsfase (door windworp/ziekte/hoge grondwaterstand)
Kroonbedekking	Totale bedekking > 65%. Bedekking boomkronen 2de laag (alleen bij volwassen bos(plantsoen) minimaal 40% oppervlakte Minimaal 20% kroonbedekking gevormd door minimaal 4 boomsoorten anders dan de hoofdboomsoort(en).
Hoofdboomsoorten	Het beheer is gericht op een diverse en evenwichtige samenstelling van boomsoorten, tenzij er een duidelijke doelstelling voor één of enkele boomsoorten is geformuleerd. Dit kan ook niets doen beheer zijn.
Dikke bomen	Aantal > 7 van >50 cm DBH per hectare (volwassen- en aftakelingsfase) voor grotere (> 10 ha) stukken bos(plantsoen). Van 3 tot 8 bomen suboptimaal.
Aandeel inheemse bomen en struiken	In Amsterdamse Ecologische Structuur (AES) nagenoeg 100%. Buiten AES minimaal 80%.

Vorm aanwezig dood hout	Dood staand hout heeft een maximale hoogte van de afstand tussen de buitenkant van het dichtst bij gelegen pad/weg en de kern van de boom minus twee meter. Met klimmer top inkorten waar nodig.
Aandeel (per ha) staand en liggend dood hout	>30% volume met minimaal 50% stammen 30> cm dikte, inclusief houtrillen. Volwassen en aftakelingsfase Suboptimaal tussen de 10% en 30%. Dode bomen/stammen staand en liggend in een verhouding van één staat tot twee.
Bedekking struiklaag (exclusief bramensoorten) en aantal struiksoorten	≥ 5% oppervlakte en ≥ 5 struiksoorten
Bedekking kruidlaag	≥ 5% oppervlakte
Bedekking bramen	< 25% oppervlakte in beheerbare clusters
Toekomstbomen	Aangewezen en deze kunnen vrij uitgroeien
Open plek(ken)	Van minimaal de diameter van de gemiddelde boomhoogte aanwezig (grotere stukken > 10 ha bos(plantsoen))
Natuurlijke verjonging van gewenste boom- en struiksoorten (volwassen en aftakelingsfase)	Aanwezig
De oeverzone (5 m vanaf waterlijn)	Vrij van ongewenste boomgroei. Indien er een schouwpad is dan is de eerste 5 m vanaf de waterlijn ook vrij van struikvormers.

Gewenst beheer bos en bosplantsoen Kern

Beheerperiode	Begin september tot eind februari
Machines	Opdrachtgever hecht veel waarde aan een gezonde (bos) bodem Om bodemverdichting en verstoring zo veel als mogelijk te voorkomen is het uitsluitend toegestaan om met machines vanaf wegen en paden te werken die voldoende draagkracht hebben. In de jaarlijkse plannen van aanpak en maandelijkse planningen dienen de door de opdrachtnemer gewenst te gebruiken machines beschreven te worden en ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de opdrachtgever.
Kap van kapvergunning plichtige bomen	Vastgestelde bos(plantsoen) beheerplannen of beheerplannen voor specifieke gebieden zijn leidend. Aanvullend is voor perceel 2 de beheervisie Bos leidend.
Klimop of andere lianen	Aanwezige klimop wordt alleen verwijderd voor het uitvoeren van boomveiligheidsinspecties. Alleen de delen die echt weg moeten voor de inspectie worden verwijderd, de rest van de plant blijft zodanig intact dat deze weer verder kan groeien. Zie bosbeheerplan (bijlage 2) en Klimopnotitie (bijlage 22).
Beheer kern	Eens in de 5 jaar kan maximaal 10% van de oppervlakte van de kern per vak gedund worden. Dunning kan door middel van ringen op veilige locaties (ver genoeg van wegen en paden). Omduwen of omlieren heeft de voorkeur boven vellen omdat deze maatregelen het dichtsbij de natuurlijke dynamiek in een bos komen. Aanwezige dode bomen blijven staan en het vrijkomend hout blijft liggen of wordt op rillen verwerkt als dat voor het beeld wenselijk is. Er mag gewerkt worden in de periode van half september tot begin februari.
Omgevallen bomen	Zo intact mogelijk laten liggen in kern en mantel en waar mogelijk zoom. Indien nodig van routes verwijderen. Onveilige bomen veilig maken.
(Invasieve) exoten (flora) in kern	Verwijderd en indien dit niet mogelijk is beheersen
Toekomstbomen	Aangewezen en deze kunnen vrij uitgroeien
De oeverzone (5 m vanaf waterlijn)	Vrij van ongewenste boomgroei. Indien er een schouwpad is dan is de eerste 5 m vanaf de waterlijn ook vrij van struikvormers.

Ongewenste openheid/paden aanwezig	Dichtleggen
Begaanbaarheid wegen/paden	Overhangende takken/bomen verwijderen, routes droogleggen/kuilen opvullen
Gevaarstelling wegen/paden aanwezig	snoei overhangende takken, verwijderen Van onveilige bomen met een diameter van 30 cm of meer worden spechtenbomen gemaakt. De maximale hoogte wordt bepaald door de afstand tot weg- of pad rand minus 2 meter.
Inboet of aanplant bomen en struiken	Genetisch inheems materiaal. Zie "Bijlage 199: Soorten en aanplantmaten bomen en struikvormers"
Uitbreiding areaal	Spontane ontwikkeling van nieuwe of uitbreiding van bestaande bos(plantsoen)en en struwelen kan gewenst zijn. Van de opdrachtnemer wordt verwacht de opdrachtgever te bevragen over wenselijkheid en geschikte locaties en ook zelf periodiek met voorstellen te komen. Naast spontane ontwikkeling kan aanplant ook tot de mogelijkheden behoren. Opdrachtgever geeft aan indien er budget is voor uitbreiding van het areaal en geeft een opdracht tot aanplant en/of opdrachtnemer gaat aan de slag met een eigen goedgekeurd (door opdrachtgever) voorstel. Zie voor toe te passen soorten "Bijlage 199: Soorten en aanplantmaten bomen en struikvormers". Voor perceel 2 dient aanplant zoveel mogelijk FSC gecertificeerd te zijn.

Kwaliteit bos en bosplantsoen Rand

Meten	Gewenste kwaliteit
Lengte Zoom en Mantel over zonzijde, Z, ZO, ZW	Minimaal over een lengte van 80% aanwezig
Structuur Zoom en Mantel Golvende vorm met inhammen	De rand van het bos(plantsoen) heeft een grillig verloop aan de zonzijde (Z, ZO, ZW) minimaal voor 90% van de lengte. Bij een bos(plantsoen) van minimaal 15 meter breed is er minimaal per 100 meter rand een inham van minimaal 3 meter diep en 9 meter breed. Bij smallere stukken bos(plantsoen) is er minimaal per 100 meter rand een inham van minimaal 1,5 meter diep en 6 meter breed.
Aantal struiksoorten mantel	Tenminste 5 inheemse soorten struiken
(invasieve) exoten (flora)in zoom-mantel	Verwijderd en indien dit niet mogelijk is beheersen
Smal of breed profiel zoom-mantel	
Gemiddelde breedte Zoom, smal profiel	>5m (1,5-5 m suboptimaal)
Gemiddelde breedte Zoom breed profiel	>7m (5-7 m suboptimaal)
Verhouding zoom-mantel	1 x de hoogte van de hoogste boomvormers en vormt de mantel twee derde en de zoom een derde.
Gemiddelde breedte Mantel, smal profiel	>15m (suboptimaal 5-15 m)
Gemiddelde breedte Mantel, breed profiel	>21m (suboptimaal 15-21m)
Mantel aanwezigheid boomvormers	Afwezig
Mantel aanwezigheid dood hout	>10%
Mantel bedekking bramen in groepen	<25%, maximaal 30 meter lang per groep
Zoom aanwezigheid boom- en struikvormers + bramen	Afwezig

Zoom gefaseerd beheerd, overstaande vegetatie	>30%
---	------

Gewenst beheer bos en bosplantsoen Rand

	Mantel: half oktober tot half maart Zoom: half september tot eind oktober
Machines	Mantel: Bosklepel op rups, handgereedschap Zoom: vingerbalk en bosmaaier voor kleinschalige patronen
Beheer Mantel	Vrij houden van boomvormers, ongewenste groei van bramen. beheer van struikvormers, zie struweel
Beheer zoom	Zomen worden jaarlijks vrijgehouden van alle houtige begroeiing inclusief braam. Ze worden gefaseerd gemaaid in een cyclus van 2, 3 of 5 jaar waarbij elk jaar een deel wordt gemaaid. Het percentage is afhankelijk van de voedselrijkdom. Op zeer voedselrijke stukken wordt jaarlijks 50% gemaaid, op voedselrijke stukken 33% en schrale stukken 20%. De maaihoogte is 10 tot 15 cm. Het maaisel blijft minimaal 1 en maximaal 5 dagen liggen voordat het afgevoerd wordt.
Vrijkomend materiaal kern en mantel	Vrijkomend houtig materiaal wordt verwerkt binnen het bos(plantsoen)vak of aanliggend geschikt beheerelement. Bij onvoldoende ruimte wordt dit in een ander deel van het perceel of percelen gedaan. Vrijkomend houtig materiaal wordt verwerkt in houtrillen of hopen (takken, stobben, stammen) van maximaal 1,5 meter hoog en 3 meter breed of blijft liggen op de bos(plantsoen)bodem. Lengte beperkt tot 15 meter voor beheerbaarheid. Dit gebeurt zodanig dat dit het vervolgbeheer niet in de weg zit. In de parken en bij het wijkgroen buiten de ecologische structuur worden houtrillen zo veel mogelijk uit het zicht gelegd. De houtrillen worden zo gelegd dat er rustiger zones ontstaan waar mensen en honden buiten de paden moeilijker kunnen komen. Op locaties verder van wegen en paden (meer dan 20 meter) mag er in overleg met de opdrachtgever afgeweken worden van de maximale maatvoering.

B3.3 Struweel

Bestaat uit GISIB onderdelen

Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Groenobject	Bosplantsoen	Struikvormers	Struweel
Groenobject	Bosplantsoen	Struikvormers	
Terreindeel	Struiken		

Omschrijving

Struweel is een door inheemse struikvormers gedomineerde begroeiing, geflankeerd door een zoom bestaande uit ruigtekruiden en/of rietvegetatie. Struweel kan ook uit een fors uitgegroeide solitaire struik bestaan of vrij uitgroeïende haag (struweelhaag). De mantel van een bos(plantsoen) wordt gezien als een vorm van struweel. Begroeiing van braam worden tot de struwelen gerekend mits aangemerkt als wenselijk. Deze struwelen dienen opgenomen te worden in de jaarlijkse plannen van aanpak en kwartaalplanningen. Ongewenste begroeiing van braam dient periodiek of permanent verwijderd te worden in elk begroeiingstype.

Resultaat

Vitaal uitgroeïende struwelen vrij van ongewenste houtige. Van de juiste en samenstelling en hoeveelheid voor de (doel)soorten.

Kwaliteit Struweel

Meten	Gewenste kwaliteit
Overhangen/koken	Paden/wegen vrij en bloemrijk grasland/ruigten moeten de juiste oppervlakte houden
Boomvormers	< 10 % kroonoppervlak
Bramen	<25%, maximaal 30 meter lang per groep
Voldoende aanwezig (doel) soorten op de juiste locatie	Genoeg aanwezig, oppervlakte en locatie (verspreid genoeg) kijkend naar (doel) soorten
Zoomvegetatie	Tenminste aan de zonkant aanwezig van ten minste 3 meter breed.
Zoomvegetatie overstaande deel	>30%
Inheems	Binnen de ecologische structuur 100% inheemse en (streekeigen) struikvormers. Er buiten voor ≥ 80% inheems
Menging struweelvormers	Minimaal 3 andere struweelvormende soorten, uitzondering sleedoorn, gaspeldoorn en wilgstruweel
Vitaal/verjonging	< 25% dood hout en takken, 75 % heeft groeischeuten van tenminste 10-30 cm

Gewenst beheer Struweel

Beheerperiode	Begin september tot eind februari
Machines	

Beheer	Struwelen worden door middel van dunning (afzetten) gefaseerd beheerd in ruimte en tijd. Dat kan ten behoeve van instandhouding (Verjonging), overgroei, ruimtelijke structuur en variatie (ruimte geven aan andere struikvormers) zijn. Dit geldt ook voor beheer mantel. Afzethoogte op: 50-70 cm. Patroon van dunning: vlaksgewijs, vlakken in mozaïekvorm van dezelfde dunningsronde over het element verspreid Snelgroeiend (wilgen) struweel in een cyclus van 10 jaar elke 5 jaar 50% afzetten, voor langzamer groeiend struweel in een cyclus van 15 jaar waarin elke 5 jaar 33% afgezet wordt. Struwelen kleiner dan 15 m² die dicht bij elkaar gelegen zijn in een gebied worden geheel en om en om afgezet met een tussenruimte van 5 jaar.
Ongewenste boomvormers en bramen	Jaarlijks verwijderen
Uitbreiding areaal/ Inboet en aanplant	Inboet/Uitbreiding door spontane ontwikkeling en/of aanplant kan gewenst zijn. Zie beschrijving bij bos(plantsoen) voor aanpak en regels. Zie voor toe te passen struikvormers Handboek Groen. Inboet/aanplant vindt plaats met genetisch inheemse en streekeigen struikvormers

B3.4 Griend, hakhout en knotbomen

Bestaat uit GISIB onderdelen

Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Groenobject	Bosplantsoen	Boomvormers	Griend
Terreindeel	Loofbos	Griend en hakhout	

Omschrijving

Hakhout is een beheervorm voor bomen waarbij de bomen laag bij de grond worden afgezaagd, en de stronk (stobbe/stoof) opnieuw uitloopt. Deze nieuwe scheuten worden na een aantal jaren weer geoogst, waarna de cyclus opnieuw begint. Griend is een vorm van hakhout en betreft met name wilg, els en es. Andere boomsoorten kunnen ook als hakhout gebruikt worden. Knotbomen is een boom waarvan de takken hoger dan een meter, de knot, periodiek worden afgezaagd.

Resultaat

Gladde zaagsnede tot twee centimeter van de oude zaagzaag snede. De cyclus is afhankelijk van soort.
Elzen op stoof eens in de 5 tot 6 jaar.
Essen stoven eens in de 5 tot 6 jaar.
Wilgen griend eens in de 3 tot 4 jaar.

Kwaliteit Griend, Hakhout en knotbomen

Meten	Gewenste kwaliteit
Overhang	Paden en wegen vrij
Boomvormers	0%
Bramen	0%
Doodhout	0%
Takkenrillen	Aan randen op voldoende afstand
Faseren	Ja

Gewenst beheer Griend, hakhout en knotbomen

Beheerperiode	Begin oktober tot en met eind februari
Machines	Accu-motorzaag en handzaag
	Fasering Kleine stukken (minder dan 300 m²) 50% afzetten (cyclus afhankelijk van soort, zie resultaat) Grote stukken (meer dan 300 m²) 33 % afzetten (cyclus afhankelijk van soort, zie resultaat) Afzetten op oude stoven Knotbomen worden om en om eens in de 3 jaar geknot. De afzethoogte is voor nieuw griend en hakhout 0,3-1 m en voor nieuwe knotbomen 2 m. Vrijkomend hout wordt in takkenrillen verwerkt of als vlechtmateriaal gebruikt.

B3.5 Bloemrijk grasland

Bestaat uit GISIB onderdelen

Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Bloemrijk grasland	Bloemrijk nat grasland
Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Bloemrijk grasland	Bloemrijk droog grasland
Terreindeel	Grasland overig	Natuurlijke grasvegetatie	
Terreindeel	Grasland overig	Bloemrijk grasland	Bermen met Gladde witbol en Havikskruid
Terreindeel	Grasland overig	Bloemrijk grasland	Bloemrijke glanshaverhooilanden
Terreindeel	Grasland overig	Bloemrijk grasland	Bloemrijke glanshaverhooilanden, variant met stroomdalplanten
Terreindeel	Grasland overig	Bloemrijk grasland	Bloemrijke natte ruigte
Terreindeel	Grasland overig	Natuurlijke grasvegetatie	Dotterbloemhooiland
Terreindeel	Grasland overig	Bloemrijk grasland	Gemeenschap van Biggekruid en Moerasrolklaver
Terreindeel	Grasland overig	Bloemrijk grasland	Gemeenschap van Engels raaigras en Grote weegbree
Terreindeel	Grasland overig	Bloemrijk grasland	Glanshaverhooilanden met kenmerkende, aan rivieren gebonden soorten
Terreindeel	Grasland overig	Bloemrijk grasland	Glanshaverhooilanden op schrale bodem
Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Heischraal grasland
Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Kalkgrasland
Terreindeel	Grasland overig	Bloemrijk grasland	Kamgrasweide
Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Klaproos - Raket berm
Terreindeel	Grasland overig	Bloemrijk grasland	Pimpernelhooiland
Terreindeel	Grasland overig	Bloemrijk grasland	Ruige glanshaverhooilanden
Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Soortenarm grasland op zand
Terreindeel	Grasland overig	Natuurlijke grasvegetatie	Soortenarme oevervegetatie
Terreindeel	Grasland overig	Natuurlijke grasvegetatie	Soortenrijke oevervegetatie
Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Vlasbekje-St.-Janskruid
Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Vogelmuur-Herderstasje
Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Zandblauwtje - Biggenkruidberm
Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Zeggen en russen

Omschrijving

Bloemrijk grasland is een overwegend kruidachtige vegetatie bestaande uit verschillende soorten inheemse grassen en meerjarige kruiden (bloemplanten) niet hoger dan gemiddeld 0,7 m. Graslanden kunnen uit diverse ontwikkelingsfases bestaan. Struwelen, ruigte en solitaire bomen kunnen tot de functionele bouwstenen van het natuurgebeente type bloemrijk grasland behoren.

Er worden 3 beheertypes onderscheiden voor de graslanden: Botanisch, Gefaseerd (werktitel) en Mozaïek. Bij botanisch grasland ligt de focus primair op behoud en versterking van de aanwezige bijzondere flora. Bij Gefaseerd ligt de focus op het beeld (openheid/bloemrijkheid) en verkeersveiligheid. Bij Mozaïek ligt de focus

op het samenspel van bloemrijkheid en (vegetaties)structuur. In dit laatste type kunnen (delen van) de types Botanisch en Gefaseerd ook voorkomen. Mozaïek heeft de voorkeur en wordt toegepast waar mogelijk.

Resultaat

De 3 beheertypes zijn vrij van ongewenste houtige begroeiing.

De bestaande bodemstructuur van goede kwaliteit blijft intact en waar nodig is deze verbeterd.

Er is voldoende dood hout in de beheerelementen waar dat kan.

In de graslandtypes Botanisch en Mozaïek komen in alle Gisib beheervlakken Kleine (Rhinanthus minor) of Grote ratelaar (Rhinanthus angustifolius) voor (in 2027) over minimaal 25% oppervlakte (in 2030) van de beheervlakken. Dit geldt ook voor het type Gefaseerd waar mogelijk.

De 3 beheertypes grenzen aan ander(e) ecologische beheerelement(en) en gaan hier geleidelijk in over. Bij type Gefaseerd waar mogelijk (beschrijven) en altijd bij type Mozaïek is sprake van overstaande vegetatie afgestemd op de gids- en kwalificerende soorten met de juiste structuur en hoeveelheid.

Bij het type botanisch grasland (fase 4 Bloemrijk grasland of fase 5 Schraalland) blijft de aanwezige bijzondere flora (rode lijst/beschermde soorten) behouden en neemt het aantal individuen per (rode lijst/beschermde soort) toe.

Bij het beheertype Gefaseerd ontwikkelen alle graslandontwikkelingsfasen volgens methode Schippers zich minimaal naar fase 3 Gras-kruidenmix. Van graslandstukken die hier al in zitten ontwikkelt zich 10% naar fase 4 Bloemrijk grasland.

Bij type Mozaïek is spraken van een afwisselend patroon van bloemrijke stukken (Fase 3 Gras-kruiden-mix en/of fase 4 Bloemrijk grasland) met door grassen gedomineerde stukken (fase 1 Grassenmix en/of fase 2 Dominant stadium). In een verhouding (bij benadering) van 65% bloemrijke stukken en 35% door grassen gedomineerde stukken. Binnen deze verhouding wisselen periodiek stukken fase 3 gras-kruiden-mix periodiek met fase 1 Grassenmix en/of fase 2 Dominant stadium en andersom.

Kwaliteit Bloemrijk grasland

Meten	Gewenste kwaliteit
Ontwikkelingsfasen graslanden (aandeel)	Fase 1 Grassenmix en Fase 2 Dominant stadium heeft zich bij aflopen van dit contract ontwikkeld naar minimaal 75% fase 3 Graskruiden-mix en/of fase 4 Bloemrijk grasland. Fase 3 Graskruiden-mix heeft zich bij aflopen van dit contract voor minimaal 25% naar fase 4 Bloemrijk grasland ontwikkeld en de rest is fase 3 Graskruiden-mix gebleven Fase 4 Bloemrijk grasland is bij aflopen van dit contract gelijk gebleven
Overstaande delen na maaien	1ste snede Botanisch 0%, Gefaseerd 30%, Mozaïek 50%, 2de snede Botanisch 0 %, Gefaseerd 30%, Mozaïek 50%, 3de snede Botanisch 0 %, Gefaseerd 30%, Mozaïek 50%
Zon en schaduwplekken voor dagvlinders	Aanwezig
Nestplekken wilde bijen	< 200 m van bloemrijke locatie Per hectare bloemrijke vegetatie. 1 dode boomstronk liggend of staand, in de zon, van minimaal 1 meter lang; en 50 m2 overjarig riet én; 10 m2 kale zonnige grond, bij voorkeur op een helling.

Afstand tussen ongemaaide stukken of andere	≤ 20 m
Geleiding naar faunapassage	Vegetatie aanwezig
Maaihogte	> 10 cm en <15 cm
Maaihogte randen	5 cm
Ratelaar	Aanwezig en neemt elk jaar toe tot minimaal 25% van de oppervlakte na afloop (na 4 jaar) contract.
Insporing	0 mm
Ongewenste houtige opslag	Verwijderd
Overgangen naar andere natuurbeheertypen	Geleidelijk en golvend
Aanwezigheid gewenst struweel	10%
Aanwezigheid gewenste ruigte	<20%
Bedekking (schaduw) kroonprojectie aanwezige bomen	< 10%

Gewenst beheer Bloemrijk grasland

Beheerperiode	Half april tot eind oktober, afhankelijk van het beheertype. Zie beschrijving verderop in deze tabel.
Machines	Machines die bij het maaien de minste schade (dood) aan de insectenfauna aanrichten worden toegepast. Dit is de maaibalk/vingerbalk en Cyclomaaier. Andere machines zoals de cirkelmaaier zijn niet toegestaan.
Indeling	Conform de ontwikkelingsfases 0 t/m 5 uit de gids "Ontwikkelen van kruidenrijk grasland" (Schipper et al., 2012) ISBN: 978-90-6224-538-3.
Vrijkomend materiaal	≥ 50% verwerken in terrein
Weg- en padranden, zichthoeken	Eerste 0.8 m vanaf rand en gehele zichthoek(en), indien nodig, vegetatie mag niet hoger worden dan 50cm.
Botanische beheer	Jaarlijks 1 tot 3 x 100% maaien en afvoeren. Periodes april/mei, juli en september/oktober
Gefaseerd beheer	Jaarlijks 1 tot 3 x 70% maaien en afvoeren. Periodes april/mei (1ste snede), juli (2de snede) en september/oktober (3de snede). Vlakken smaller dan 4 meter 100% maaien en afvoeren. Stukken die 1 x per jaar worden gemaaid in de 1ste helft september maaien. Na elke snede wordt 50% van het overstaande deel van de vorige snede mee gemaaid.
Mozaïek beheer	Jaarlijks 3 x maaien en afvoeren. April/mei (1ste snede) 50% totale oppervlakte maaien, juli (2de snede) 25% totale oppervlakte maaien en september/oktober (3de snede) 50% totale oppervlakte maaien. Bij de 1ste snede helft van overstaande deel van 3de snede vorige kalenderjaar mee maaien. Bij 2de snede helft overstaande deel van 1ste snede mee maaien. Bij 3de snede 50% van het totale oppervlakte maaien waarbij van elke ontstane 4 leeftijdscategorieën vegetatie de helft gemaaid wordt.
Structuur maaien/overstaande delen	Door gradiënten (grenzen) maaien, droog/nat, voedselarm/voedselrijk, zon/schaduw etc. Door grens met aanliggende beheerelementen zoals ruigte, riet, moeras, zoom maaien waarbij een deel van die elementen mee gemaaid worden. Het deel dat blijft staan wordt steeds zo gekozen dat dit optimaal is als plek met waard- en voedselplanten voor dagvlinders en voedsel en nestplek voor wilde

	bijensoorten en/of als dekking voor reptielen(ringslang) en zoogdieren. Dit laatste is afhankelijk per gebied.
Bij-maaïen objecten	Jaarlijks minimaal 1 keer, geen ongewenste kruiden en houtige gewassen
Afzuigen maaisel	Niet toegestaan behalve voor weg- en padranden, zichthoeken
Periode laten liggen maaisel	o tot en met 5 dage
Plan van aanpak	Plan en inventarisatie voor kwetsbare flora en fauna, afrijping zaden
Zwerfvuil melden/opruimen	Verwijderen voorafgaand aan de maaironde
Opslag houtige	Jaarlijks verwijderen
Maaihoogte	10-15 cm
Hoe om te gaan met invasieve exoten(planten)	Reuzenberenklauwen worden eerst met wortel en al verwijderd voor dat er gemaaid wordt. Uitheemse duizendknopen in bloemrijk gras worden volgens protocollen uit "Bijlage 11: Protocol en beslisboom Japanse duizendknoop" beheerd. Uitgebloeide of in bloei staande uitheemse guldenroede soorten worden apart gemaaid. Het maaisel mag met de werkronde voor bloemrijk gras worden afgevoerd.
Overgangen	Waar mogelijk worden de overgangen tussen verschillende beheerelementen (grasland, gazon, zoom, oevertuigete etc.) licht golvend gemaaid (dus niet in een rechte lijn). Licht golvend is een uitslag van + of – 1,5 meter (ten opzichte van de recht lopende grens) over een lengte van minimaal 5 meter. Waar mogelijk wordt het maaïen op gradiënten (grens van droog-nat, voedselarm-voedselrijk etc.) voorkomen door er (gradiënt) doorheen te maaïen. Bij een maaironde zijn mogelijk meerdere machines nodig.

B3.6 Extensief (bloemrijk) grasveld

Het beheertype extensief grasveld komt niet voor in GISIB, het betreft uitkomst van omvormen van intensieve gazons.

Omschrijving

Een extensief en gefaseerd beheerd grasveld dat gekenmerkt wordt door bloemrijkheid en een minder dichte vegetatiemat dan bij intensief beheerd grasveld.

Resultaat

Grasveld met verschillende soorten (laagblijvende) planten die verspreid over het jaar bloeien. Delen met overstaande vegetatie en biedt nestgelegenheid en voedsel aan wilde bijen.

Kwalificerende soorten voor extensief gazon

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Draadereprijs	<i>Veronica filiformis</i>
Duizendblad	<i>Achillea millefolium</i>
Gewone brunel	<i>Prunella vulgaris</i>
Gewone ereprijs	<i>Veronica chamaedrys</i>
Gewone reigersbek	<i>Erodium cicutarium</i>
Gewone rolklaver	<i>Lotus corniculatus</i>
Gewoon biggenkruid	<i>Hypochaeris radicata</i>
Hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>
Hopklaver	<i>Medicago lupulina</i>
Klein streepzaad	<i>Crepis capillaris</i>
Kleine klaver	<i>Trifolium dubium</i>
Kleine leeuwentand	<i>Leontodon saxatilis</i>
Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>
Paardenbloem	<i>Taraxum officinale</i>
Pinksterbloem	<i>Cardamine pratensis</i>
Rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>
Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>
Vertakte leeuwentand	<i>Leontodon autumnalis</i>
Viltganzerik	<i>Potentilla argentea</i>
Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>
Zachte ooievaarsbek	<i>Geranium molle</i>

Kwaliteit Extensief (bloemrijk) grasveld

Meten	Gewenste kwaliteit
Aantal bloeiende plantensoorten uit bovenstaande tabel "Kwalificerende soorten voor extensief gazon" zonder grassen	>5
Nestplaatsen wilde bijen: Percentage van oppervlakte grasveld met open vegetatie /kalige bodem	>20%

Gewenst beheer Extensief (bloemrijk) grasveld

Beheerperiode	April-oktober
Machines	
Maaifrequentie	6x-8x per jaar
Maaimethode	Voedselrijke situatie: eerste snede in april (maaieren en afvoeren) met 7 vervolg maairondes waarbij maaisel blijft liggen. Minder voedselrijke situatie: eerste snede in mei(maaieren en afvoeren) met 5 vervolg maairondes waarbij maaisel blijft liggen.
Overstaande vegetatie na maaibeurt	> 30% of 50%

B3.7 Ruigte

Bestaat uit GISIB onderdelen

Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Ruigte	Droge ruigte
Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Ruigte	Ruigte zonder boomvormers
Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Ruigte	Zoomvegetatie
Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Ruigte	

Omschrijving

Vegetaties bestaande uit inheemse concurrentiekrachtige en vaak hoogproductieve grassen en/of kruiden (bloemplanten zijnde niet houtachtig) hoger dan gemiddeld 0,7 m. Dit type kruidachtige begroeiing heeft verschillende verschijningsvormen en groeiplaatsen. Behalve bij het beheerelement Zoom kunnen struwelen en solitaire bomen tot de functionele bouwstenen van een ruigte behoren.

Op vochtige gronden bestaat ruigte uit o.a. moerasspirea, echte valeriaan en harig wilgenroosje. Dit beheertype valt onder bloemrijke oevervegetatie.

Zoom (zie ook "Bos en bosplantsoen Rand"): lijnvormig beheerelement als onderdeel van een zoom-mantel vegetatie langs de rand van een bos(plantsoen) of (braam)struweel op droge tot natte bodem.

Ruigteveld: vlakvormig beheerelement op droge tot natte bodem

Resultaat

De ruigten zijn vrij van ongewenste houtige begroeiing en invasieve exoten (flora).

De bestaande bodemstructuur is van goede kwaliteit en dient behouden te blijven.

De ruigte gaat geleidelijk over in aangrenzende andere ecologische beheerelement(en). Er is sprake van een gevarieerde (vegetatie) structuur met gemaaide en ongemaaide stukken, afgestemd op de gidssoorten.

Delen van ruigten en bloemrijk grasland (beheertype Mozaïek en soms Gefaseerd) die aan elkaar grenzend kunnen in elkaar overlopen op het grensvlak, ze zijn onderdeel van elkaar (dynamiek). Dit gebeurt door graslanden en ruigten integraal te beheren.

Kwaliteit Ruigten

Meten	Gewenste kwaliteit
Gewenst struweel	10-20%
Ongewenste houtige opslag boomvormers, (braam)struweel	0%
Overstaande jaarlijkse deel vegetatie	Gefaseerd beheer rekening houdend met gidssoorten en mate van opslag ongewenste houtige gewassen
Invasieve exoten	0% of beheerst indien niet te verwijderen
Overgangen	Geleidelijke en golvende randen

Gewenst beheer Ruigten

Beheerperiode	Half september tot eind januari
Machines	Drassig tot natte terreindelen: eenassige vingerbalk of rupsvoertuig met vingerbalk Drogere delen terreindelen: cyclomaaier, en bij kleinschalige vorm vingerbalk

Maaien cyclus	Afhankelijk van eisen (gids) soorten en voedselrijkdom bodem. Matig voedselrijke delen één keer in de drie jaar Voedselrijke stukken één keer in de twee jaar Zeer voedselrijke stukken jaarlijks Zo vaak als nodig tegen ongewenste houtige gewassen maaien 100% per jaar Zichtlijnen voor beleving Randen en zichthoeken voor verkeersveiligheid jaarlijks tot 100%
Ongewenste houtige opslag boomvormers, (braam)struweel	Jaarlijks verwijderen
Stukken die in bloei staan	Sparen

B3.8 Moeras

Bestaat uit GISIB onderdelen

Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Terreindeel	Moeras	Moerasvegetatie	
Terreindeel	Moeras		
Terreindeel	Rietland	Rietvegetatie	Riet
Terreindeel	Rietland	Rietvegetatie	Rietkraag
Terreindeel	Rietland	Rietvegetatie	
Terreindeel	Rietland		

Omschrijving

De **beheertype Moeras** en **beheertype NVO** komt in grote maten overeen en er is zekere spraken van overlap - zie bijlage B3.9 Oevers en water(gangen). Bij het onderhoud van deze beheertypes moet wanneer dit passend is rekening gehouden worden met de eisen die voor beide beheertypes gelden. Deze eisen over het beheer zullen in de praktijk overeenkomen. Op plekken waar de oever overgaat in ondiep (stilstaand) water komt het natuurbeheertype moeras voor als het talud van de oever vrijwel nihil is (flauwer dan 1:6) én de amfibische zone van de oever zich over meer dan x meter uitstrekt ³. Als de oever een steiler talud heeft dan 1:6 én er geen uitgestrekte amfibische zone is, spreekt men van een (natuurvriendelijke) oever.

Het water bij een moeras is zoet of brak, vrij voedselrijk en er is weinig dynamiek in de vorm van golfslag. De grondwaterstand varieert tussen de 0 en -20 cm ten opzichte van het water. Hier groeit dan riet, begeleid met soorten als grote en kleine lisdodde en diverse moerasvegetatie.

Riet: (rietland/veld) een door de grassoort Riet (*Phragmites australis*) gedomineerde (>50%) beheerelement op vochtige tot natte bodem als onderdeel van een oeverzone of ander terreindeel. In dit beheertype kunnen door verlanding drogere delen voorkomen.

Moeras: natuurbeheertype met drassig (grond)waterpeil gelijk aan bovenkant maaiveld) bodem dat (deels) (permanent) onderwater staat (een koe kan er niet lopen en een vis kan er niet zwemmen). Als onderdeel van een oeverzone of ander terreindeel.

Resultaat

Het natuurbeheertype Moeras is kwalitatief (drassigheid) en kwantitatief (uitbreiding) verbeterd.

Moerassen zijn vrij van ongewenste houtige begroeiing en invasieve exoten (flora).

De bestaande bodemstructuur is gevoelig. Door beheer wordt bodem niet verdicht of beschadigd.

Moerassen gaan geleidelijk over in aangrenzende andere ecologische beheerelement(en). Er is sprake van een gevarieerde (vegetatie) structuur met wel en niet gemaaide stukken, afgestemd op de gidssoorten. De aanwezigheid van oud riet van drie tot vijf oud is belangrijke structuur voor moeras gebonden gidssoorten.

³ Er is (nog) geen scherpe lijn over wanneer er gesproken wordt over een moeras of (natte en amfibische zone van) een NVO. De opdrachtnemer wordt gevraagd hierover mee te denken en hier praktisch mee om te gaan

Delen van moerassen, bloemrijke oever en bloemrijk grasland (beheertype Mozaïek en soms Gefaseerd) die aan elkaar grenzend kunnen in elkaar overlopen op het grensvlak, ze zijn onderdeel van elkaar (dynamiek). Dit gebeurt door moerassen, de oever en bloemrijkgrasland binnen een gebied integraal te beheren.

Kwaliteit Moeras

Meten	Gewenste kwaliteit
Gewenst struweel	10-20%
Ongewenste houtige opslag boomvormers, (braam)struweel	0%
Overstaande jaarlijkse deel vegetatie	Gefaseerd beheer rekening houdend met gidssoorten en mate van opslag ongewenste houtige gewassen
Invasieve exoten	0%
Overgangen	Geleidelijke en golvende randen
Diepte	0 tot -20 cm afhankelijk van seizoen
Aanwezigheid boomvormers in riet(veld) en moeras	Geen

Gewenst beheer Moeras

Beheerperiode	Half september tot eind januari
Machines	Drassig tot natte terreindelen: een-assige vingerbalk of rupsvoertuig met vingerbalk Drogere delen terreindelen: cyclomaaier, en bij kleinschalig vorm vingerbalk
Maai cyclus	Afhankelijk van eisen gidssoorten en voedselrijkdom bodem. Voedselrijke stukken: één keer in de drie jaar maaien en afvoeren Zeer voedselrijke stukken één keer in de twee jaar Schrale stukken een keer in de vijf jaar, oud riet kan zeer rijk zijn aan insecten Waar nodig jaarlijks maaien bij aanwezigheid van ongewenste houtige gewassen Zichtlijnen voor maken voor beleving
Ongewenste houtige opslag boomvormers, (braam)struweel	Jaarlijks verwijderen

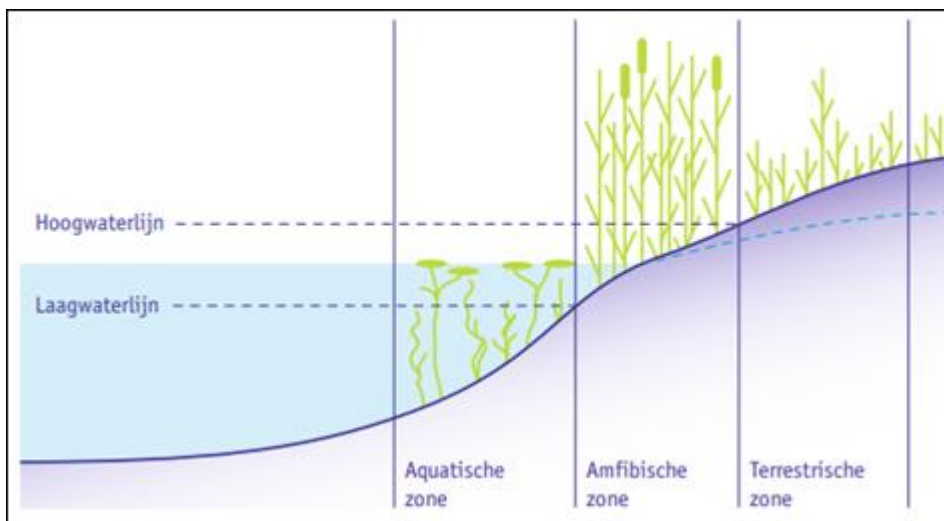
B3.9 Oevers en water(gangen)

Omschrijving

De **oever** is de grens tussen land en water. Onder **watergangen** vallen vrijwel alle oppervlaktewateren die onderdeel zijn van het watersysteem, inclusief meren en plassen. Daar waar het talud nihil is (flauwer dan 1:6) en de amfibische zone voor meer dan x meter haaks op de oever uitstrekt, spreekt men van het beheertype Moeras (zie bijlage B3.8 Moeras). Als de oevers onderdeel zijn van een geïsoleerd klein water dat specifiek voor bepaalde gidssoorten is ingericht, dan zijn de oevers onderdeel van een Poel (zie bijlage B3.10 Poelen).

Natuurinclusieve basaltglooiing zijn eveneens als een apart subbeheertype opgenomen in bijlage B3.11.

Het geheel van oever en water(gang) is opgebouwd uit een eventueel schouwpad gevolgd door de terrestrische oeverzone (droge deel van de oever), de amfibische oeverzone ofwel de snor (de oever rond de waterlijn) én de aquatische oeverzone (het natte deel van de oever). Deze laatste is begrensd op waar het water vanuit de oever 40 tot 100 cm waterdiepte bereikt (de exacte diepte is afhankelijk van de taludvorm). Kortom, een oever bestaat dus uit 3 zones.

(Bron: STOWA, Handreiking Natuurvriendelijke Oevers. Een standplaatsbenadering. 2011)

De maatregelen voor oeeverversterking, golfbreking of het beschermen van fauna tegen vraat zijn onderdeel van de oever⁴. Vanuit de aquatische zone begint de watergang tot aan het begin van de aquatische zone van de oever aan de overzijde van het water.

Er worden 3 type oevers onderscheiden:

1. **De civiele of beschoeide oever:** dit is een oever waarbij de grens tussen land en water gevormd is door een beschoeiing (bijv. perkoen) of een civiele constructie (bijv. damwand, kade). Voor beschoeiing geldt dat deze boven de waterlijn uitsteekt (geen drassige zone achter de beschoeiing). Deze oevers vallen buiten de scope van het Ecologisch beheer tenzij er vegetatietype ruige rietoever, struweel of vochtig bloemrijk gras (bloemrijke oever) op de oever voorkomen.
2. **De natuurlijke oever:** dit is een oever waarbij de grens tussen land en water net zoals de beschoeide/ civiele oever vrij abrupt is, maar zonder beschoeiing of civiele constructie. Dit type oever ziet men veel

⁴ Dit geldt niet voor maatregelen die onderdeel zijn van grootte (gefundeerde) civiele constructies. Het beheer van dit laatste (civiele constructies) valt niet onder het ecologische beheer.

in agrarisch gebied. Het beheer van de natuurlijke oever is alleen inbegrepen wanneer er vegetatietype rietruigte, struweel of vochtig bloemrijk gras (bloemrijke oever), helofyten(rietruigte op de oever voorkomen.

3. **De natuurvriendelijke oever (NVO's, ook wel ecologische oever):** Bij NVO wordt nadrukkelijk rekening gehouden met natuur en Landschap. De NVO is een oever waarbij de grens tussen land en water over het algemeen geleidelijk is. Bij gebrek aan ruimte worden deze oevers echter ook ingericht met de nadruk op de functies van de aquatische, amfibische of terrestrische zone. Binnen de natuurvriendelijke oevers (NVO's) worden de onderstaande 4 type NVO's onderscheiden:

- Flauw talud;
- Drasberm;
- Plasberm;
- Onderwaterbanket;

Deze typering zijn verder toegelicht in het PvE Natuurvriendelijke oevers én in Plan Biodiversiteit. Zoals hierboven als is aangegeven liggen op deze oevers soms voorzieningen voor oeverversterking, golfbreking of het beschermen van vegetatie tegen vraat.

Omschrijving vegetatie per oeverzone

Bloemrijke Oevervegetatie

(komt voor op de terrestrisch en amfibisch zone van de NVO)

De vochtig bloemrijke oever bevindt zich net boven de waterlijn. Een bloemrijke oever bevat, mits correct beheerd, een bloemrijke oevervegetatie. De nadruk ligt hier op ontwikkeling van een bloemrijke oever.

Typische oeverplanten op de vochtige delen zijn echte koekoeksbloem, pinksterbloem, gewone dotterbloem, moerasrolklaver en rietorchis. In de amfibische zone (Snor) zijn soorten als grote kattenstaart, echte valeriaan, moeraspirea, poelruit, harig wilgeroosje, koninginnekruid, late guldenroede, heemst, gele lis, oeverzegge en waterzuring te vinden. De bedekking met bloemrijke kruiden ligt tussen de 30-50 %. Het overig deel bestaat uit grassen zoals riet, rietgras, liesgras of lagere grassen zoals fioringras, mannagras, geknikte vossenstaart en gestreepte witbol. Rietoevers kunnen in potentie bloemrijk worden, door deze jaarlijks te maaien en/of begrazen.

Gidssoorten (biodiversiteitsplan): Meerkikker, alle wilde bijen kwalificeren IJsvogel Bruine korenbout Hermelijn Ringslang Schorzijdebij Bruine winterjuffer Meervleermuis Bruine kikker Gewone slobkousbij Variabele waterjuffer Laatvlieger Bastaardkikker Zwervende pantserjuffer Bunzing Gewone pad Azuurwaterjuffer Noordse woelmuis Kleine watersalamander Bloedrode heidelibel Gewone grootoorvleermuis Bruine glazenmaker Waterspitsmuis Glassnijder Rosse vleermuis Grote keizerlibel Kleine dwergvleermuis Grote roodoogjuffer Ruige dwergvleermuis Kleine roodoogjuffer Smaragdlibel Vroege glazenmaker.

Ruige Rietoever Vegetatie (rietruigte)

(komt voor op de terrestrisch en amfibisch zone van de NVO)

De rietoever bevindt zich voor een belangrijk deel in het 'droge' deel van de oever en een klein deel in de ondiepe onder water (de helofyten). Meestal betreft dit oevers die onder en net bovenwater flauw hellend zijn. De ontwikkeling en vegetatiesamenstelling van de oever kunnen verschillen afhankelijk van de lichtintensiteit en andere standplaatsfactoren. Ruige Rietoevers zijn met name succesvol op oevers die veel in de zon liggen. De nadruk van dit type ligt op het ontwikkelen van een brede rietkraag met overjarig riet.

Jaarlijks beheer is niet nodig. Wel moet voorkomen worden dat boomvormers een kans krijgen. Enkele struiken zijn toegestaan.

Gidssoorten (biodiversiteitsplan): Meerkikker Rietmaskerbij Cetti's zanger Hermelijn Ringslang IJsvogel Meervleermuis Bruine kikker Waterhoen Laatvlieger Bastaardkikker Blauwborst Bunzing Gewone pad Bosrietzanger Gewone grootoorvleermuis Kleine watersalamander Rietgors Noordse woelmuis Rietzanger Waterspitsmuis Kleine karekiet Rosse vleermuis Watervleermuis Kleine dwergvleermuis Ruige dwergvleermuis

Langs (licht) brakke wateren groeien Aardbeiklaver, Heemst, Rode ogentroost, Heen, Ruwe Bies, Moerasmelkdistel en Zulte (Zeeaster).

Als de ruigte toeneemt (struweel, open plekke, vis en amfibieënrijke oever), dan kunnen de onderstaande soorten op de oever voortkomen: vleermuizen (alle soorten), IJsvogel, Bunzing (indien voldoende variatie), Grote Zijdebij, Houtpantserjuffer, Bruine kikker.

Ondergedoken en drijfplant vegetatie

(Komt voor in de aquatisch zone van de oever)

De begroeiing van de aquatische zone bestaat uit drijfblad- en ondergedoken waterplanten en bedekken het water met 30-80%. Meestal vormen deze een strook langs de oever op plaatsen waar de bodem hoog genoeg ligt om zonlicht op te vangen. Waterplanten zijn een belangrijke factor om zowel de ecologische als de chemisch waterkwaliteit te verbeteren. Voor macrofauna, vis en (gevreugelde) insecten zoals libellen is de aanwezigheid van drijfbladvegetatie in de oeverzone van betekenis als leef, paai- en schuilgebied.

De nadruk van dit type ligt op behoud van open water.

Jaarlijks ecologisch beheer is hier niet nodig.

Gidssoorten: Aal Rivierdonderpad Kroeskarper Bittervoorn Kleine modderkruiper Driedoornige stekelbaars Rietvoorn Snoek Tiendoornige stekelbaars Vetje Zeelt Waterspitsmuis, Glassnijder (libelle) en de Meerkikker.

Waterriet – helofytenbegroeiing

(Komt voor in de aquatische zone van de oever)

De begroeiing bestaat uit riet en biezten. Soorten zijn riet, kleine lisdodde, grote lisdodde, mattenbies, ruwe bies (brak). Het belangrijkste kenmerk van dit type is dat de helofyten in water staan en boven het water uitsteken. De planten groeien op een diepte van 50 tot 100 cm en kunnen tot 200 cm voorkomen. Het waterriet kan aansluiten of onderdeel zijn van de rietkraag maar kan ook los voorkomen. Voor macrofauna, vis en (gevreugelde) insecten zoals libellen is de aanwezigheid van waterriet van betekenis als leef, paai- en schuilgebied.

De nadruk van dit type ligt op behoud van voldoende diep water tussen 40 en 100 cm. Bij niets doen zal dit type verlanden. Om zich te kunnen ontwikkelen moet er ruimte zijn in het waterprofiel buiten het leggerprofiel.

Jaarlijks ecologisch beheer is hier niet nodig. Periodiek zal in deze zone voorzichtig tussen de beplanting gebaggerd moeten worden.

Gidssoorten: Aal Rivierdonderpad Kroeskarper Bittervoorn Kleine modderkruiper Driedoornige stekelbaars Rietvoorn Snoek Tiendoornige stekelbaars Vetje Zeelt Waterspitsmuis, Glassnijder (libelle) en de Meerkikker.

Resultaat

Alle oevers zijn vrij van invasieve exoten (flora) ongewenste begroeiing en vrijkomend beheermateriaal. Schouwpaden zijn vrij van houtige begroeiing in hoogte en breedte. De constructies van natuurvriendelijke oevers zijn technisch in orde (gericht op de doelstelling/ gidssoort van de oever) en functioneel. De beoogde vegetatie op deze constructies heeft zich ontwikkeld of kan zich gaan ontwikkelen (sluit aan op de habitat van de gidssoort). Waar mogelijk hebben (delen van de) natuurvriendelijke oevers een geleidelijk aflopend talud van minimaal 1:5 waarop de vegetatie per oeverzone variërend is, met op de gidssoorten afgestemde ontwikkeling van water- en oeverplanten. Er is op de oever niet meer dan 10% verruiging of verbossing (indien ruigte en struweel ongewenst zijn).

De vegetatie op de natte zones van de oever en in de watergangen kunnen een belemmering zijn voor de doorstroming van de watergang. De waterschappen Rijnland, Amstel Gooi en Vecht én hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier controleren ieder najaar (September – Oktober) of de vegetaties in het water geen risico's vormen voor de doorstroming. De resultaten van deze schouw worden toegestuurd naar de beheerplichtige van de oevers en waterlopen, die vervolgens de gelegenheid krijgt om het benodigde onderhoud binnen redelijke termijnen uit te voeren. Het effectief en efficiënt oplossen van deze overtredingen vereist extra aandacht voor goede communicatie tussen de gemeente en het waterschap. Het is in sommige gevallen mogelijk om oevers en watergangen uit de schouwplicht te halen. Bespreek de doelen en kijk goed naar de legger en inspanningsverplichtingen.

Kwaliteit Natuurvriendelijke oevers

De onderstaande tabel gaat in op de kwaliteitseisen voor Natuurvriendelijke oevers. De inhoud van de tabellen is gebaseerd op de zowel het PvE van Natuurvriendelijke oevers als ook op Bijlage 3 van Plan biodiversiteit (pagina 114/ 115). De onderstaande tabellen zijn een samenvatting van hoe kwaliteitseisen door middel van Dagelijks Onderhoud (DO) beïnvloed kunnen worden.

Meten	Gewenste kwaliteit (algemeen uitgangspunt, dit moet zoveel mogelijk geijkt op doel(soort) van de oever)
Hellingsgraad oever	1:3 (lage score), 1:4 (gemiddelde score) of 1:5 of flauwer (hoge score) (afhankelijk van het type NVO)
Bezonning	Het wateroppervlak is vrij van overhangende planten en heeft een directe instraling van de zon tussen 10.00 en 17.00 uur. Overhangende vegetatie moet worden uitgedund, met uitzondering van enkele bomen (zie gewenste kwaliteit Aanwezigheid gewenste boomvormers en Verbossing).
Aanwezigheid verschillende soorten planten	<9 (lage score) tot 9-14 (gemiddelde score) tot >15 (hoge score)
Aanwezigheid kwalificerende (doel)soorten op oever	<3 (lage score), 3 (gemiddelde score), >4 (hoge score)
Aanwezigheid gewenste boomvormers	≤ 1 per 100 m oeverlengte (hoge score)) mag binnen 5 meter vanuit de oever staan. Dit geldt alleen voor gewenste boomvormers. Gewenste boomvormers zijn bomen die onderdeel zijn van hoofdbomenstructuur, bosplantsoenen, monumentale bomen, vleermuizen routes, of een ander specifiek (ecologisch) belang realiseren. Hou rekening met toetsingskader van AGV/Waternet voor of bomen gewenst of ongewenst zijn (<i>ten tijde van opstelling van dit contract is het toetsingskader nog in de maak</i>).
Aanwezigheid ongewenste boomvormers	Bomen op minder dan 5 meter tot de waterlijn zo veel mogelijk verwijderen, tenzij dit dus een gewenste boomvormer is (zie bovenstaande punt).

Verbossing	Percentage van het oppervlak van de oever waar struiken en/of bomen/ boomvormers aanwezig zijn (binnen een afstand van 5 meter ten opzichte van de waterlijn). In geval van bomen wordt de kroonprojectie ingeschat. >30 of <10% (lage score), 20 tot 30% (gemiddelde score) en 10 tot 20% (hoge score) en een maximale breedte van 4 meter aaneengesloten verbossing op NVO's
Verruiging	Percentage van oppervlak waar ruigte soorten als gewone berenklaauw, haagwinde, heermoes (etc.) voorkomen: > 20% (lage score), 10-20% (gemiddelde score), ≤10% (hoge score) en een maximale breedte van 4 meter aaneengesloten verruiging op NVO's. Bij bomen: wordt de kroonprojectie hierbij meegenomen.
Invasieve exoten	Oever is vrij van of actief beheerd op invasieve exoten (hoge score)
Technische opbouw van de oever	De oeverconstructie is zodanig dat het talud van de NVO type flauwe oever geleidelijk is (zie gewenste kwaliteit helingsgraad). Bij de andere NVO types is de oeverconstructie zodanig dat de beoogde oeverzone (aquatisch of amfibisch) zo veel mogelijk tot ontwikkeling is of komt. Mate waarin bij de oeverconstructie sprake is van technische gebreken: 2 gebreken (lage score), 1 gebrek (gemiddelde score) 0 gebreken (hoge score). Lichte gebreken (1 punt) belemmeren het functioneren niet, zware gebreken wel (0 punten).

Beheer Oevers en Water(gangen)

Beheerperiode	Dit verschilt per locatie. Het streven is als volgt: aquatische en amfibische zone: begin september tot eind oktober. Terrestrische zone: begin september tot eind januari. Bij uitvoering moet rekening gehouden worden met wet natuurbescherming en de gedragscodes.
Machines	Een eenasser met maaibalk of trekker met maaikorf zijn de aangewezen machines, andere slootreinigingsapparatuur kan ook worden toegepast mits profiel en plantenwortels intact blijven. Hemos of een vergelijkbare methode/machine met draaischijf zijn uitgesloten.
Areaal	Alle natuurvriendelijke oeverzones (ook buiten de kerngebieden en verbindingzones) binnen het perceel worden ecologisch beheerd
Eisen en beleid waterschappen	Het ecologische beleid van de waterschappen voor watergangen, oevers en dijklichamen wordt maximaal benut voor het behalen van de gestelde resultaten in dit contract. Onderdeel hiervan is het toepassen van de minimale eisen voor het maaien en schonen van watergangen zodat er jaarrond maximaal vegetatie in de aquatische en amfibische zone aanwezig is. Voor alle (delen van) watergangen, oevers en dijklichamen die buiten het door het waterschap gestelde beleid (eisen) vallen of waarover geen eisen zijn wordt beheerd op basis van de doelstelling (gidssoorten) van de oeverzone. Bij het beheer ten behoeve van deze doelen wordt in ieder geval gefaseerd gemaaid (15 tot 50% van het vlak) én wordt het schonen zo minimaal mogelijk uitgevoerd om de aquatische en amfibische vegetatie te sparen
Integraal beheer	Water- en oeverzonebeheer worden als samenhangend geheel uitgevoerd. Er wordt zo min mogelijk over oevervegetatie gereden om schade te beperken. Vegetaties moeten een functioneel ecologisch geheel vormen.
Percentage maaien	Gefaseerde uitvoer: 15 tot 50% van het vlak <20 of >40% (lage score), 30 tot 40% (gemiddelde score) en 20 tot 30% (hoge score)

Percentage schonen	Aansluitend op de eisen van het waterschap. Bij ecologische oevers wordt gestreefd naar de maximale hoeveelheid toelaatbare vegetatie, zonder dat dit leidt tot een aanschrijving of boete. De eisen hierover zijn op te halen bij het waterschap. De functies van de oever en het aangrenzende water staan hierbij centraal.
Gewenst patroon overstaande vegetatie	Aquatistische en amfibische zone, gefaseerd in vlakken
De oever uitkrabben	Bij sterke dominantie van riet wordt de bagger- en strooisellaag eens in de 5-8 jaar uitgekrabd (na het maaien van de rietkraag).
Aquatisch en Amfibische zone	Het schoonwerk wordt dusdanig uitgevoerd dat het bodemprofiel en de wortels van de aanwezige waterplanten intact blijven
Vrijkomende materialen	Maaisel of bagger niet op de oevers verwerken. Maaisel binnen 3 dagen afvoeren.
Eventueel baggerwerk	Het kan voorkomen dat voor het ecologisch beheer van de oevers voor een (klein) deel uit baggerwerkzaamheden bestaat. Dit wordt van tevoren goed afgestemd met opdrachtgever én bij dit onderhoud wordt rekening gehouden met de beheereisen die vanuit de waterbeheerders (incl. gemeente).
Beheerfrequenties	Afhankelijk van doelstelling; zie tabel 5 PvE NVO's Bloemrijk: 1 – 2 maal per jaar, Rietruigte 1x 2 à 3 jaar, maar afhankelijk van tempo van nieuwe boomvormers. Er moet ook rekening gehouden worden met de eisen van het waterschap, die jaarlijks schouwen. Als het beheer gefaseerd wordt uitgevoerd betekend dat dat hier in de planning rekening mee gehouden moet worden, zodat er ten tijde van de schouw het percentage aan beplanting op de oever voldoet aan de eis.

B3.10 Poel

Bestaat uit GISIB onderdelen

Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Waterobject	Watervlakte	Poel	Poel algemene amfibieën
Waterobject	Watervlakte	Poel	Poel rugstreepad

Omschrijving

Poelen zijn geïsoleerde en stilstaande wateren, gevoed door grondwater en/of regenwater. De oevers van poelen zijn van Natuurvriendelijke oevers en de poel zelf bestaat in gevallen uit een moeras zone. Vanwege de specifieke doelen (tbv de gidssoorten) van een poel, zijn een poelen vooralsnog toch een apart beheertype. Deze specifieke doelen (en dus eisen) gaan voor op de eisen gesteld in bijlage 3.8 Moeras en bijlage 3.9 Oevers en water(gangen). Kijk bij het bepalen van de beheereisen eerst in de onderstaande paragraaf en naar de beheereisen vanuit de gidssoort en vul vervolgens de eisen aan met die uit bijlage 3.8 en 3.9. Resultaat De poel is diep genoeg, maar niet te diep zodat er geen vissen kunnen voorkomen. De poel is groot genoeg, zodat het niet te snel onderhouden moet worden. Talud is flauw tenminste 1:5 en er zijn waterplanten aanwezig. Er is voldoende lichtval. Er komen geen bomen en geen boomvormers op de oever voor. In de nabijheid van de poel ligt een winterbiotoop.

Beheer Poel

Beheerperiode	Amfibische en aquatische zone en Nat profiel: begin september tot eind oktober. Talud: begin september tot eind januari.
Machines	Hydraulische kraan/ trekker met maaikorf
Baggeren	De maximale baggerlaag is 0,2 meter. Bij een dikkere baggerlaag wordt 75% van de bagger verwijderd op een dusdanige manier dat in het water levende fauna terug kan kruipen naar het water. De vrijkomende bagger wordt afgevoerd of verwerkt in het terrein.
Schonen	Minimaal 50% van het wateroppervlak is open. Als dit door begroeiing voor 50% of meer is gesloten dan wordt maximaal 75% van het begroeide deel geschoond. Bij het schonen van de poel mag niet met een maaikorf langs de oever worden geschrapt De oeverzone (1,5 tot 5 meter vanaf de waterlijn) worden 1 keer per jaar gefaseerd (50%) gemaaid en afgeruimd in de periode tussen begin september en begin februari. Maaisel uit de poel wordt minimaal 1 dag op de oever dicht bij de waterlijn gelegd zodat fauna weer terug kan kruipen naar het water. Uiterlijk na 5 dagen wordt het maaisel afgevoerd.
Gewenste/ongewenste houtige begroeiing	De oeverzone van een poel wordt vrijgehouden van boom- en struikvormers. Aan de noordzijde in de oeverzone mogen wel struikvormers staan

Kwaliteit Poel rugstreepad

Metten	Gewenste kwaliteit
Aanwezigheid ondiep en snel opwarmend water in voortplantingsperiode	100 %
Wateroppervlakte bedekt door vegetatie	< 10 %
Aanwezigheid geschikt winterbiotoop, op korte afstand	100% en < 100 m

Aanwezigheid geschikt landbiotoop aansluitend op poel	100 %
Constructie technisch in orde	100 %

Kwaliteitstabel Poelen (volgt)

De kwaliteitstabel wordt later gepubliceerd. Tot die tijd gelden de landelijke kwaliteitseisen als basis; als onderlegger worden <https://poelen.nu/> en M&I (V&OR) gehanteerd. Na publicatie worden de specifieke KPI's voor poelen vastgesteld en toegepast.

B3.11 Natuurinclusieve basaltglooiing

Subbeheertype enkel voorkomend binnen de percelen 5 (Oost en Zuid) en 7 (West en Centrum).

Omschrijving

Een basaltglooiing is een hellend talud langs een watergang die is bezet met basaltblokken. De hoofdfunctie is de waterkerende constructie.

Een natuur- of flora-inclusieve basaltglooiing heeft naast de waterkerende functie een ecologische functie (verbindingszone). Ter stimulering van inheemse grassen en/of kruiden is kalkrijke mortel aangebracht.

Het dagelijks onderhoud van de vegetatie is een nieuw onderdeel in het ecologisch beheer. De werkzaamheden in deze SLA beperken zich tot onderhoud aan de vegetatie. De constructieve werkzaamheden aan de glooiing blijven bij de civiele aannemer.

De scope is dertig kilometer binnenstedelijke, gevoegde basaltglooiing (zie "**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**").

Er worden drie hoofdtypen natuurinclusieve basaltglooiingen met specifieke beheermaatregelen onderscheiden:

1. Type 1: **Bloemrijk basalt**
 - o Streefbeeld: Bloemrijke ruigten minimaal 40 % van het oppervlak.
 - o Beheermaatregelen: Jaarlijks 1/6e maaien en afvoeren, boomvormers en invasieve exoten (flora) verwijderen.
2. Type 2: **Weelderige basalt**
 - o Streefbeeld: Weelderige ruigte minimaal 30 % van de oppervlakte.
Inclusief natte strooiselruigte ruigte (subtype 4) en Bossige ruigten (subtype 5).
Bossige ruigte groeit op maximaal 1 % van de oppervlakte.
 - o Beheermaatregelen: 1 x 4 jaar maaien en afvoeren, boomvormers en invasieve exoten (flora) verwijderen.
3. Type 3: **Ruigte met Steenhavikskruid**
 - o Streefbeeld: Soort specifieke ruigte met minimaal 4% van het oppervlak bedekt met steenhavikskruid.
 - o Beheermaatregelen: 1x 3 jaar maaien en afvoeren, boomvormers en invasieve exoten (flora) verwijderen.

Daarnaast zijn er twee extra typen: natte strooisel ruigte en bossige ruigte.

Resultaat

De primaire waterkerende functie is niet aangetast als gevolg van begroeiing. De basaltglooingen zijn vrij van ongewenste houtige begroeiing en invasieve exoten (flora).

Er is sprake van een gevarieerde (vegetatie) structuur met gemaaide en ongemaaide stukken, afgestemd op de gidssoorten.

De aanwezige begroeiing moet afgestemd zijn op de gidssoorten per gebied.

Kwaliteit natuurinclusieve basaltglooing

Meten	Gewenste kwaliteit
Ongewenste houtige opslag boomvormers, (braam)struweel	0%
Overstaande jaarlijkse deel vegetatie	Gefaseerd beheer, 30% overstaand
Invasieve exoten	0%

Gewenst beheer natuurinclusieve basaltglooing

Beheerperiode	Half september tot eind januari
Machines	Innovatie om werkgang op het water verder te verbeteren. Stokzaag, motorzaag, heggeschaar, maaiboot, maaikorf en ponton
% maaien	Afhankelijk van hoofdtype en (gids) soorten. Bloemrijk basalt één keer in de 6 jaar Weelderig basalt één keer in de 4 jaar Steenhavikskruid basalt één keer in de drie jaar Randen en zichthoeken voor verkeersveiligheid 100% Een strook van 20 cm vanaf de gemiddelde waterlijn 100%
Ongewenste houtige opslag boomvormers, (braam)struweel	Jaarlijks verwijderen
Aanleg/ aanplant	Geen, vergroening ontstaat door aanpassing beheer en natuurlijke successie.

Doeltype subtype 1: Bloemrijke ruigte

Kenmerken	Bloemrijke, zonnige ruigten op schrale (voedselarme) bodem
Natuurbeeld	Halfopen structuur, min of meer ijle begroeiing, bedekking tot circa 50%. Hoogte vegetatie gemiddeld (30) 50-80 (100) cm
Natuurwaarden	****(*) Hoge biodiversiteit met veel typische zeldzame soorten, die aan deze specifiek biotoop gebonden zijn (in Amsterdam, ook elders)
Karakteristieke & Beeld- en gidssoorten	Diverse karakteristieke soorten o.a. IJzerhard, Ronde ooievaarsbek, Kleine en Slanke mantelanjel, Peen, Tripmadam, Paarse toorts, Walstroleeuwenbek, Wilde bieslook, Rode spoorbloem, Vroeg en Dicht havikskruid, Oranje havikskruid. Rijke macro- en insectenfauna (veel bloembezoekende soorten o.a. vlinders/wilde bijen/zweefvliegen)
Verspreiding	Huidig voorkomen/ aandeel 40 %
Voorbeeldlocaties	Van Noordt- en Mairekade (Prototype: ontwikkeld als bloemenkade in 2012), Singelgracht
Ecologisch beheer	Behoud van deze vegetatie waarbij verruiging wordt voorkomen. Houtige opslag structureel verwijderen, 1x in 6 jaar vegetatie opschonen (maaieren) en maaisel afvoeren.

Doeltype subtype 2: Weelderige ruigte

Kenmerken	Bloemrijke, zonnige ruigten op verrijkte (voedselrijke) bodem
-----------	---

Natuurbeeld	Delen met weelderige begroeiing met meer dan 50% bedekking. Hoogte vegetatie gemiddeld (30) 60-100 (120) cm.
Natuurwaarden	****(*) In optimumvorm hoge biodiversiteit met veel typische zeldzame soorten, die aan dit specifiek biotoop gebonden zijn (in Amsterdam, ook elders)
Karakteristieke & Beeld- en gidssoorten	Bonte collectie aan soorten o.a. Stinkende ballote, IJzerhard, Hartgespan, Gewone klis, Grote kaardenbol, Bezemkruid, Kroonkruid, Wilde marjolein, Citroenmelisse, Zomerfijnstraal. Rijke (bloembezoekende o.a. vlinders/wilde bijen/zwefvliegen) insecten- en macrofauna. Foerageerplek voor stadsvogels (Merel, Spreeuw, Kauw en Huismus) met Putter als speciale gast.
Verspreiding	Huidig voorkomen/ aandeel 30 %
Voorbeeldlocaties	Zeeburgerpad-Lozingskanaal, Verbindingsdam-Oostelijk Havengebied, Singelgracht (buitenzijde i.h.b. Nassaukade), Kop van Jut, Haarlemmertrekvaart-Westerpark
Ecologisch beheer	Bij (te sterke) verruiging overgaand in type 5. Houtige opslag structureel verwijderen, 1x in 4 jaar vegetatie opschonen (maaien) en maaisel afvoeren. Wanneer de verruiging toch doorzet is een meer grondige inzet nodig, waarbij de verrijkte toplaag wordt verwijderd; waarbij het schoonspuiten dan passende beheermaatregel is.

Doeltype subtype 3 Ruigte met Steenhavikskruid

Kenmerken	Beschermde vegetatietype op basis van Steenhavikskruid, valt onder Amsterdamse Gedragscode met een strikt instandhoudingsregiem.
Natuurbeeld	Steenhavikskruid treedt als pionier op, die op kale glooiingen kan domineren en ook standhoudt wanneer de vegetatie zich verdicht, maar bij een te sterke verruiging (naar type 4) verdwijnt de soort.
Natuurwaarden	***** Steenhavikskruid is het 'kroonstuk' op de vegetatietype 1 en 2. De soort is al sinds 1852 bekend - en daarmee botanisch erfgoed - van enkele basaltglooiingen in Amsterdam-Oost/ Mauritskade e.o. Het zijn de enige groeiplaatsen in ons land, soort is in heel het Europees areaal een (ernstig) bedreigde soort.
Karakteristieke & Beeld- en gidssoorten	Steenhavikskruid en alle bijkomende kenmerkende soorten uit vegetatietype 1 en 2. Bij volledige ontwikkeling (zeer) soortenrijk, op Mauritskade tot meer dan 100 plantensoorten en bijpassende (insecten)faunawereld.
(Insecten)fauna	Keur aan hommels/ bijen/ sluipwespen/ zweefvliegen etc.
Verspreiding/ Locaties	Huidig voorkomen/ aandeel 4 % Kernlocaties Singelgracht (Mauritskade) Alle exacte vindplaatsen: https://maps.amsterdam.nl/muurflora/?LANG=nl
Ecologisch beheer	Speciaal beheer uitgevoerd iom ecologisch adviseur. Groeikernen met Steenhavikskruid altijd veiligstellen. 1x 3 jaar helft van areaal van de vegetatie voor 50 % opschonen (maaien-afvoeren) en 50 % laten staan, in nieuwe cyclus andersom.

Doeltype subtype 4 Natte strooiselruigte

Kenmerken	Natte, verrijkte (voedselrijke) zone op glooiing langs waterlijn, kan voorkomen in combi van type 1 en 2.
Natuurbeeld	Meestal lintstructuur, dichte vegetatie (bedekking meer dan 75% met waterzuiverende oeverplanten (helofyten van formaat, circa 100-140 tot meer dan 200 cm) en in aansluiting daarop een zone van waterplanten met daarin vooropgaand Gele plomp. Het bovenliggend talud kan kaal dan wel bestaan uit (meng)vegetaties van type 1/ 2 en 4.

Natuurwaarden	****(*) Als lintstructuur functioneel als ecologische verbinding. Samengaan van water- en landwereld en daarmee gevarieerde biodiversiteit. Rijke insecten- en macrofauna, waterfauna, schuil- en paaiplaatsen. Ook broedplaats van watervogels (ihb Meerkoet en Waterhoen), tevens foerageerplek met ook Grote gele kwikstaart.
Koppelkansen	Hierbij inspelen op natuurlijke opkomst van water- en vegetaties (met o.a. Gele plomp/ Riet/ Lisdodde). Dit leidt tevens tot een verbetering van de waterkwaliteit met een rijke waterfauna, gezonde vispopulaties en voor mensen schoon en veilig zwemwater.
Uniek brakwatertype	Langs Het IJ en wateren die daarmee direct in verbinding staan is sprake van brakwateroevertypen dat op (inter)nationale schaal belangwekkend (prioritair) is
Karakteristieke & Beeld- en gidssoorten	Koninginnekruid, Harig wilgenroosje, Grote kattenstaart, Geoord helmkruid, Gewone engelwortel, Moerasandoorn, Blauw glidkruid, Wolfspoot, Bitterzoet. Watervegetatie van o.a. Gele plomp, waterjuffers (lantaarntje), waterkevers/wantsen. Brak: Heemst, Zulte, Heen, Kleine lisdodde, Ruwe bies, Dodemansvingers, Grote engelwortel, Moerasmelkdistel
Verspreiding	
Voorbeeldlocaties	Wittenkade, Singelgracht (buitenzijde), Ringvaart Watergraafsmeer/ Brakwatertype: Houthaven
Ecologisch beheer	Houtige opslag structureel verwijderen, 1x in 4 jaar vegetatie (maaïen) en maaisel afvoeren.

Doeltype subtype 5 Bossige ruigte

Kenmerken	Met houtige gewassen (bomen/struweel) en ruige ondergroei bebest geraakt. Lokaal ontstaan, gedoogd en/of achterstallig onderhoud.
Natuurbeeld	Dit type kan in combi/ aanvullend andere typen structuurverrijkend zijn. In botanische zin levert dit type een beperkte meerwaarde op. Ontstaat veelal vanuit natuuroptiek ongewenst – met verlies van bijzondere plantensoorten en bijhorende fauna – ongewenst uit type 1 en 2. Waar dat type Steenhavikskruid aangaat dient een dergelijke ontwikkeling in alle gevallen te worden voorkomen/ gereguleerd.
Natuurwaarden	***(*) Potentiële schuilbosjes (nestelgelegenheid) voor kleine zoogdieren, vogels, egels en bosinsecten- en macrofauna. Mogelijkheden voor zoom- en bossoorten. Van bijzondere betekenis zijn vijgenbomen, die op glooiingen spontaan – een zeldzaam verschijnsel – kunnen opgroeien. Deze zijn beschermingswaardig en ook als solitaire bomen binnen type 1 en 2.
Karakteristieke & Beeld- en gidssoorten	Biodiversiteits-/ kwaliteitsversterking met passende zoom- en bossoorten: Stinkende gouwe, Look-zonder-look, Zwartmoeskervel, Doorwas, Voorjaarshelmkruid, Overblijvende ossentong.
Verspreiding	Huidig voorkomen/ aandeel 1%
Voorbeeldlocaties	Amstel & (Noorder) Amstelkanaal, Lozingskanaal
Restricties	Niet op rattengevoelige locaties (o.a. nabij horeca, scholen ed.) zoals omschreven in het Handboek Groen. NB: Afgestemd met GGD/ Jan Buis.
Ecologisch beheer	Niets doen, alleen houtige opslag en/of woekersoorten reguleren (beheersen), waar nodig (terug)snoeien.

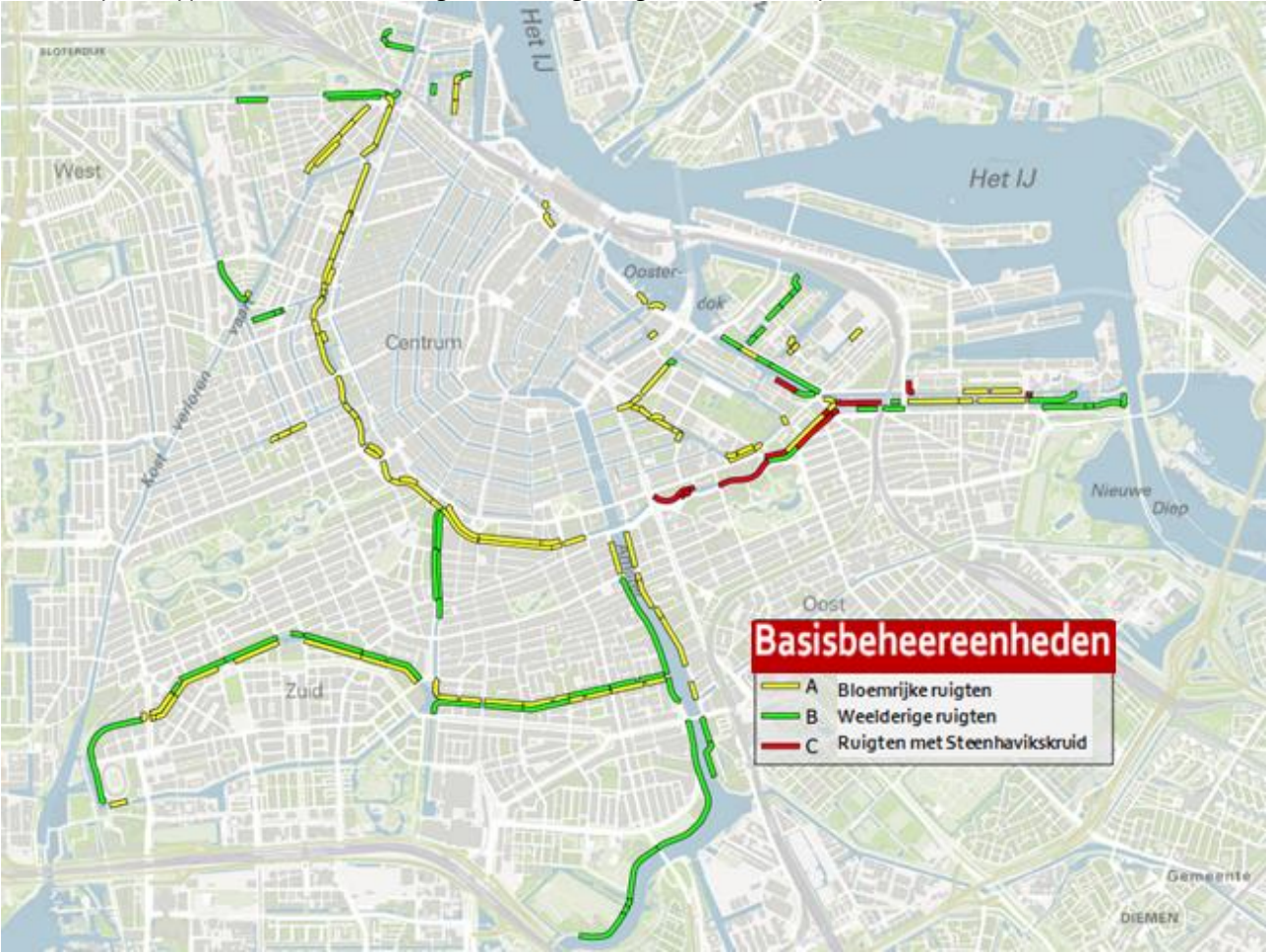
Beschermde planten en overige gidssoorten op natuurinclusieve basaltglooiing

Beschermde planten	Overige gidssoorten
Steenhavikskruid	Overige havikskruiden (ook Muizenoor/ Oranje havikskruid)
IJzerhard	Kleine bergsteentijm
Stinkende ballote	Ronde ooievaarsbek

Soorten uit Amsterdamse gedragscode/ Rode Lijst	Wilde marjolein
	Tripmadam
	Muurfijnstraal
	Spoorbloem
	Alle varensorten
	Boslathyrus
	Koningskaars/ overige Verbascum-soorten
	Grote kaardenbol
	Moerasmelkdistel
	Grote engelwortel
	Blauw glikkruid

Kaart Natuurinclusieve basaltglooiing

Let op: De typen natte strooisel ruigte en bossige ruigte ontbreken op de kaart

B3.12 Faunavoorziening

Bestaat uit GISIB onderdelen

Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Drijvende oever	Drijvende mat		
Drijvende oever			
Faunameubilair	Loopplank		
Faunameubilair	Vogelhut		
Faunameubilair	Vogelkijktoren		
Faunameubilair	Vogelschermen		
Faunameubilair			
Faunaverblijfplaats	Bijenwand		
Faunaverblijfplaats	Broeihoop		
Faunaverblijfplaats	Eendenkorf		
Faunaverblijfplaats	Insectenhotel	Bijenhotel	
Faunaverblijfplaats	Insectenhotel		
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast boomklever
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast boomkruiper
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast bosuil
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast grote bonte specht
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast huismus
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast koolmees
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast pimpelmees
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast roodborst
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast spreeuw
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast steenuil
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast torenvalk
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast winterkoning
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast zwarte roodstaart
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Neststeen voor gierzwaluw
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Vogelvide
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor zoogdieren	Vleermuiskast gewone dwergvleermuis
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor zoogdieren	Vleermuiskast rosse vleermuis
Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor zoogdieren	
Faunaverblijfplaats	Nestkast		
Faunaverblijfplaats	Nestplaats		
Faunaverblijfplaats	Neststeen		
Faunaverblijfplaats	Ooievaarsnest		
Faunaverblijfplaats	Vleermuiskast		
Faunaverblijfplaats	Vleermuiskelder		
Faunaverblijfplaats	Vleermuistoren		
Faunaverblijfplaats	Vogeltil	Gierzwaluwtil	
Faunaverblijfplaats	Vogeltil		

Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Faunaverblijfplaats	Winterverblijf	Winterverblijf algemene amfibieën en kamsalamder	
Faunaverblijfplaats	Winterverblijf	Winterverblijf amfibieën	
Faunaverblijfplaats	Winterverblijf	Winterverblijf rugstreepad	
Faunaverblijfplaats	Winterverblijf	Winterverblijf slangen	
Faunaverblijfplaats	Winterverblijf		
Faunaverblijfplaats	Zomerverblijf	Takkenrillen	
Faunaverblijfplaats	Zomerverblijf		
Faunaverblijfplaats			
Faunavoorziening	Eekhoornbrug		
Faunavoorziening	Faunaduiker		
Faunavoorziening	Faunapassage	Vleermuispassage	
Faunavoorziening	Faunapassage	Vleermuispassage	
Faunavoorziening	Faunapassage		
Faunavoorziening	Faunarichel		
Faunavoorziening	Faunatunnel	Faunatunnel groot	
Faunavoorziening	Faunatunnel	Faunatunnel klein	
Faunavoorziening	Faunatunnel		
Faunavoorziening	FaunaUittreedplaats	Fauna-uitreedplaats groot wild	
Faunavoorziening	FaunaUittreedplaats	Fauna-uitreedplaats watervogels	
Faunavoorziening	FaunaUittreedplaats		
Faunavoorziening	Faunawand	IJsvogelwand	IJsvogelwand kunstmatig
Faunavoorziening	Faunawand	IJsvogelwand	IJsvogelwand natuurlijk
Faunavoorziening	Faunawand	IJsvogelwand	
Faunavoorziening	Faunawand	Oeverwaluwwand	Kunstmatige oeverwaluwwand
Faunavoorziening	Faunawand	Oeverwaluwwand	Natuurlijke oeverwaluwwand
Faunavoorziening	Faunawand	Oeverwaluwwand	
Faunavoorziening	Faunawand		
Faunavoorziening	Keienwal		
Faunavoorziening	Mosselbank		
Faunavoorziening	Stobbenwal		
Faunavoorziening	Vispassage	Vissluis	
Faunavoorziening	Vispassage	Vistrap	
Faunavoorziening	Vispassage		
Faunavoorziening			
Hek	Amfibieënscherm		
Hek	Faunaraster		
Hek			
Rooster	Veerooster		
Rooster	Wildrooster		
Rooster			

Omschrijving

Constructies die zorgen dat gebieden voor aanwezige of beoogde fauna functioneel is. Er worden drie typen faunavoorzieningen onderscheiden: nestgelegenheden, schuilgelegenheden en faunapassages. (zie bovenstaand tabel voor overzicht). Nestgelegenheden zorgen voor een nestplaats, schuilgelegenheden voor rust- en overwinteringsplaatsen en faunapassages maken barrières gevormd door infrastructuur passeerbaar.

Resultaat

De kerngebieden en verbindingzones zijn voorzien van voldoende faunavoorzieningen om goed te kunnen functioneren voor de aanwezige of beoogde fauna. De voorzieningen zijn in technisch goede staat, staan op de juiste plaats, zijn vrij van belemmeringen en sluiten op de juiste manier aan op de juiste beheerelementen.

De nestkasten worden onderhouden door Pantar, eigendienst of vrijwilligers.

Kwaliteit Faunavoorzieningen

Meten	Gewenste Kwaliteit
Compleetheid Gisib beheersysteem	Alle missende objecten in het beheersysteem Gisib zijn aangeleverd
Missende faunapassages	
Missende nest- en schuilgelegenheden	
Faunapassages	Technisch in orde en vrij van obstakels zoals (zwerf) vuil, hinderende vegetatie en ongewenste houtachtige
Geleiding en aansluiting Faunapassages	Geleidingsconstructie in orde en geleidende en aansluitende vegetatie altijd aanwezig
Juiste locatie en aansluiting nest en schuilgelegenheden	

Gewenst beheer Faunavoorzieningen

Beheerperiode	Nestkasten vogels: Uilenkasten voor 15 november, overige kasten dien voor 1 februari zijn schoongemaakt. Faunapassages: Jaarrond
Machines	
Faunapassages	Controleren, repareren en schoonmaken, eens per jaar

B3.13 Begrazingsobjecten

Enkel voorkomend binnen perceel 8 (Inzet en verzorging van dieren ten behoeve van begrazing voor ecologisch beheer).

Doelstelling

Per locatie of gebied kunnen de resultaatsdoelen verschillen.

1. Ontwikkeling van een mozaïek van grasland, ruigte, struweel en bos, waarbij de vegetatiesuccessie wordt uitgesteld.
2. Gerichte beheersing van Invasieve exoten zoals Japanse duizendknoop.

Eisen

22. Opdrachtnemer maakt per gebied een Plan van Aanpak met daarin in ieder geval
 - h. Specificatie van de resultaatsdoelen in overleg met Opdrachtgever
 - i. De aanpak om de resultaatsdoelen en de gestelde eisen te behalen
 - j. De aanpak om resultaatsdoelen te meten in tijd en kwaliteit
 - k. Contactgegevens toezichthouder Opdrachtnemer en vervanger
 - l. Contactgegevens van de door Opdrachtnemer aangewezen dierenarts en veterinaire spoedhulp
 - m. Een calamiteitenplan met daarin aandacht voor
 - Ontsnapping
 - Natuurbrand of andere natuurrampen
 - Ziekte-uitbraken
 - Andere noodsituaties
 - Eventuele inzet van vrijwilligers
 - n. Hoeveelheden dieren, soort, geslacht en leeftijd
23. Opdrachtnemer dient bij ingang van deze SLA de dieren over te nemen van de onderneming van het aflopende contract, voor zover niet reeds in eigendom van de Gemeente Amsterdam.
24. Opdrachtnemer gebruikt voor eigen risico en rekening de terreinen.
25. De dieren worden alleen ingezet ten behoeve van het op een ecologische wijze onderhouden van het areaal (zie bijlage 18).
26. Opdrachtnemer beschikt te allen tijde over een actuele 'stallijst' en maakt deze online toegankelijk voor Opdrachtgever.
27. Opdrachtnemer is ervoor verantwoordelijk dat de dieren voldoen aan de [I&R verplichtingen](https://www.rvo.nl/onderwerpen/identificatie-en-registratie-dieren)⁵.
28. Opdrachtnemer draagt zorg voor een deugdelijke afzetting van het terrein en voor een deugdelijke vangkraal in ieder begrazingsgebied.
29. Opdrachtnemer draagt zorg voor het vrijhouden van vegetatie in een strook van 50 cm aan weerszijden van de afzetting.
30. Opdrachtnemer zorgt voor bebording met omgangsregels voor het publiek (25 meter afstand houden, niet voeren, kuddes niet doorkruisen, honden aan de lijn) en contactinformatie in geval van calamiteiten.
31. Opdrachtnemer is aansprakelijk voor schade welke is veroorzaakt door de dieren, waarvoor gebruiker Wettelijk Aansprakelijk kan worden gesteld, voor zover dit niet voortkomt uit nalatigheid van Opdrachtgever. Opdrachtnemer is hiervoor verzekerd.

⁵ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/identificatie-en-registratie-dieren>

32. De kosten voor het zorgen voor en onderhouden van de kudde zijn voor rekening van Opdrachtnemer. Hieronder wordt verstaan:
- e. Eventuele aan- of afvoerkosten van een hele kudde uit het terrein. Uitzondering op dit artikel vormt de overmachtssituatie wanneer door een dieiergezondheids crisis buiten schuld van de gebruiker vanuit veterinaire noodzaak de gehele kudde dient te worden afgevoerd. In dat geval gaan partijen in overleg over de verdeling van kosten voor afvoer van de kudde;
 - f. Eventuele aan- of afvoerkosten van vervoer van individuele dieren en de kosten van de veterinaire controle en behandeling van de dieren;
 - g. De kosten van eventueel bijvoeren van de dieren;
 - h. De kosten van kleine herstelwerkzaamheden aan afzetting van het terrein en de vangkraal.
33. Indien dieren komen te overlijden zonder dat dat aantoonbaar veroorzaakt is door handelingen van Opdrachtgever is dit voor risico en rekening van Opdrachtnemer.
34. Opdrachtnemer zorgt ervoor dat een eventueel dood dier direct gemeld wordt aan Opdrachtgever. Opdrachtnemer is primair verantwoordelijk voor de tijdige afvoer van het kadaver naar RENDAC, en er voor te zorgen dat kadavers tijdig op de daarvoor bestemde afvoerplek liggen.
35. Opdrachtnemer vervangt in overleg met Opdrachtgever zieke of dode dieren, of dieren die bijvoorbeeld vanwege het gedrag niet in het terrein te handhaven zijn. De kosten van het vervangen van dieren komen voor rekening van Opdrachtnemer.
36. Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het dagelijks toezicht, dat houdt onder andere in:
- g. Algeheel toezicht op het welzijn van de kuddes en de leefomgeving
 - h. Een wekelijkse telling van de dieren, afwijkingen en oorzaak daarvan worden gemeld aan Opdrachtgever.
 - i. Een conditionele controle van de dieren
 - j. Een visuele controle op schade aan afrastering en de aanwezigheid van schadelijke objecten voor de dieren.
 - k. Borging van voldoende natuurlijk aanwezig voedsel en drinkwater en draagt waar nodig zorg voor bijvoeren.
 - l. Melden van eventuele afwijkingen die ter zake van de dieren worden geconstateerd aan Opdrachtgever, via een tekstbericht dan wel telefonisch in geval van spoed.
37. Bij ziekte, verwondingen en/of afwijkend gedrag van een of meerdere dieren, of een melding daarvan via Opdrachtgever, treft Opdrachtnemer zo spoedig mogelijk de eerste noodzakelijke maatregelen en brengt Opdrachtgever hiervan op de hoogte.
38. Indien nodig zorgt Opdrachtnemer dat er binnen een periode van maximaal 60 minuten na constatering van ziekte, verwondingen en/of afwijkend gedrag van een of meerdere dieren, of een melding daarvan via Opdrachtgever, een dierenarts ter plaatse is.
39. Indien — om wat voor reden dan ook — Opdrachtnemer niet bereikbaar is, dan is Opdrachtgever ook zelfstandig gerechtigd veterinaire spoedhulp in te schakelen via de door Opdrachtnemer aangegeven contacten. De kosten hiervoor zijn voor rekening van Opdrachtnemer.
40. Opdrachtnemer borgt 2 x per jaar in maart en oktober inspectie van de dieren, het oormerken van kalveren en de afvoer van overtollige dieren.
41. Opdrachtnemer mag de dieren niet vervoeren of doen vervoeren zonder schriftelijke toestemming van gebruiker.
42. Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de levering van diervoeder voor de kinderboerderij Amstelpark.

Lijst Begrazingobjecten

Noorder IJplas	7 Schotse Hooglanders	Jaarrond
Westertocht	7 Blackbelly schapen	Jaarrond
Landschap element Zwarte gouw	5 oude koeien of 7 kleine koeien	Seizoen
Ecozone Schellingwoude Dugerdammerdijk	10 heide schapen	Jaarrond
Ecozone Liergouw	7 heide schapen	Jaarrond
Volgermeerpolder	6 koeien	Jaarrond
Oeverlanden	3 Schotse Hooglanders	Jaarrond
Vrije geer	5 schapen	Seizoen
Geuzenbos	10 konikpaarden	Jaarrond
	14 Schotse hooglanders	Jaarrond
Hoedbrug	5 Schotse hooglanders	Jaarrond
Schinkelbos	10 Schotse hooglanders	Jaarrond
	5 Exmoor pony's	Jaarrond
Weesp, schansen	40 schapen en 10 landgeiten	Seizoen

Bijlage 4: Beheergrenzen Ecologisch Beheer

Bijlage als pdf.

Bijlage 5: Kaarten ecologische structuur per perceel

Bijlagen als zip bestand meegeleverd.

Bijlage 6: GIS bestanden

Bijlagen als zip bestand meegeleverd.

Bijlage 7: Hoeveelheden per perceel

Bijlagen als zip bestand meegeleverd.

Bijlage 8: Definities

Amfibische zone	De droogvallende of permanent zeer ondiepe zone van de oever.
Aquatische zone	De zone van de over onder de (laag)waterlijn.
Basaltglooiing	Een hellend talud langs een watergang bezet met basaltblokken, betonstenen, graniet of ander verhard materiaal. De primaire functie is de waterkerende constructie. Natuurinclusieve basaltglooiing: Idem als hierboven met secundair een ecologische functie (verbindingszone). Ter stimulering van inheemse grassen en/of kruiden is kalkrijke mortel aangebracht. Er worden 3 types natuurinclusieve basaltglooiingen onderscheiden: - Bloemrijke ruigten - Weelderige ruigten - Ruigten met Steenhavikskruid
Beheer	Onderhouden van het gebied en het faciliteren of ontmoedigen van een bepaald gebruik. <i>(beheer= onderhoud + gebruik)</i>
Beheertype (natuur)	Een (natuur)beheertype is bedoeld als sturingsinstrument. De indeling is gebaseerd op abiotische natuurcondities (waterhuishouding en voedselrijkdom), waarbinnen soorten voorkomen met een vergelijkbare habitat. Natuurbeheertypen kunnen worden gebruikt voor het afstemmen van afspraken over natuurbeheer, ruimtelijke ordening en milieu, zodat de nagestreefde natuurkwaliteit gerealiseerd kan worden (Index Natuur en Milieu).
Beplanting	Planten die op natuurlijke wijze zijn ontstaan of door mensen zijn aangeplant.
Biodiversiteit	Biodiversiteit staat voor biologische diversiteit en omvat de totale verscheidenheid van alle levende planten en dieren op aarde (CBL). Het betreft de variatie in ecosystemen (biotopen), variatie aan soorten en de erfelijke variatie binnen soorten.
Bloemrijk gras	Versijningsvorm: grasterrein met gevarieerd grasmengsel met kruidachtige en bloemrijke vegetatie, met een maximale hoogte van 1000 mm, Functie: verschillende functies, bijvoorbeeld verfraaiing, Beheer: gericht op het in stand houden van de bloemrijke vegetatie.
Bloemrijk nat grasland	Nat perceel van grasbegroeiing, in de buurt van watergangen zoals poldersloten, dat rijk is aan bloemensoorten.

Boom	Een houtachtig, opgaand gewas, zowel levend als afgestorven, met een omtrek van de stam van minimaal 31 centimeter op 130 centimeter hoogte boven het maaiveld; in geval van meerstammigheid geldt de omtrek van de dikste stam.
Boomvormer	Een boomvormer is een houtig, opgaand gewas met ontwikkeling van één of meer hoofdtakken. Een boomvormer kan uitgroeien tot een boom, een meerstammige boom of een boomachtige struik.
Bosplantsoen	Houtachtige beplanting met struikvormers en/of boomvormers, die extensief wordt beheerd, inclusief bosachtige groenobjecten in stedelijk gebied.
Drasberm	Natte oeverstrook met een diepte van 0 tot 20 centimeter onder het gemiddelde waterpeil, dat een gedeelte in het jaar droog kan staan. Hier kan moerasvegetatie ontstaan en leefgebied voor o.a. ongewervelde dieren zoals insecten en kreeftachtigen (STOWA, Handreiking NVO, p.20). Een drasberm kan worden bereikt met of zonder vooroever.
Dunnen	Vellen dat uitsluitend als een verzorgingsmaatregel ter bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand moet worden beschouwd en dat is gebaseerd op een door het college vastgesteld of goedgekeurd beheerplan.
Ecologie	De ecologie bestudeert zowel de wisselwerking tussen organismen onderling, binnen populaties en levensgemeenschappen (de biotische milieufactoren), als de relaties van deze biologische eenheden met hun niet-biologische omgeving (de abiotische milieufactoren).
Ecologisch	In overeenstemming met de natuurlijke verhouding tussen omgeving en de organismen die erin leven.
Ecosysteem	Een ecosysteem is een gebied met een bepaald milieu (abiotische factoren) met daarin alle levende organismen (biotische factoren) en de onderlinge samenhang hiertussen. Het omvat zowel de biotoop als de habitat van organismen. Ecosystemen kunnen op verschillende niveaus worden bekeken: het kan bijvoorbeeld betrekking hebben op een knotwilg, een koraalrif of op de hele aarde.
Faunapassage	Infrastructuurle voorziening die dient als ecologische verbinding voor landzoogdieren, amfibieën en reptielen.
Faunavoorziening	Kunstmatige nestplek, verblijf- of voortplantingsplaats voor zoogdieren.
Flauw Talud	Een flauw hellend talud heeft een geleidelijke overgang van nat naar droog. Met een breedte van minimaal 8 meter en een hellingshoek van minimaal 1:5 biedt deze oever voldoende ruimte voor zowel de aquatische, amfibische als de terrestrische oeverzone.

Gidssoort	Een soort die model staat voor een hele groep van soorten die vergelijkbare eisen stelt aan zijn leefomgeving. De gidssoort is van de groep een kritische en meestal meest veeleisende soort. Bij het beheer en de inrichting van een gebied wordt gekeken of de habitateisen van de gidssoort aanwezig zijn. Ook worden ruimtelijke initiatieven getoetst op effecten op de habitat van de gidssoort.
Graslandfase	Omschrijving van de ontwikkeling van grasvelden naar bloemrijke graslanden volgens vijf ontwikkelingsfasen.
Groenobject	Kleinste functioneel onafhankelijk stukje van een terrein dat er binnen het objecttype Terrein van NEN 3610 wordt onderscheiden, met aaneengesloten vegetatie.
Habitat	De habitat is de leefomgeving van één organisme en heeft specifieke biotische en abiotische factoren.
Hakhout (Griend)	Boomvormers of andere houtachtige gewassen, die na te zijn geknot tot bij de grond opnieuw op de stronk uitlopen.
IMBOR	Informatiemodel Beheer Openbare Ruimte. Het bevat afspraken over benamingen van type objecten in de openbare ruimte en beheergegevens die per type object vastgelegd kunnen worden.
Inheemse soorten	Soorten die van nature uit Nederland komen.
Invasieve exoten	Planten- of diersoorten die niet afkomstig zijn uit Nederland (exoot) en een bedreiging vormen voor inheemse flora en of fauna. In Amsterdam worden de Aziatische duizendknopen, reuzenberenklauw, uitheemse guldenroeden en reuzenbalsemien bestreden. Onder de Aziatische duizendknopen vallen de Japanse, Sachalinse en Boheemse duizendknoop.
Kern	Het gedeelte van het bos waar voornamelijk bomen voorkomen, met een minimale diameter van 1 keer de gemiddelde hoogte van de bomen.
Kerngebied	Gebied binnen de ecologische structuur dat geschikt is voor permanente vestiging door één of meer van de gidssoorten. Kerngebieden worden door verbindingzones met elkaar verbonden.
Kruidlaag	Bedekking door voornamelijk kruiden en grassen.
Kwalificerende soorten	Inheemse planten- en diersoorten, waarbij aanwezigheid van de soort een indicatie geeft dat de kwaliteit van het natuurbeheertype/gebied goed is.
Mantel	Zone langs bosplantsoen waarin voornamelijk struiken staan. In situaties met weinig ruimte is de mantel minimaal 3 meter breed. Bij voldoende ruimte beslaat de mantel-zoom de breedte van de gemiddelde hoogte van

	de volgroede bos(plantsoen)kern in de verhouding twee derde mantel en een derde zoom.
Moeras	Terreindeel met moerasvegetatie in stilstaand water van geringe diepte zonder merkbare toe- of afvloeiing.
Nat bloemrijk grasland	Bloemrijk grasland dat zich ontwikkelt op vochtig tot natte bodem waarop kenmerkende graslandflora groeit.
Natuurlijke oever	Een onbeschoeide oever zonder ecologische functie.
Natuurvriendelijke oever	Een oever waarbij naast de waterkerende functie nadrukkelijk rekening wordt gehouden met natuur en landschap. Bij de natuurvriendelijke oever is er sprake van een flauw talud op de overgang tussen land en water.
Omgevingsvariabelen/omgevingsfactoren	Factoren buiten de standplaats die van invloed zijn op de standplaatsfactoren en/of vegetatiesamenstelling.
Onderhoud	Behouden of ontwikkelen van een bepaalde functie in het gebied.
Onderwaterbak	Afgeschermd stuk bodem van minimaal 30 centimeter diep, waar vegetatie zich kan ontwikkelen. Afhankelijk van de locatie en diepte van de bak stimuleert een onderwaterbak een specifieke zone. Op locaties waar de ondergrond niet geschikt is om een flauw talud aan te brengen (bijvoorbeeld in veengebied) zijn onderwaterbakken een goed alternatief (STOWA, p. 21).
Open structuur (gazon)	Er is sprake van een open structuur van het gazon als er kale grond zichtbaar is, zodat hier wilde bijen in kunnen nestelen.
Plasberm	Natte oeverstrook met een diepte van zo'n 10 tot 50 centimeter onder het gemiddelde waterpeil, waar moerasvegetatie in kan ontstaan en leefgebied voor vissen en watervogels (STOWA, p.20). Een plasberm kan worden bereikt met of zonder vooroever.
Poel	Water dat niet verbonden is aan andere watergangen en dat een en leefgebied vormt voor amfibieën.
Populatie	Een groep individuen van dezelfde soort waarbinnen uitwisseling van genetisch materiaal kan plaats vinden. Een sub-populatie bestaat uit individuen die als groep te klein is waardoor uitsterven dreigt. Een sub-populatie kan in stand blijven dankzij incidentele uitwisseling met andere populaties. Een metapopulatie zijn diverse sub-populaties die met elkaar in verband staan door migrerende dieren een daarmee een levensvatbare populatie vormen.
Rietland	Terreindeel overwegend begroeid met rietvegetatie (bron: definities.geostandaarden.nl)
Ruigte	Gevarieerd grasmengsel met beperkt aantal soorten van hoog opgaande, meerjarige (overblijvende) algemeen voorkomende kruidachtige planten

	zoals distels, gewone berenklaauw, brandnetels, bramen en diverse grassoorten; Functie: verschillende functies, bijvoorbeeld onderdeel ecologische structuur, begrazingsgebied. Ook: Beheer: zeer extensief, veelal ecologisch.
Ruw Gras	Versijningsvorm: grasterrein met gevarieerd grasmengsel met kruidachtigen, met een min of meer ruig karakter, met een maximale hoogte van 1000 mm Functie/doel: verschillende functies, Beheer: extensief, de maaifrequentie ligt veelal tussen de 1-2 en 6x maaien per jaar, veelal wordt er geklept.
Secundaire wateren	Wateren die een functie hebben in de water aan- en afvoer en waterberging, niet zijnde primaire wateren.
Standplaats	De groeiplaats van vegetatie
Standplaatsfactoren	De abiotische (milieu)factoren van de oever, waaronder bodemtype en waterkwaliteit
Structuurrijke vegetatie	Vegetatie waar veel diversiteit is. Van hoge grassen en lage grassen, van struiken en kruiden, van schaduw en zon.
Struikvormers	Opgaande beplanting van houtige gewassen met struikvormers, die extensief wordt beheerd.
Struweel	Vegetatievorm die wordt gedomineerd door struiken die minsten één meter maar meestal vijf tot tien meter hoog zijn. Wanneer struweel voorkomt aan de rand van een bos, noemt men dit mantel.
Struweelhaag	Een struweelhaag is een vrij liggend lijnvormig landschapselement met een aaneengesloten opgaande begroeiing van inheemse, overwegend doornachtige, struiken (Lo1.06).
Technische staat	De mate waarin het object gebreken heeft die het functioneren of duurzame instandhouding van het object belemmeren.
Terreindeel	Kleinste functioneel onafhankelijk stukje van een terrein, dat er binnen het objecttype Terrein van NEN 3610 wordt onderscheiden, met of zonder aaneengesloten vegetatie.
Terrestrische zone	De zone van de oever boven de (hoog)waterlijn die nog sterk onder invloed van grondwater staat.
Verbindingszone	Groene, blauwe of groenblauwe lijnvormige structuur die kerngebieden met elkaar verbindt. Een verbindingzone is voor de gidssoorten onvoldoende van omvang om zich permanent te vestigen, maar moet groot genoeg (robuust) zijn om het gidssoorten mogelijk te maken om tijdelijk in te

	verblijven, zodat de soort van het ene kerngebied naar het andere kan migreren. Zie voor de minimale maten van de verbindingzones per soortgroep bijlage 7. Ook moet de verbindingzones niet onderbroken worden door een fysieke barrière zoals een weg, spoor of water. Uiteraard dient de verbindingzone de juiste biotooptype te bevatten zodat de soort van kerngebied naar kerngebied kan migreren.
Verruiging	Vestiging van soortenarme vegetaties van algemene, veel voorkomende binnen het natuurbeheer op die plek ongewenste soorten. Verruiging ontstaat als er te weinig gemaaid wordt, of als de aanvoer van voedingstoffen groter wordt. Er is sprake van verruiging bij een bedekking van >75% van de oppervlakte door: Ruigtesoorten grasland: o.a. braam, riet, brandnetel, akkerdistel, ridderzuring, witbol, haagwinde; Ruigtesoorten zoom: o.a. braam, brandnetel, akkerdistel, ridderzuring, haagwinde; Ruigtesoorten rietland en oever: harig wilgenroosje, brandnetel, braam, haagwinde; Ruigtesoorten bloemrijk rietland: braam, gestreepte witbol, pitrus, haagwinde.
Waterriet	Rietvegetatie waarbij het riet in het water staat van ten minste 10 centimeter diepte. Verschillende kritische moerasvogels maken gebruik van waterriet om in te nestelen en te foerageren. Voorbeelden zijn grote karekiet, baardmannetje en roerdomp.
Zoom	Zone langs de bosrand waar voornamelijk overjarige kruiden staan. In situaties met weinig ruimte, is de zoom minimaal 1,5 meter breed. Bij voldoende ruimte beslaat de mantel-zoom de breedte van de gemiddelde hoogte van de volgroede bos(plantsoen)kern in de verhouding twee derde mantel en een derde zoom.
Zoom-mantelvegetatie	Een zoom-mantelvegetatie is een geleidelijke overgang van zoom (overjarige kruiden) en mantel (heesters) langs een bosvegetatie. Een goed ontwikkelde zoom-mantelvegetatie heeft op locaties met <u>weinig ruimte</u> een minimale breedte van 8 meter en op minimaal 60% van de bosrandlengte. De zoommantel bestaat voor 2/3 uit heesters en 1/3 uit overjarige kruiden. Op locaties met <u>voldoende ruimte</u> beslaat de zoom-mantel 1 x de hoogte van de hoogste boomlaag.

Bijlage 9: Natuurbeheertypen en GISIB typologie

Tevens als Excel bestand meegeleverd.

Natuurbeheertyp e	Aanwezig in GISIB en onder welke taxonomie			
	Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Bloemrijk grasland	Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Bloemrijk gras	Bloemrijk nat grasland
Bloemrijk grasland	Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Bloemrijk gras	
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Natuurlijke grasvegetatie	
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Bermen met Gladde witbol en Havikskruid
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Bloemrijke glanshaverhooilanden
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Bloemrijke glanshaverhooilanden, variant met stroomdalplanten
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Bloemrijke natte ruigte
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Dotterbloemhooiland (droge vorm)
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Dotterbloemhooiland (natte vorm)
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Gemeenschap van Biggekruid en Moerasrolklaver
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Gemeenschap van Engels raaigras en Grote weegbree
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Glanshaverhooilanden met kenmerkende, aan rivieren gebonden soorten
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Glanshaverhooilanden op schrale bodem
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Heischraal grasland
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Kalkgrasland
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Kamgrasweide
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Klaproos - Raket berm
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Pimpernelhooiland
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Ruige glanshaverhooilanden
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Soortenarm grasland op zand
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Soortenarme oevervegetatie
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Soortenrijke oevervegetatie

Natuurbeheertyp e	Aanwezig in GISIB en onder welke taxonomie			
	Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Vlasbekje-St.-Janskruid
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Vogelmuur-Herderstasje
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	Zandblauwtje - Biggekruidberm
Bloemrijk grasland	Terreindeel	Grasland overig	Schraalgrasland	
Bos en bosplantsoen	Groenobject	Bosplantsoen	Bomen en struikvormers	
Bos en bosplantsoen	Groenobject	Bosplantsoen	Boomvormers	Natuurbos
Bos en bosplantsoen	Groenobject	Bosplantsoen	Boomvormers	
Bos en bosplantsoen	Groenobject	Bosplantsoen		
Bos en bosplantsoen	Terreindeel	Houtwal		
Bos en bosplantsoen	Terreindeel	Loofbos	Broekbos	
Bos en bosplantsoen	Terreindeel	Loofbos		
Bos en bosplantsoen	Terreindeel	Naaldbos		
Faunavoorziening	Drijvende oever	Drijvende mat		
Faunavoorziening	Drijvende oever			
Faunavoorziening	Faunameubilair	Loopplank		
Faunavoorziening	Faunameubilair	Vogelhut		
Faunavoorziening	Faunameubilair	Vogelkijktoren		
Faunavoorziening	Faunameubilair	Vogelschermen		
Faunavoorziening	Faunameubilair			
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Bijenwand		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Broeihoop		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Eendenkorf		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Insectenhotel	Bijenhotel	
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Insectenhotel		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast boomklever
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast boomkruiper
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast bosuil
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast grote bonte specht
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast huismus
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast koolmees
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast pimpelmees
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast roodborst
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast spreeuw

Natuurbeheertyp e	Aanwezig in GISIB en onder welke taxonomie			
	Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast steenuil
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast torenvalk
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast winterkoning
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Nestkast zwarte roodstaart
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Neststeen voor gierzwaluw
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	Vogelvide
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor vogels	
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor zoogdieren	Vleermuiskast gewone dwergvleermuis
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor zoogdieren	Vleermuiskast rosse vleermuis
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast	Nestkast voor zoogdieren	
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestkast		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Nestplaats		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Neststeen		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Ooievaarsnest		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Vleermuiskast		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Vleermuiskelder		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Vleermuistoren		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Vogeltil	Gierzwaluwtel	
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Vogeltil		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Winterverblijf	Winterverblijf algemene amfibieën en kamsalamder	
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Winterverblijf	Winterverblijf amfibieën	
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Winterverblijf	Winterverblijf rugstreeppad	
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Winterverblijf	Winterverblijf slangen	
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Winterverblijf		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Zomerverblijf	Takkenrillen	
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats	Zomerverblijf		
Faunavoorziening	Faunaverblijfplaats			
Faunavoorziening	Faunavoorziening	Eekhoornbrug		
Faunavoorziening	Faunavoorziening	Faunaduiker		
Faunavoorziening	Faunavoorziening	Faunapassage	Vleermuispassage	
Faunavoorziening	Faunavoorziening	Faunapassage	Vleermuispassage	
Faunavoorziening	Faunavoorziening	Faunapassage		
Faunavoorziening	Faunavoorziening	Faunarichel		
Faunavoorziening	Faunavoorziening	Faunatunnel	Faunatunnel groot	
Faunavoorziening	Faunavoorziening	Faunatunnel	Faunatunnel klein	

Natuurbeheertyp e	Aanwezig in GISIB en onder welke taxonomie			
	Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Faunavorziening	Faunavorziening	Faunatunnel		
Faunavorziening	Faunavorziening	FaunaUittreedplaats	Fauna-uittreedplaats groot wild	
Faunavorziening	Faunavorziening	FaunaUittreedplaats	Fauna-uittreedplaats watervogels	
Faunavorziening	Faunavorziening	FaunaUittreedplaats		
Faunavorziening	Faunavorziening	Faunawand	IJsvogelwand	IJsvogelwand kunstmatig
Faunavorziening	Faunavorziening	Faunawand	IJsvogelwand	IJsvogelwand natuurlijk
Faunavorziening	Faunavorziening	Faunawand	IJsvogelwand	
Faunavorziening	Faunavorziening	Faunawand	Oeverwaluwand	Kunstmatige oeverwaluwand
Faunavorziening	Faunavorziening	Faunawand	Oeverwaluwand	Natuurlijke oeverwaluwand
Faunavorziening	Faunavorziening	Faunawand	Oeverwaluwand	
Faunavorziening	Faunavorziening	Faunawand		
Faunavorziening	Faunavorziening	Keienwal		
Faunavorziening	Faunavorziening	Mosselbank		
Faunavorziening	Faunavorziening	Stobbenwal		
Faunavorziening	Faunavorziening	Vispassage	Vissluis	
Faunavorziening	Faunavorziening	Vispassage	Vistrap	
Faunavorziening	Faunavorziening	Vispassage		
Faunavorziening	Faunavorziening			
Faunavorziening	Hek	Amfibieënscherm		
Faunavorziening	Hek	Faunaraster		
Faunavorziening	Hek			
Faunavorziening	Rooster	Veerooster		
Faunavorziening	Rooster	Wildrooster		
Faunavorziening	Rooster			
Griend, hakhout en knotbomen	Groenobject	Bosplantsoen	Boomvormers	Griend
Griend, hakhout en knotbomen	Terreindeel	Loofbos	Griend en hakhout	
Moeras	Terreindeel	Moeras	Moerasvegetatie	
Moeras	Terreindeel	Moeras		
Moeras	Terreindeel	Rietland	Rietvegetatie	Riet
Moeras	Terreindeel	Rietland	Rietvegetatie	Rietkraag
Moeras	Terreindeel	Rietland	Rietvegetatie	
Moeras	Terreindeel	Rietland		
Oevers en water(gangen)	Terreindeel	Rietland	Plasberm	
Poel	Waterobject	Waterslakte	Poel	Poel algemene amfibieën

Natuurbeheertyp e	Aanwezig in GISIB en onder welke taxonomie			
	Objecttype	Type	Type gedetailleerd	Type extra gedetailleerd
Poel	Waterobject	Watervlakte	Poel	Poel rugstreeppad
Ruigte	Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Ruigte	Droge ruigte
Ruigte	Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Ruigte	Ruigte zonder boomvormers
Ruigte	Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Ruigte	Zoomvegetatie
Ruigte	Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Ruigte	
Ruw gras	Groenobject	Gras- en kruidachtigen	Ruw gras	
Struweel	Groenobject	Bosplantsoen	Struikvormers	Struweel
Struweel	Groenobject	Bosplantsoen	Struikvormers	
Struweel	Terreindeel	Struiken		

Bijlage 10: Datamodel invasieve exoten

Bijlage als zip met Excel en Geopackage.

Bijlage 11: Protocol en beslisboom Japanse duizendknoop

Bijlage als zip met pdf's.

Groeilocaties Japanse, Sachalinse en Boheemse duizendknooplocaties zijn inzichtelijk op <https://kaart.amsterdam.nl/japanse-duizendknoop>.

Nieuwe of nog niet geregistreerde groeiplaatsen moeten worden aangeleverd conform het datamodel in bijlage 7.

Bijlage 12: Kaart invasieve exoten (flora)

De bestanden worden door de huidige aannemers overgedragen bij start contractfase.

Bijlage 13: Mutatiebeheer

In afwachting van een structurele oplossing waarmee mutaties in het areaal rechtstreeks en in realtime via een applicatie kunnen worden doorgegeven, wordt binnen dit contract een tijdelijke werkwijze toegepast. Deze werkwijze is geïnspireerd op een bestaand proces dat met succes wordt toegepast binnen andere contractvormen.

Concreet betekent dit dat er per kwartaal (eens per drie maanden) een mutatiesessie plaatsvindt tussen de opdrachtnemer en de opdrachtgever. Tijdens deze sessies worden wijzigingen in het areaal besproken en afgestemd. Het doel is om op gestructureerde wijze te zorgen voor actuele en volledige areaalinformatie gedurende de looptijd van het contract.

Werkwijze

1. De opdrachtnemer levert voorafgaand aan iedere kwartaalbijeenkomst een overzicht van uitgevoerde werkzaamheden en mogelijke wijzigingen in het areaal.
2. Tijdens de sessie worden deze gezamenlijk besproken, gevalideerd en waar nodig aangevuld.
3. De uitkomsten worden door de opdrachtnemer aangeleverd volgens de afgesproken structuur, zodat de opdrachtgever deze kan verwerken in de eigen systemen.
 - a. Deze structuur, zowel datatypen en rolverdeling, wordt vastgesteld door AIDM in samenwerking met AGI (voorheen gegevensbeheer)
4. Deelname aan deze mutatiesessies is een verplicht onderdeel van de samenwerking binnen dit contract.

Tijdelijk karakter

Deze methode geldt als tijdelijke werkwijze. Parallel aan de uitvoering wordt gewerkt aan de ontwikkeling en invoering van een definitieve digitale voorziening, waarbij mutaties rechtstreeks via een applicatie kunnen worden doorgegeven en verwerkt. Zodra deze voorziening gereed is, zal deze het kwartaalproces vervangen. Mocht deze voorziening gereed zijn voor ingang contact dient er tijd te worden ingeruimd om de gebruikers te trainen. Het gebruik van deze nieuwe voorziening is verplicht.

Deze digitale voorziening zal op basis van de volgende onderdelen worden ingericht:

- Een vooraf afgesproken rolverdeling tussen melder(opdrachtnemer), beoordelaar (Stadswerken D&T groen i.s.m. Asset groen) en verwerker (Gegevensbeheer)
- Afgesproken IMBOR-lijst van ecologische typering (ook opgenomen in)
- Een afgesproken frequentie van tijdstip van melden tot afmelden

Voordelen van deze aanpak

- Voorkomt vertraging in het bijhouden van areaalgegevens.
- Zorgt voor gezamenlijke verantwoordelijkheid voor correcte en actuele informatie.
- Maakt het mogelijk om gestructureerd mutaties te verwerken tijdens de transitiefase naar een digitale oplossing.

Ter indicatie is hieronder het concept van het datamutatieproces in GISIB online opgenomen.

B13.1 Ter indicatie: Concept datamutatieproces in GISIB Online

In het databeheersysteem GISIB Online komt een tekenlaag waarin de opdrachtnemer een voorstel kan doen voor een wijziging.

In deze tekenlaag kan opdrachtnemer een voorstel tot wijziging doen. Dat voorstel wordt ingevoerd als nieuw tekenobject met geometrie (punt, lijn of vlak) genaamd: Wijzigingsvoorstel GISIB object. Aan dat tekenobject zit een paspoort (formulier). Daarin geeft de opdrachtnemer het wijzigingsvoorstel aan. Opdrachtgever keurt dit vervolgens goed of af.

Indien goedgekeurd gaat de mutatie naar gegevensbeheer die de wijziging doorvoert in GISIB Online.

Indien afgekeurd kan de opdrachtnemer nog een aangepast voorstel maken.

In het paspoort (formulier) staan de volgende attributen waarvan de opdrachtnemer alleen zijn/haar/hen deel in moet vullen:

Opdrachtnemer:

Naam aannemer (automatisch)

Datum voorstel (automatisch)

Soort wijziging: Locatie wijziging/ Attribuut wijziging/ Wijziging Beide

Kaartlaag → keuze lijst Groenvlakken, Terreindelen/ Bomen/ Verhardingen

Attribuut wijziging → opmerkingen veld

Opmerking aannemer → opmerkingen veld

Toezichthouder

Naam toezichthouder (automatisch)

Datum toezicht (automatisch)

Akkoord: Akkoord/ Akkoord met afwijking/ Niet akkoord

Opmerking toezichthouder (is verplicht bij afwijking en niet akkoord)

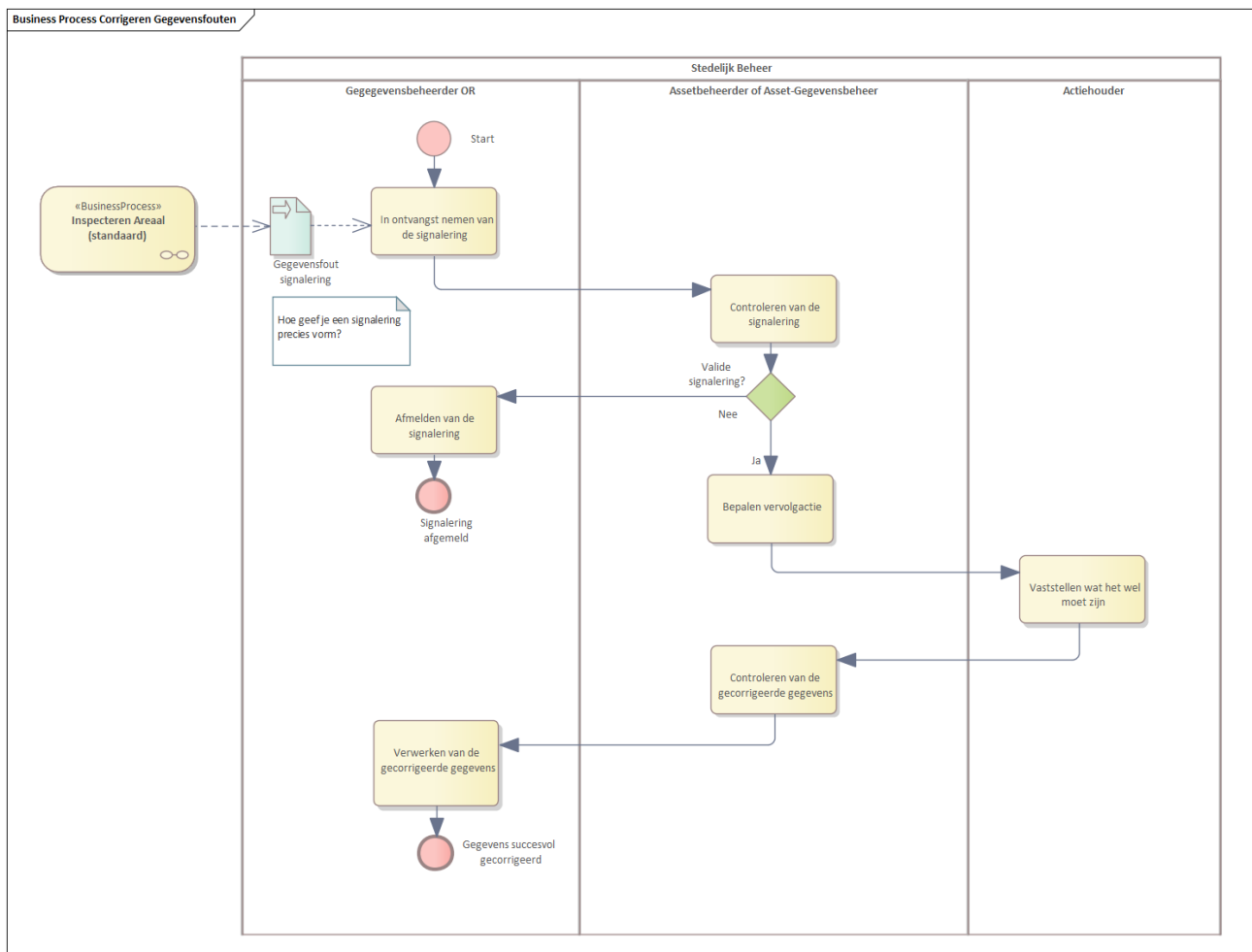
Gegevensbeheer

Naam gegevensbeheerder (automatisch)

Datum verwerking (automatisch)

Verwerking: Verwerkt/ Verwerkt met afwijking/ Niet verwerkt

Opmerkingenveld (is verplicht bij afwijking en niet akkoord)

Bijlage 14: Format voor Kwartaalrapportage en Presentaties

Deze bijlage wordt uiterlijk vóór sluiting van de inschrijving gepubliceerd. Inschrijvers hoeven het format niet mee te sturen bij de inschrijving; het gebruik ervan is verplicht tijdens de contractuitvoering.

Bijlage 15: Format voor Plan van Aanpak

Bijlage als pdf.

Bijlage 16: Concept-agenda Toolbox meeting

1. Theorie
 - a. Stand van zaken in Amsterdam
 - b. Beleidsdoelen & ambities
 - c. Strategie Amsterdam
 - d. Doornemen van scope en resultaat doelen
 - e. Verwachtingen t.o.v. kwaliteitsplan
2. "*Lessons learnt*" vanuit gemeente Amsterdam met vorige SLA Ecologie
3. Gebruik van data uit de nulmeting (2021-2024) M&I ecologie
4. Slot

Bijlage 17: Gegevens ter informatie

De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de interpretatie, beoordeling en controle van de informatie en dient die informatie voor zover nodig zelf aan te vullen. Opdrachtgever is niet aansprakelijk voor door de opdrachtnemer op de informatie gebaseerde interpretaties zoals conclusies of gekozen uitgangspunten. Voor onjuistheden in de verstrekte informatie die opdrachtnemer redelijkerwijs had moeten ontdekken en constateren, is de opdrachtgever niet aansprakelijk. Voor het overige mag de opdrachtnemer uitgaan van de juistheid van de feitelijke informatie als de opdrachtgever noch de opsteller een voorbehoud ten aanzien van de juistheid heeft gemaakt.

In het kader van deze Service Level Agreement wordt de volgende informatie aan de opdrachtnemer ter beschikking gesteld:

- Plan Biodiversiteit 2025 - 2023: Parken en natuurgebieden
<https://openresearch.amsterdam/nl/page/121825/plan-biodiversiteit-parken-en-natuurgebieden-2025--2030>
- Groenvisie 202 - 2050: Een leefbare stad voor mens en dier
<https://openresearch.amsterdam/nl/page/60771/groenvisie-2050-een-leefbare-stad-voor-mens-en-dier>
- Omgevingsvisie Amsterdam 2025
<https://openresearch.amsterdam/nl/page/41852/omgevingsvisie-amsterdam-2050>
- Coalitieakkoord 2022 - 2026
<https://openresearch.amsterdam/nl/page/86260/coalitieakkoord-2022--2026>
- Beheervisie Amsterdamse Bos (ten tijde van publicatie nog in ontwikkeling)
- Amsterdamse gidssoortenlijst, Omgevingswet rodelijst soorten, Gedragscode flora en fauna, Natuurwaardenkaart en zoekkaart beschermde/gidssoorten flora en fauna: [Volg het beleid: groen - Gemeente Amsterdam](#)
- Formulier omgaan met vrijkomende materialen (meegeleverd als pdf, zie bijlage 17).
- Amsterdamse gedragscode flora en fauna: Aanvullende voorwaarden op de Gedragscode soortbescherming voor gemeenten: <https://openresearch.amsterdam/nl/page/84515/amsterdamse-gedragscode-flora-fauna>
- Agenda Duurzaamheid: [Volg het beleid: duurzaamheid - Gemeente Amsterdam](#)
- Beschermde/gidssoorten muurplanten Amsterdam: [Te behouden \(muur\)flora](#)
- Wilde bijen Amsterdam (gidssoorten): <https://maps.amsterdam.nl/bijen/>
- Groeiplaatsen Aziatische duizendknopen: <https://maps.amsterdam.nl/duizendknoop/>
- Ecologische structuur Amsterdam: <https://maps.amsterdam.nl/ecopassages/>
- Faunapassages Amsterdam: <https://maps.amsterdam.nl/ecopassages/>
- Rode lijst soorten Nederland: <https://www.nederlandsesoorten.nl/rode-lijsten>
- Protocol/Mutatie Formulieren
- Inboetlijst houtige beplanting bos(plantsoen) (zie bijlage 19)
- E-learning Japanse Duizendknoop
<https://www.amsterdam.nl/leefomgeving/dieren-groen/learning-japanse-duizendknoop-aannemers/>
- PvE Natuurvriendelijke oevers (meegeleverd als pdf, zie bijlage 17).
- Handboek Groen: Standaard voor het Amsterdamse straatbeeld
<https://openresearch.amsterdam/nl/page/108424/puccini-methode-handboeken-rood-i-en-ii-en-handboek-groen>

Bijlage 18: Kerngebieden en verbindingzones

Dataset deels beschikbaar.

Gegevens voor Centrum, Zuid en Amsterdamse Bos volgen na oplevering (in afstemming met V&OR). De complete set wordt via TenderNed gepubliceerd of bij start contractfase.

B18.1 Noord

Code	Naam
Kerngebieden	
N-G-1A	Noorder-IJplas noord
N-G-1B	Noorder-IJplas zuid
N-G-1C	Westertocht
N-G-2	Oostertocht
N-G-3	Wilemkebrek
N-G-4A	Kadoelerbrek Noord
N-G-4B	Kadoelerbrek Zuid
N-G-5	Buiksloterbrekpark
N-G-6A	Noorderpark West
N-G-6B	Noorderpark Midden
N-G-6C	Noorderpark Oost
N-G-7	A10 park
N-G-8A	Baanakkerspark Noord
N-G-8B	Baanakkerspark Zuid
N-G-9	Vliegenbos
N-G-10	Rietland
N-G-11	Schellingwouder brekpark
N-G-12	Schellingwouder oeverland
N-G-13	Weersloot
N-G-14	Ecozone Schellingwoude
N-G-15	Landschapselement Zwarte gouw
N-G-16A	Volgermeer noord
N-G-16B	Volgermeer Oost met Centrale Watergang
N-G-16C	Volgermeer West
N-G-16D	Volgermeer zuid
N-G-16E	Volgermeer Vliegasdijk
Verbindingszones	
N-V-1A	A10 west noordelijk
N-V-1B	A10 west zuidelijk
N-V-2A	A10 oost noordelijk
N-V-2B	A10 oost zuidelijk
N-V-3	Twiske
N-V-4	Keerkringpark

N-V-5	Meteorensingel
N-V-6	Buiksloterdijk
N-V-7A	Noordhollandsch Kanaal Noord
N-V-7B	Noordhollandsch Kanaal Zuid
N-V-8	IJdoornlaan
N-V-9	Waddendijk
N-V-10	Koedijkpad
N-V-11	Werengouw
N-V-12	Nieuwe gouw
N-V-13A	Zwarte gouw oost
N-V-13B	Zwarte gouw west
N-V-14	Meerdijk
N-V-15	Haven Schellingwoude
N-V-16	Weersloot

B18.2 Oost

Code	Naam
Kerngebieden	
O-G-1	Park Frankendael
O-G-2	Oeverbos
O-G-3A	Flevopark Noord
O-G-3B	Flevopark Oost
O-G-4A	Sciencepark Noord/ Ooster Ringdijk
O-G-4B	Sciencepark Zuid
O-G-5A	Diemerzeedijk Noord
O-G-5B	Diemerzeedijk Zuid
O-G-6A	Diemerpark
O-G-6B	Arkzone
Verbindingszones	
O-V-1A	Spoorzone Noord noordkant/ Piet Heinkade
O-V-1B	Spoorzone Noord zuidkant
O-V-1C	Spoorzone West westkant/Oosterparkbuurt
O-V-1D	Spoorzone West oostkant/Transvaal
O-V-1E	Spoorzone oost noordkant
O-V-1F	Spoorzone Oost zuidkant/Middenmeer
O-V-2A	Ooster Ringvaart West
O-V-2B	Ooster Ringvaart Oost
O-V-3A	Nieuwe Diep west
O-V-3B	Nieuwe Diep oost
O-V-4	Flevoparkbad
O-V-5	Oever Flevopark
O-V-6	Weespertrekvaart
O-V-7A	Rijksweg Oost A10 oostkant
O-V-7B	Rijksweg Oost A10 westkant

O-V-8A	Park Frankendael Noord
O-V-8B	Park Frankendael Zuid
O-V-9	Nieuwe Ooster begraafplaats
O-V-10	Sportpark Middenmeer-Voorland
O-V-11	Fahrenheitsingel-Molenwetering
O-V-12	Weesperzijde Gooiseweg
O-V-13	Zuider IJdijk-Natuureiland
O-V-14	Zuider IJdijk
O-V-15	Zeeburgerbrug
O-V-16	Zuidelijke Natuurbaai
O-V-17	Oever Diemerpark Noord
O-V-18	Park Somerlust
O-V-19	NNN Zeeburgereiland West

B18.3 Zuidoost

Code	Naam
Kerngebieden	
ZO-G-1	Nelson Mandelapark
ZO-G-2A	Bijlmerweide Noord
ZO-G-2B	Bijlmerweide Midden
ZO-G-2C	Bijlmerweide Zuid
ZO-G-3	Reigerbospadgebied
ZO-G-4A	Gaasperplas Noord
ZO-G-4B	Gaasperplas Zuid
ZO-G-5	Recreatiegebied Hoge Dijk
ZO-G-6A	Natuurzoom Noord
ZO-G-6B	Natuurzoom Zuid
Verbindingszones	
ZO-V-1	Rijksweg A2
ZO-V-2	Meibergdreef
ZO-V-3	Abcoudepad
ZO-V-4A	Spoorzone noordkant
ZO-V-4B	Spoorzone zuidkant;
ZO-V-5	A2-Spoorzone
ZO-V-6	Kelbergenpad
ZO-V-7	Driemondweg
ZO-V-8	Provincialeweg
ZO-V-9	Reigersbospad
ZO-V-10	Gaasperdammertunnel
ZO-V-11	Nelson Mandelapark
ZO-V-12	Gooiseweg
ZO-V-13A	Bijlmerdreef Noordvork
ZO-V-13B	Bijlmerdreef Zuidvork

B18.4 West

Code	Naam
Kerngebieden	
W-G-1	Westerpark
W-G-2	Waternatuurtuin
W-G-3	Woeste Westen
W-G-4	St Barbera
	Stenen Hoofd
Verbindingszones	
W-V-1	Spoorzone Nieuwe Hemweg
W-V-2	Spoorzone Accumulatorweg-Generatorstraat
W-V-3	Sportpark Transformatorweg
W-V-4	Spoorzone Westerpark
W-V-5A	Spoorzone Sloterdijk Noord
W-V-5B	Spoorzone Sloterdijk Zuid
W-V-6	Brettenpad Westerpark
W-V-7	Stenen Hoofd
W-V-8	Rijksweg A10 West
W-V-9	Haarlemmertrekvaart Westerpark
W-V-10	Erasmusgracht

B18.5 Nieuw-West

Code	Naam
Kerngebieden	
	Geuzenbos
NW-G-1A	Geuzenbos Noord
NW-G-1B	Geuzenbos Zuid
NW-G-2	Kluut (beheer L-N-H)
	Kluut 2 (beheer RN-H)
NW-G-3	Kleine Braak (beheer burger)
NW-G-4	Fluisterbos (beheer RN-H)
NW-G-5	A5 gebied ???
NW-G-6A	Lutkemeerpark Noord (beheer RN-H)
NW-G-6B	Lutkemeerpark Midden (beheer RN-H)
NW-G-6C	Lutkemeerpark Zuid
NW-G-7A	Bretten Noord (beheer LN-H)
NW-G-7B	Bretten Oost (beheer LN-H)
NW-G-7C	Bretten West (beheer LN-H)
NW-G-8	Park de Kuil (beheer RN-H)
NW-G-9A	Ookmeerweg Noord
NW-G-9B	Ookmeerweg Zuid
	Sloterpark en plas

NW-G-10A	• Ruige Riet
NW-G-10B	• Noord
NW-G-10C	• Oost
NW-G-10D	• Zuid
NW-G-11	Piet Wiedijkpark
	• Heemtuin (noord)
	• Zuid
	Rembrandtpark
NW-G-12A	• Noord
NW-G-12B	• Midden
NW-G-12C	• Zuid
NW-G-13	Vrije Geer
	• Kern
	• Rand
	Oeverlanden
NW-G-14A	Oost
NW-G-14B	Midden
NW-G-14C	West
Verbindingszones	
	Heining
	Dortmuiden
	Daveren-Theemsweg
	• Daveren
	• Theemsweg
	Plesostraat
	Naritaweg
	Seineweg
	Rhoneweg
	Sportpark Spieringhorn (beheer S&B)
	Haarlemmertrekvaart
NW-V-5A	• Oost
NW-V-5B	• Midden
NW-V-5C	• West
NW-V-6	Volkstuinenpark de Grootte Braak
	• Singel (buitenrand)
	Binnenpolderringdijk Noord
	• Oost
	• Midden
	• West
NW-V-7A	Haarlemmerweg Oost
NW-V-7B	Haarlemmerweg West
NW-V-8A	Osdorpervaart Noord
NW-V-8B	Osdorpervaart Zuid
NW-V-9	Joris van der Berghweg Nico Broekhuysenweg
NW-V-10	Joris van der Berghweg Bremsingel
NW-V-11	Bosch van Drakensteinpad

NW-V-12A	Hoekenesgracht--Sloterplas Oost
NW-V-12B	Hoekenesgracht--Sloterplas Midden
NW-V-12C	Hoekenesgracht-Sloterplas West
NW-V-13A	Hoekenesgracht Noord
NW-V-13B	Hoekenesgracht Midden
NW-V-13C	Hoekenesgracht Zuid
NW-V-14A	Ringvaartdijk Noord
NW-V-14B	Ringvaartdijk Midden
NW-V-14C	Ringvaartdijk Zuid
NW-V-15A	Haarlemmerweg-Sloterpark Noord
NW-V-15B	Haarlemmerweg-Sloterpark Midden
NW-V-15C	Haarlemmerweg-Sloterpark Zuid
NW-V-16	Slibveldenweg ????
NW-V-17A	Wijsentkade Oost
NW-V-17B	Wijsentkade West
NW-V-18	Ookmeerweg
NW-V-19	Botteskerkpark
NW-V-20A	Baden Powellweg Noord
NW-V-20B	Baden Powellweg Midden
NW-V-20C	Baden Powellweg Zuid
NW-V-21	Cornelis Lelylaan
NW-V-22	Schipluidenlaan-Saskia van Uijlenburgkade
NW-V-23	Louwesweg-Aletta Jacobslaan
NW-V-24	Burgemeester Cramergracht
NW-V-25A	Slotervaart Akersluis
NW-V-25B	Slotervaart Jan van Zutphen Plantsoen
NW-V-25C	Slotervaart Plesmanlaan
NW-V-26A	Spoorzone Noord oostkant
NW-V-26B	Spoorzone Noord westkant
NW-V-26C	Spoorzone Midden oostkant
NW-V-26D	Spoorzone Midden westkant
NW-V-26E	Spoorzone Zuid oostkant
NW-V-26F	Spoorzone Zuid westkant
NW-V-27A	Peilscheidingskade Oost
NW-V-27B	Peilscheidingskade West
NW-V-28A	Christoffel Plantijnpad Noord
NW-V-28B	Christoffel Plantijnpad Zuid
NW-V-29	Siegerpark
NW-V-31	Sportpark Sloten (beheer S&B)
NW-V-32A	Rijksweg A 4 Noord
NW-V-32B	Rijksweg A 4 Zuid
	Anderlechtlaan
	Singel Volkstuinenpark Lissabon
NW-V-33	Oude Haagseweg

B18.6 Westelijk Havengebied

Code	Naam
Verbindingszones	
WH-V-1	Bauduinlaan
WH-V-2A	Spoorzone West oostkant
WH-V-2B	Sporzone West westkant
WH-V-3	Spoorzone Oost noordkant
WH-V-4	Kades Noordzeekanaal
	Strook Geuzenbos naar Bauduinlaan
	Bauduinlaan/Atlaspark
	Westpoortweg
	Oost
	Midden
	West
	Dortmuiden
	Ruigoordweg
	Amerikahavenweg
	Australiëhavenweg
	Noord
	Midden
	Zuid
	Hornweg
	Siciliëweg
	Luvernes
	Basisweg
	Seineweg
	Benit (poelen)
	Noord
	Midden
	Zuid
	Basisweg poel (onder viaduct)
	Radarweg
	Gyroscoopweg
	Westhavenweg
	Nieuw Hemweg
	Petroleumhavenweg
	Coenhavenweg
	Ringweg West 10 westkant
	Fosfaatweg
	Papierweg

B18.7 Weesp

Code	Naam
<i>Kerngebieden of verbindingzones</i>	
	Weesp Weespersluis/Bloemerdalerpolder
	Gouwpark
	Gouw (waterplas en oevers)
	Park aan de Muiderslotlaan
	Fort Veldhuissingel (watergang en smalle oevers)
	Leeuwendeldseweg
	Bloemendalerpoldersingel (poel/vijver met oeverzone)
	Brede watergang achter L. Boudgerslaan (brede watergang met plas -dras oever)
	Oude Papenlaan (smal lang lint met berm en watergang)
	Waterlinie (bermen en watergangen)
	Ogen bij spoorweg en splitsing Waterlinie/ Leeuwendeldseweg
	Begraafplaats Landschoon
	Weesp Centrum
	Park Doctor A. Kuiperlaan
	Singel
	Ossenmarkt
	Fort Ossenmarkt
	Bastion Nieuwe Achterkant
	Bastion Roseboom
	Bastion Draaierschans
	Hoogstraat
	Weesp Oost
	Diepenbrockpark
	Gooilandseweg Noord
	Molenpad
	J.A. Fijnvandraatlaan
	Utrechtseweg
	Weesp West
	Verlengd Buitenveer en Buitenveer
	Kanaaldijk/Verlengde Rijnkade
	Keulsevaartstraat/Aquamarin
	Christiaan Vuystpad
	Heemraadweg/Papenlaan
	M. Nijhofstraat
	Sportparklaan
	Korte Stammerdijk
	Hoge Weyselaan
	Weesp Aetsveld Wijk
	Noordrand
	Oostrand
	Zuidrand

	• Blijwaterpad park
	• Schoolpad (watergang met oevers)
	• Ravelijn (watergang met oevers)
	• De Schans (watergang met oevers)
	• Mouterspad (vijver/plasje met oevers)
	• Chirugijnweg, Basionweg, Capelleland, Begijnepolderweg, Gildemeestersweg, Kruisland, Blokland (losse stukken met veel gazon)
	Weesp Aetsveld Landelijk
	• Aetsveldseweg
	• Blijwaterpad
	• Basisweg
	• Nigtsevechtsepad
	• Lage Klompweg
	Weesp Landelijk Oost
	• Keverdijk
	• Kreugerlaan
	• S'Gravenlandseweg
	• Lange Muiderweg

Bijlage 19: Soorten en aanplantmaten bomen en struikvormers

Autochtoon	Soort	Minimale maat
Spaanse aak/Veldesdoorn	Acer campestre	1+2 100-125
Zwarte els	Alnus glutinosa	1+2 80-100
Zuurbes	Berberis vulgaris	30-50
Zachte berk	Betula pubescens	1+2 125-150
Ruwe berk	Betula pendula	1+2 125-150
Haagbeuk	Carpinus betulus	1+2 100-125
Gele kornoelje	Cornus mas	1+2 80-100
Rode kornoelje	Cornus sanguinea	1+2 80-100
Hazelaar	Corylus avellana	1+2 125-150
Tweestijlige meidoorn	Crataegus levigata	1+2 80-100
Eenstijlige meidoorn	Crataegus monogyna	1+2 80-100
Kardinaalsmuts	Euonymus europaeus	1+2 80-100
Beuk	Fagus sylvatica	1+2 125-150
Bosplantsoen	Hedera helix	C1
Bosplantsoen	Ilex aquifolium	1+2 50-80
Bosplantsoen	Ligustrum vulgare	1+2 5 tak
Bosplantsoen	Lonicera periclymenum	C 2,5
Bosplantsoen	Lonicera xylosteum	1/2 80-100
Bosplantsoen	Malus sylvestris	1+1 125-150
Bosplantsoen	Mespilis germanica	1+1 125-150
Bosplantsoen	Populus nigra	gev. Spil 175-200
Bosplantsoen	Prunus avium	gev. Spil 125-150
Bosplantsoen	Prunus padus	1+1 125-150
Bosplantsoen	Prunus spinosa	1+2 100-125
Bosplantsoen	Pyrus pyraeaster	1+1 125-150
Bosplantsoen	Quercus robur	gev. Spil 125-150
Bosplantsoen	Rhamnus cathartica	1+2 struik 80-100
Bosplantsoen	Rhamnus frangula	1+2 struik 80-100
Bosplantsoen	Ribes nigrum	30-50
Bosplantsoen	Ribes rubrum	30-50
Bosplantsoen	Ribes uva-crispa	30-50
Bosplantsoen	Rosa arvensis	1+1 af 2tak
Bosplantsoen	Rosa corymbifera	1+1 af 2tak
Bosplantsoen	Rosa rubiginosa	1+1 af 2tak
Schietwilg	Salix alba	gev. Spil 125-150
Bosplantsoen	Salix carpea	gev. Spil 125-150
Bosplantsoen	Salix aurita	1+1 80-100

Autochtoon	Soort	Minimale maat
Bosplantsoen	Salix cinerea	1+1 80-100
Bosplantsoen	Salix fragilis	gev. Spil 125-150
Taxus	Taxus bacata (ongeknipt/ niet gespoord)	2+2 50-60
Zomerlinde	Tilia platyphyllos	gev. Spil 125-150
Fladderiep	Ulmus laevis	1+1 80-100
Ruwe iep	Ulmus glabra	1+1 80-100
Gladde iep	Ulmus minor	1+1 80-100
Gelderse roos	Viburnum opulus	1+2 struik 80-100

Bijlage 20: Werkprotocol vellen iepen

Bijlage als pdf.

Bijlage 21: Overzicht aan inspecties op de faunavoorzieningen

Voor de inspectie van faunavoorzieningen en -verblijfplaatsen gelden verschillende frequenties.

Inspectie faunavoorzieningen	Frequentie	Uitvoering
Inspectie technische staat faunavoorzieningen *1	1x per 4 jaar	Opdrachtnemer EMI
Inspectie technische staat faunaverblijfplaatsen en faunameubilair *2	1x per 4 jaar	Opdrachtnemer EMI
Amfibieënscherm en tunnel	2x jaar	Groenbeheer
Bijenhotel en bijenwand	1x per 2 jaar	Groenbeheer
Eekhoornbrug	3x jaar	Groenbeheer
Faunatunnel	4x jaar	Groenbeheer
Fauna uittreedplaats	2x jaar	Groenbeheer
Geleidende beplanting/hop-over	2x jaar	Groenbeheer
IJsvogelwand/ oeverwaluwand	1x jaar	Groenbeheer
Kijkwand	1x per 2 jaar	Groenbeheer
Looprichel	2x jaar	Groenbeheer
Mosselbanken	1x per 4 jaar	Opdrachtnemer EMI
Nestkasten t.b.v. bestrijding EPR	1x jaar	Opdrachtnemer EPR
Nestkasten uilen	1x jaar	Groenbeheer
Oeverwaluwenverblijf	1x jaar	Groenbeheer
Ooievaarspaal	1x jaar	Groenbeheer
Stobbenwal (onderdoorgang)	2x jaar	Groenbeheer
Poel amfibieën	1x jaar	Groenbeheer
Raster	4x jaar	Groenbeheer
Ringslang broeihoop	1x jaar	Groenbeheer
Ringslang winterverblijf	1x jaar	Groenbeheer
Vleermuizenverblijf (winter, onverwarmd)	1x jaar	Groenbeheer
Wildrooster	2x jaar	Groenbeheer

* 1: Geïnspecteerd worden: eekhoornbrug, faunaduiker, faunapassage, faunarichel, faunatunnel, fauna uittreedplaats, keienwal, stobbenwal, vispassage

*2: Geïnspecteerd worden: vogelhut, vogelscherm, bijenwand, insectenhotel, ooievaarsnest, poelen amfibieën, poelen rugstreeppad, vleermuiskelder, vleermuistoren, winterverblijf amfibieën, winterverblijf slangen, winterverblijf rugstreeppad, faunawand ijsvogel kunstmatig, faunawand oeverwaluw kunstmatig.

Bijlage 22: Klimopnotitie

Bijlage als pdf.